Figuræ orationis III, 15.

Prolemsis er uppnumning margfaldlegra luta, þeira er síðar[1]) eru einfaldliga greindir, sem hér:

(λ) Flugu hrafnar tveir
af Hnikars ǫxlum;
Huginn til hanga,
en á hræ Muninn.

(Buðlungar) — 8) Lofði (Lofðungar) — 9) Sigarr (Siklingar). — *Endlich werden noch einige berühmte Könige aufgeführt, deren Namen als* tignarnöfn *in der Dichtkunst gelten. — Vgl. auch* Hyndl. 11, 26, *wo z. T. abweichende Angaben sich finden, sowie H. G., D. H. zu diesen Str.,* Bœr *in* Arkiv 22, p. 240 *fg., daneben Einl. C.* 4, p. 151 *fg.* —

Fig. or. III, 15. — *Der Text findet sich AM* II, 142 *nach* W, II, 417 *nach* A; *Ausg. von* Olsen *S.* 92. — *Vgl. Vorbemerk.*[2] *§§* 2, 6.

1) síðan A, Ols.

Die Vǫlsunga-saga

(C = Cod. reg. 1824 B 4°)

nebst

Nornagests-þáttr

(F = Flateyjarbók: Ólafs saga Tryggvasonar: C. 282—292.
S = Cod. AM 62 Fol.)

Norrœnir menn hafa saman fœrt nökkurn part sögunnar, en sumt með kveðskap. Þat er fyrst frá Sigurði at segja Fáfnisbana, Völsungum ok Niflungum — — — — — — — ok þó at nökkut bregðiz atkvæði um manna heiti eða atburði, þá er eigi undarligt, svá margar tungur sem þessi saga fær; en hvar sem hón er sögð, þá rís hón náliga af einu efni.

Þiðreks-saga *ed.* *Unger* p. 1 (*cf.* *Bugge* Norr. F. LXVIII.)

Vǫlsungasaga.

I. Hér hefr upp ok segir frá þeim manni, er Sigi er nefndr ok kallaðr, at héti[1]) son Óðins. Annarr maðr er nefndr til sǫgunnar, er Skaði hét; hann var ríkr ok mikill fyrir sér, en þó var Sigi þeira inn ríkari ok ættstœrri, at því er menn mæltu í þann tíma. Skaði átti þræl, þann er nǫkkut verðr at geta við sǫguna, hann hét Breði; hann var[2]) fróðr[3]) um[4]) þat er hann skyldi at hafaz; hann hafði íþróttir ok atgervi jafnframt inum er meira þóttu verðir eða umfram nǫkkura. Þát er nú[4a]) at segja, eitt hvert sinn at Sigi ferr at dýraveiði ok með honum þrællinn, ok veiða dýr um daginn allt til aptans. En er þeir bera saman veiði[5]) sína um aptaninn, þá hafði Breði veitt miklu fleira *ok meira* en . . Sigi, *svá at hugnaði* stórilla . . *honum, at einn* þræll[6]) skal hafa betr veitt[7]) — — — — — — — — — — — — —. Nú ferr hann heim um kveldit ok segir, at Breði hafi riðit frá honum á skóginn — ok var hann senn ór augliti mér, ok veit ek ekki til hans. Skaði grunar sǫgn

---

Die Überschrift Völs. *nach* Fas. *u.* *B.* *Die Kapitelüberschr.* *in* C. *erloschen.* —

I. 1) væri ? *B.* — 2) *So* Fas. — C *nach* *B* er. — 3) kendr Fas. — 4) *Das Wort undeutlich,* um *B.*, við Fas. — 4[a]) nú *von* M. O. *nicht gelesen.* — 5) veið C. — 6) fleira *u. die fg. Worte undeutlich oder ganz unleserlich in* C. — flei[ra] . . . . . en . . Sig . . . . . . stórilla . . . . [at einn] þræll *B im Text; als möglich wird von B'* fleira ok meira *und* honum *nach* stórilla, einn *vor* þræll *angegeben; vgl. hier* 151, 3—4. Fas. *nach Paphss.* meira ok fleira en Sigi, hvat honum líkaði stórilla, ok segir, at sik undri, at einn þræll skuli sik yfirbuga í dýraveiði, hleypr því at hánum ok drepr hann, dysjar síðan líkit í snjófönn. Nú ferr *u. w.* — *Vgl. dazu auch B'.* — 7) *So* C. *nach B.* — *Das Fg.* (5—6 *Zeilen bei B.*) *in* C. *bis auf einige Worte verwischt.* —

Siga ok getr, at vera munu[8]) svik hans, ok mun Sigi hafa drepit hann; fær menn[9]) til at leita hans, ok lýkr svá leitinni, at þeir fundu hann í skafli einum, ok mælti Skaði, at þann skafl skyldi kalla Breðafǫnn heðan af, ok hafa menn nú þat eptir síðan ok kalla svá hverja fǫnn, er mikil er. Þá kemr upp, at Sigi hefir drepit þrælinn ok myrðan; þá kalla þeir hann varg í véum, ok má hann nú eigi heima vera með feðr sínum. Óðinn fylgir honum nú af landi brott svá langa leið, at stóru bar, ok eigi létti hann fyrr, en hann kom honum til herskipa. Nú tekr Sigi at leggjaz í hernað með þat lið, er faðir hans fekk honum, áðr þeir skildu, ok varð hann sigrsæll í hernaðinum; ok svá kemr hans máli, at hann fekk herjat sér land ok ríki um síðir, ok því næst fekk kann sér gǫfugt kvánfang, ok geriz hann ríkr konungr ok mikill fyrir sér ok réð fyrir Húnalandi ok er inn mesti hermaðr. Hann á son við konu sinni, er hét Rerir[10]), hann vex þar upp með feðr sínum ok geriz brátt mikill vexti ok gerviligr.

Nú geriz Sigi gamall maðr at aldri; hann átti sér marga ǫfundarmenn, svá at um síðir réðu þeir á hendr honum, er hann trúði bezt, en þat váru brœðr konu hans; þeir gera þá til hans, er hann varir sízt ok hann var fáliðr fyrir, ok bera hann ofrliði, ok á þeim fundi fell Sigi með hirð sinni allri. Son hans Rerir var ekki í þeim háska, ok fær hann svá mikit lið af vinum sínum ok landshǫfðingjum, svá at hann eignaðiz bæði land ok konungdóm eptir Siga feðr sinn; ok nú er hann þykkiz hafa fótum undir komiz í ríki sínu, þá minniz hann á þær sakir, er hann átti við móðurbrœðr sína, er drepit hǫfðu fǫður hans, ok safnar konungr sér nú liði miklu ok ferr nú á hendr frændum sínum með þenna her, ok þykkja þeir fyrr gert hafa sakar við sik, þó at hann mæti lítils frændsemi þeira; ok svá gerir hann, fyrir því at eigi skilz hann fyrri við, en hann hafði drepit alla feðrbana sína, þó at óskapliga væri fyrir allar[11]) sakir; nú eignaz hann lǫnd ok ríki ok fé, geriz hann nú meiri fyrir sér

8) *So* C. *nach Bt.* — 9) *So B'. mit Bj.*, mann *B.*, Fas. — 10) *So* C. *nach B.* — *Mit dem fg. Satze* Nú geriz *u. w. beginnt C.* II *in* Fas., *vgl. B'.* — 11) *Undeutlich in* C, *nach Bt. eher* alla; allz M. O. —

en faðir hans. Rerir fekk sér nú herfang mikit ok konu þá er honum þótti við sitt hœfi, ok eru þau mjǫk lengi á samt ok eigu þau øngan erfingja ok ekki barn; þat hugnar þeim báðum illa, ok biðja þau guðin með miklum áhuga, at þau gæti sér barn. Þat er nú sagt, at Frigg heyrir bœn þeira ok segir Óðni[11a]), hvers þau biðja; hann verðr[12]) eigi ørþrifráða ok tekr óskmey sína, dóttur Hrímnis jǫtuns, ok fær í hǫnd henni eitt epli ok biðr hana fœra konungi; hón tók við eplinu ok brá á sik krákuham ok flýgr til þess, er hón kemr þar sem konungrinn er ok sat á haugi; hón lét falla eplit í kné konunginum, hann tók þat epli ok þóttiz vita, hverju gegna mundi; gengr nú heim af hauginum ok til sinna manna, ok kom á fund dróttningar, ok etr þat epli sumt[13]).

II[1]). Þat er nú at segja, at dróttning finnr þat brátt, at hón mundi vera með barni, ok ferr þessu fram langar stundir, at hón má eigi ala barnit. Þá kemr at því, at Rerir skal fara í leiðangr, sem siðvenja er til konunga, at friða land sitt; í þessi ferð varð þat til tíðinda, at Rerir tók sótt ok því næst bana ok ætlaði at sœkja heim Óðin, ok þótti þat mǫrgum fýsiligt í þann tíma. Nú ferr inu sama fram um vanheilsu dróttningar, at hón fær eigi alit barnit, ok þessu ferr fram sex vetr, at hón hefir þessa sótt; nú finnr hón þat, at hón mun eigi lengi lifa, ok bað nú, at hana skyldi særa til barnsins, ok svá var gert, sem hón bað; þat var sveinbarn, ok sá sveinn var mikill vexti, þá er hann kom til, sem ván var at. Svá er sagt, at sjá sveinn kysti móður sína, áðr hón dœi; þessum er nú nafn gefit, ok er kallaðr Vǫlsungr; hann var konungr yfir Húnalandi eptir feðr sinn, hann var snemma mikill ok sterkr ok áræðisfullr um þat er mannraun þótti í ok karlmennska; hann geriz inn mesti hermaðr ok sigrsæll í orrostum þeim sem hann átti í herfǫrum. Nú þá er hann var alroskinn at aldri, þá sendir Hrímnir honum Hljóð[2]) dóttur sína, er

11a) *So* M. O., ok svá Óðinn *die früh. Hrgb.* — 12) *Vgl. Bt.* — 13) *Für* sumt (*Wb. s.* sumr) *könnte man* samt (á samt) *und den Ausfall eines oder einiger Worte vermuten. Vgl.* Völs. rím. I, 100: epli bitu þau einkar fús. *Gewöhnlich wird* hón *in Gedanken zu* etr *ergänzt.* —

II. 1) *Überschr. in* C Feddr Vols'. — 2) *So B. nach* Völs. rím. 126, 1 — liod C.

fyrr er getit, þá er hón fór með eplit til Reris, feðr Vǫlsungs; nú gengr hann at eiga hana, ok eru þau lengi á samt, ok eru góðar samfarar þeira. Þau áttu tíu sonu ok eina dóttur; inn elzti son þeira hét Sigmundr, en Signý dóttir, þau váru tvíburar, ok váru þau fremst ok væmst um alla hluti barna Vǫlsungs konungs, ok váru þó allir miklir fyrir sér, sem lengi hefir uppi verit haft, ok at ágætum gert verit, hversu Vǫlsungar hafa verit ofrkappsmenn miklir ok hafa verit fyrir flestum mǫnnum, sem getit er í fornsǫgum, bæði um fróðleik ok íþróttir ok alls háttar kappgirni. Svá er sagt, at Vǫlsungr konungr lét gera hǫll eina ágæta ok með þeim hætti, at ein eik mikil stóð í hǫllinni, ok limar trésins með fǫgrum blómum stóðu út um ræfr hallarinnar, en leggrinn stóð niðr í hǫllina, ok kǫlluðu þeir þat barnstokk[3]).

III[1]). Siggeirr hefir konungr heitit, hann réð fyrir Gautlandi, hann var ríkr konungr ok fjǫlmennr; hann fór á fund Vǫlsungs konungs ok bað hann Signýjar[2]) til handa sér; þessu tali tekr konungr vel ok svá synir hans, en hón sjálf var þessa ófús, biðr þó feðr sinn ráða[3]) sem ǫðru því sem til hennar tœki; en konunginum sýndiz[4]) þat ráð at gipta hana, ok var hón fǫstnuð Siggeiri konungi. En þá er sjá[5]) veizla ok ráðahagr skal takaz, skal Siggeirr konungr sœkja veizluna til Vǫlsungs konungs. Konungr bjóz við veizlunni eptir inum beztum fǫngum; ok þá er þessi veizla var albúin, kómu þar boðsmenn Vǫlsungs konungs ok svá Siggeirs konungs at nefndum degi, ok hefir Siggeirr konungr marga virðuliga menn með sér. Svá er sagt, at þar váru miklir eldar gerðir eptir endilangri hǫllinni, en nú stendr sjá inn mikli apaldr í miðri hǫllinni, sem fyrr var nefndr. Nú er þess við getit, at þá er menn sátu við eldana um kveldit, at maðr einn gekk inn í hǫllina; sá maðr er mǫnnum ókunnr[6]) at sýn; sjá maðr hefir þess háttar búning, at hann hefir heklu flekkótta yfir sér, sá maðr var berfœttr ok hafði knýtt línbrók-

3) *So Bj. u. B. — Nach B'. kann* C. *auch* branstocc (= brandstokk?) *gelesen werden, wie dies in* Fas. *vorgezogen ist. Über die Erklärungen vgl. das Wb.* —
III. 1) *Überschr. erloschen.* — 2) Sygn. C. — 3) *So* C, þessu *ergänzen* Fas. *u. B.* — 4) *So* C *nach Bt.,* en konungrinn tók þ. r. Fas. *B.* — 5) *So C nach Bt.,* þessi = sjá Fas. *u. B.* — 6) *So* (*oder* úk. C.) *nach B'.* — úkunnigr Fas. —

um at beini ok hǫtt[7]) síðan á hǫfði, hann var hár mjǫk ok elliligr[8]) ok einsýnn; sá maðr hafði sverð í hendi ok gengr at barnstokkinum, hann bregðr sverðinu ok stingr því í stokkinn, svá at sverðit søkkr at hjǫltum upp; ǫllum mǫnnum felluz kveðjur við þenna mann, þá tekr hann til orða ok mælti: sá er þessu sverði bregðr ór stokkinum, þá skal sá þat þiggja at mér at gjǫf, ok skal hann þat sjálfr sanna, at aldri bar hann betra sverð sér í hendi, en þetta er. Eptir þetta gengr sjá inn gamli maðr út ór hǫllinni, ok veit engi, hverr hann er, eða hvert hann gengr. Nú standa þeir upp ok metaz ekki við at taka sverðit, þykkiz sá bezt hafa, er fyrst náir; síðan gengu til inir gǫfgustu menn fyrst, en þá hverr at ǫðrum, engi kemr sá til er nái, því at engan veg bifaz, er þeir taka til. Nú kom til Sigmundr, son Vǫlsungs konungs, ok tók ok brá sverðinu ór stokkinum, ok var sem laust lægi fyrir honum. Þetta vápn sýndiz ǫllum svá gott, at engi þóttiz sét hafa jafngott sverð, ok býðr Siggeirr[9]) honum at vega þrjú jafnvægi gulls. Sigmundr segir: Þú máttir taka þetta sverð eigi síðr en ek, þar sem þat stóð, ef þér sœmði at bera; en nú fær þú þat aldri, er þat kom áðr í mína hǫnd, þótt þú bjóðir við allt þat gull, er þú átt. Siggeirr konungr reiddiz við þessi orð, ok þótti sér háðuliga svarat vera; en fyrir því at honum var svá varit, at hann var undirhyggjumaðr mikill, þá lætr hann nú, sem hann hirði ekki um þetta mál, en þat sama kveld hugði hann laun fyrir þetta, þau er siðar kómu fram. —

IV[1]). Nú er þat at segja, at Siggeirr gengr í rekkju[2]) hjá Signý[3]) þenna aptan; en næsta dag eptir þá var veðr gott, þá segir Siggeirr konungr, at hann vill heim fara ok bíða eigi þess, er vindr yxi eða sjá gerir[4]) ófœran. Ekki er þess getit, at Vǫlsungr konungr letti hann eða synir hans, allra helzt er hann sá, at hann vildi ekki annat, en fara frá veizlunni. Nú mælti Signý við feðr sinn: eigi vilda ek á brott fara með Siggeiri, ok eigi gerir hugr minn hlæja við

7) *So* (hautt) *nach B'.* — 8) *Vielleicht wäre besser mit C.* (*hier u. C.* XLII[10])) eldiligr (*vgl.* eldri, ellri) *zu schreiben.* — sá maðr — —. stokkin. *in* C. *vor* ok hǫtt s.; *Umstell. nach B'.* — 9) Sigg. *ist in* C. *ausgefallen.* —
IV. *Die Überschr. ist unlesbar.* — 2) reyckju C. — 3) *So* C. *nach Bt.,* Signy^{iu} *schr.* M. O. — 4) geri *schlägt B'. vor.* —

honum, ok veit ek af framvísi minni ok af kynfylgju várri, at af þessu ráði stendr oss mikill ófagnaðr, ef eigi er skjótt brugðit þessum ráðahag. — Eigi skaltu þetta mæla, dóttir, sagði hann, því at þat er skǫmm mikil bæði honum ok svá oss, at brigða þessu við hann at saklausu, ok eigum vér þá engan trúnað undir honum né vingan, ef þessu er brugðit, ok man hann gjalda illu oss, slíkt er hann má, ok samir þat einna at halda af várri hendi. — Nú býz Siggeirr konungr til heimferðar, ok áðr þeir[5]) fóru frá boðinu, þá bauð hann Vǫlsungi konungi mági sínum til sín á Gautland ok sonum hans ǫllum með honum á þriggja mánaða fresti ok því ǫllu liði, sem hann vildi með sér hafa ok honum væri til vegsemdar. Vill nú Siggeirr konungr gjalda í því þat er á skorti bruðlaupsgerðina fyrir þess sakir, er hann vildi eigi meir vera en eina nótt, ok er ekki þat siðr manna at gera svá. Nú heitr Vǫlsungr konungr ferðinni ok koma[6]) á nefndum degi; þá skiljaz þeir mágar ok ferr Siggeirr konungr heim með konu sína.

V[1]). Nú er at segja frá Vǫlsungi konungi ok sonum hans, at þeir fara at ákveðinni stundu til Gautlands at boði Siggeirs konungs mágs síns ok hafa þrjú skip ór landi ok ǫll vel skipuð ok verða vel reiðfara ok koma skipum sínum við Gautland, en þat var síð um aptan. En þann sama aptan kom Signý, dóttir Vǫlsungs konungs, ok kallar feðr sinn á einmæli ok brœðr sína, segir nú ætlan[2]) Siggeirs konungs, at hann hefir dregit saman óvígjan her, ok ætlar at svíkja yðr — nú bið ek yðr, segir hón, at þér farið þegar aptr í yðart ríki ok fáið yðr lið sem mest ok farið higat síðan ok hefnið yðar sjálfir ok gangið eigi í ófœru, því at eigi missi-þér svika af honum, ef eigi taki-þér þetta bragð, sem ek beiði yðr. Þá mælti Vǫlsungr konungr: þat munu allar þjóðir at orðum gera, at ek mælta eitt orð óborinn, ok strengda ek þess heit, at ek skylda hvárki flýja eld né járn fyrir hræzlu sakir, ok svá hefi ek enn gert hér til, ok hví

5) þau *vermutet B'.* — 6) ok vill koma? — *Vgl. aber Sm. Zz.* 12, 85.
V. 1) *Überschr. in* C: Fall Volsungs konungs . . . . — 2) *Die Worte* sína ok (*in* C. *vor* Sigg.) *sind nach B' zu entbehren, mit* ok *wird in den Hss. nach Kålund bei* M. O. p. LXXIV[3] *öfter der richtigere Ausdr. an den irrig geschr. angereiht.*

munda ek eigi efna þat á gamals aldri? ok eigi skulu meyjar því bregða sonum mínum í leikum, at þeir hræðiz bana sinn, því at eitt sinn skal hverr deyja, en engi má[3]) undan komaz at deyja um sinn; er þat mitt ráð, at vér flýjum hvergi, ok gerum af várri hendi sem hreystiligast; ek hefi bariz hundrað sinnum, ok hefi ek haft stundum meira lið, en stundum minna; ok hefi ek jafnan sigr haft, ok eigi skal þat spyrjaz, at ek flýja, né friðar biðja. — Nú grætr Signý sárliga ok bað, at hón skyldi eigi koma til Siggeirs konungs. Vǫlsungr konungr svarar: þú skalt at vísu fara heim til bónda þíns ok vera samt með honum[3a]), hversu sem með oss ferr. — Nú gengr Signý heim, en þeir búa eptir um nóttina. Ok um myrgininn þegar er dagar, þá biðr Vǫlsungr konungr upp standa sína menn alla ok ganga á land upp ok búaz við bardaga. Nú ganga þeir á land upp allir alvápnaðir, ok er eigi langt at bíða, áðr þar kemr Siggeirr konungr með allan sinn her, ok verðr þar in harðasta orrosta með þeim, ok eggjar konungr lið sitt til framgǫngu sem harðligast, ok er svá sagt, at Vǫlsungr konungr ok synir hans gengu átta sinnum í gegnum fylkingar Siggeirs konungs um daginn ok hǫggva á tvær hendr; ok er þeir ætla enn svá at fara, þá fellr Vǫlsungr konungr í miðri fylkingu sinni ok þar allt lið hans með honum, nema synir hans tíu, því at miklu meira ofrefli var í móti, en þeir mætti við standa. Nú eru synir hans allir teknir ok í bǫnd reknir ok á brott leiddir. Signý varð vǫr við, at faðir hennar var drepinn, en brœðr hennar hǫndum teknir ok til bana ráðnir; nú kallar hón Siggeir konung á einmæli. Nú mælti Signý: þess vil ek biðja þik, at þú látir eigi svá skjótt drepa brœðr mína, ok látið þá heldr setja í stokk, ok kemr mér at því, sem mælt er, at unir auga meðan á sér, ok því bið ek þeim[4]) eigi lengra, at ek ætla, at mér muni ekki tjóa. — Þá svarar Siggeirr: Œr ertu ok ørvita, er þú biðr brœðrum þínum meira bǫls, en þeir sé hǫggnir; en þó skal þat veita þér, því at þess betr þykki-mér, er þeir þola verra ok hafa lengri kvǫl[5]) til bana. — Nú lætr hann svá gera, sém hón bað,

3) *So* Fas. *B.* — má engi C., M. O. — 3a) hann C. *nach* M. O. — 4) bið ek þik *Paphss.* — 5) kaul C. —

ok var tekinn einn mikill stokkr ok feldr á fœtr þeim tíu brœðrum í skógi einshvers staðar, ok sitja þeir nú þar þann dag allan til nætr; en at miðri nótt þá kom þar ylgr ein ór skógi gǫmul at þeim, er þeir sátu í stokkinum, hón var bæði mikil ok illilig; henni varð þat fyrir, at hón bítr einn þeira til bana, síðan át hón[6]) þann upp allan, eptir þat fór hón í brott. En eptir um morgininn þá sendi Signý mann til brœðra sinna, þann er hón trúði bezt, at vita[7]), hvat títt sé; en er hann kemr aptr, segir hann henni, at dauðr sé einn þeira; þótti henni þetta mikit, ef þeir skulu svá fara allir, en hón mátti ekki duga[8]) þeim. Skjótt er þar frá at segja: níu nætr í samt kom sjá in sama ylgr um miðnætti ok etr einn þeira senn til bana, unz allir eru dauðir, nema Sigmundr einn er eptir. Ok nú áðr er tíunda nótt kemr, sendir Signý trúnaðarmann sinn til Sigmundar, bróður síns, ok seldi í hǫnd honum hunang ok mælti, at hann skyldi ríða á andlit Sigmundar ok leggja í munn honum sumt. Nú ferr hann til Sigmundar ok gerir, sem honum var boðit, ok fór heim síðan. Um nóttina eptir þá kemr sú in sama ylgr at vanda sínum ok ætlaði at bíta hann til bana sem brœðr hans, en nú dregr hón veðrit af honum, þar sem hunangit[9]) var á riðit, ok sleikir andlit hans allt með tungu sér ok réttir síðan tunguna í munn honum; hann lætr sér verða óbilt ok beit í tunguna ylginni, hón bregðr við fast ok hnykkir at sér hart ok rak fœtrna í stokkinn, svá at hann klofnaði allr í sundr; en hann helt svá fast, at tungan gekk ór ylginni upp í tungurótunum, ok fekk af því bana. En þat er sǫgn sumra manna, at sú in sama ylgr væri móðir Siggeirs konungs ok hafi hón brugðit á sik þessu líki fyrir trollskapar sakir ok fjǫlkyngi. —

VI[1]). Nú er Sigmundr lauss orðinn, en brotinn er stokkrinn[2]), ok hefz Sigmundr þar nú við í skóginum. Enn sendir Signý at vita, hvat títt er, eða hvárt[3]) Sigmundr lifir; en er þeir koma, þá segir hann þeim allan atburð, hvé farit hafði með þeim ok ylginni. Nú fara þeir heim ok

6) hon (hón) *ergänzt B nach* Fas. — 7) C. *nur* ok, ok vita Fas., at vita *B′*. — 8) dyga C. — 9) hunagit C. —

VI. 2) *Überschr. unlesbar.* — 2) stockinn C. — 3) *So* (hvart) C. *nach Bt. u.* M. O. —

segja Signýju, hvat títt er; fór hón nú ok hittir bróður sinn, ok taka þau þat ráð, at hann gerir þar jarðhús í skóginum, ok ferr nú því fram um hríð, at Signý leynir honum þar ok fær honum þat er hann þurfti[4]) at hafa; en Siggeirr konungr ætlar, at þeir sé allir dauðir Vǫlsungar. Siggeirr konungr átti tvá sonu við konu sinni, ok er frá þeim sagt, þá er inn ellri son hans er tíu vetra, at Signý sendir hann til móts við Sigmund, at hann skyldi veita honum lið, ef hann vildi nǫkkut leita við at hefna feðr síns. Nú ferr sveinninn til skógarins ok kemr síð um aptaninn til jarðhúss Sigmundar, ok tekr hann við honum vel at hófi ok mælti at hann skyldi gera til brauð þeira — en ek man sœkja eldivið — ok selr í hǫnd honum einn mjǫlbelg, en hann ferr sjálfr at sœkja viðinn; ok er hann kemr aptr, þá hefir sveinninn ekki at gert um brauðgerðina. Nú spyrr Sigmundr, hvárt búit sé brauðit, hann segir: eigi þorða ek at taka mjǫlbelginn, fyrir því at þar lá nǫkkut kykt í mjǫlinu. — Nú þykkiz Sigmundr vita, at þessi sveinn mun eigi svá vel hugaðr, at hann vili hann með sér hafa. Nú er þau systkin[5]) finnaz, segir Sigmunðr, at hann þótti ekki manni at nær, þótt sveinninn væri hjá honum. Signý mælti: tak þú hann þá ok drep hann; eigi þarf hann þá lengr at lifa! ok svá gerði hann. Nú líðr sjá vetr, ok einum vetri síðar þá sendir Signý inn yngra sonn sinn á fund Sigmundar, ok þarf þar eigi sǫgu um at lengja, ok fór, sem samt sé, at hann drap þenna svein at ráði Signýjar.

VII[1]). Þess er nú við getit, eitt hvert sinn þá er Signý sat í skemmu sinni, at þar kom til hennar ein seiðkona fjǫlkunnig harla mjǫk; þá talar Signý við hana: þat vilda ek, segir hón, at vit skiptum[2]) hǫmum! — hón segir seiðkonan[3]): þú skalt fyrir ráða! ok nú gerir hón svá af sínum brǫgðum, at þær skipta litum, ok sez seiðkonan nú í rúm Signýjar at ráði hennar ok ferr í rekkju hjá konungi um kveldit, ok ekki finnr hann, at eigi sé Signý hjá honum. Nú er þat frá Signýju at segja, at hón ferr til jarðhúss bróður[4]) síns ok biðr hann veita sér herbergi um nóttina: því at ek hefi

4) *So Bt.*, þyrfti C. (*wie* þyrfa *u. w.*). — 5) syskinn C. —

VII. 1) *Überschr.* Signý gat Sinfjotla. — 2) *Vgl. Wb.* — 3) seiðkon. *fehlt in allen Paphss. u.* Fas. — 2) bróðurs C. *u.* M. O.

vilz á skóginum úti, ok veit ek eigi, hvar ek fer. — Hann mælti, at hón skyldi þar vera, ok vildi eigi synja henni vistar einni konu ok þóttiz vita, at eigi mundi hón svá launa honum góðan beina at segja til hans; nú ferr hón í herbergi til hans ok setjaz til matar; honum varð opt litit til hennar, ok líz konan væn ok fríð. En er þau eru mett, þá segir hann henni, at hann vill, at þau hafi eina rekkju um nóttina, en hón brýz ekki við því, ok leggr hann hana hjá sér þrjár nætr samt. Eptir þat ferr hón heim ok hittir seiðkonuna ok bað, at þær skipti aptr litum ok svá gerir hón. Ok *er*[5]) fram liðu stundir, fœðir Signý sveinbarn, sjá sveinn var Sinfjǫtli kallaðr; ok er hann vex upp, er hann bæði mikill ok sterkr ok vænn at áliti ok mjǫk í ætt Vǫlsunga ok er eigi allra tíu vetra, er hón sendir hann í jarðhúsit til Sigmundar. Hón hafði þá raun gert við ina fyrri sonu sína, áðr hón sendi þá til Sigmundar, at hón saumaði at hǫndum þeim með holdi ok skinni; þeir þoldu illa ok kriktu um; ok svá gerði hón Sinfjǫtla, hann bráz ekki við; hón fló hann þá af kyrtlinum, svá at skinnit fylgði ermunum; hón kvað, honum mundi sárt við verða; hann segir: lítit mundi slíkt sárt þykkja Vǫlsungi! — Ok nú kemr sveinninn til Sigmundar, þá bað Sigmundr hann knoða ór mjǫli þeira, en hann vill sœkja þeim eldivið, fær í hǫnd honum einn belg; síðan ferr hann at viðinum, ok er hann kom aptr, þá hafði Sinfjǫtli[6]) lokit at baka. Þá spurði Sigmundr, ef hann hafi nǫkkut fundit í mjǫlinu. Eigi er mér grunlaust — sagði hann — at eigi hafi í verit nǫkkut kykt í mjǫlinu fyrst er ek tók at knoða, ok hér hefi ek með knoðat þat er í var. Þá mælti Sigmundr ok hló við: eigi get ek þik hafa mat af þessu brauði í kveld, því at þar hefir þú knoðat með inn mesta eitrorm. — Sigmundr var svá mikill fyrir sér, at hann mátti eta eitr, svá at hann skaðaði ekki, en Sinfjǫtla hlýddi þat, at eitr kœmi útan á hann, en eigi hlýddi honum at eta þat né drekka.

VIII[1]). Þat er nú at segja, at Sigmundi þykkir Sinfjǫtli

5) er *ist ergänzt.* — 6) Synf. C. — *Zu dem fg.* at baka *bemerkt B'.: sollte wohl heißen* at knoða. —

VIII. 1) *Überschr.* Þeir Sigmundr fóru í hamina. —

of ungr til hefnda með sér, ok vill nú fyrst venja hann með nǫkkut harðræði; fara nú um sumrum víða um skóga ok drepa menn til fjár sér. Sigmundi þykkir hann mjǫk í ætt Vǫlsunga ok þó hyggr hann, at hann sé son Siggeirs konungs, ok hyggr hann hafa illsku feðr síns, en kapp Vǫlsunga, ok ætlar hann eigi mjǫk frændrœkinn mann, því at[2]) hann minnir opt Sigmund á sína harma ok eggjar mjǫk at drepa Siggeir konung. Nú er þat eitthvert sinn, at þeir fara enn[3]) á skóginn at afla sér fjár, en þeir finna eitt hús ok tvá menn sofandi í húsinu með digrum gullhringum; þeir hǫfðu[3a]) orðit fyrir óskǫpum, því at úlfahamir hengu yfir þeim[4]); it tíunda hvert dœgr máttu þeir komaz ór hǫmunum; þeir váru konungasynir. Þeir Sigmundr fóru í hamina ok máttu eigi ór komaz ok fylgði sú náttúra, sem áðr var, létu ok vargsrǫddu; þeir skildu báðir rǫddina. Nú leggjaz þeir ok á merkr, ok ferr sína leið hvárr[5]) þeira; þeir gera þann mála með sér, at þeir skuli til hætta, þótt sjau menn sé, en eigi framar; en sá láti úlfsróðð, er fyrir ófriði[6]) yrði. Bregðum nú eigi af þessu — segir Sigmundr — því at þú ert ungr ok áræðisfullr, munu menn gott hyggja til at veiða þik. — Nú ferr sína leið hvárr þeira, ok er þeir váru skildir, finnr Sigmundr . . menn[7]) ok lét úlfsrǫddu, ok er Sinfjǫtli heyrir þat, ferr hann til þegar ok drepr alla; þeir skiljaz enn. Ok er Sinfjǫtli hefir eigi lengi farit um skóginn, finnr hann ellifu menn ok berz við þá, ok ferr svá[8]), at hann drepr þá alla; hann verðr ok *sárr mjǫk*[9]) ok ferr undir eina eik, hvíliz þar — — — — — — — — — — — — — —[10]) hann mælti til[11]) — — — átt lið til at

2) *So oder* þvi C. — 3) *So wohl zu lesen nach B'.,* út Fas. — 3[a]) *So* C. *nach* M. O., hafa *früh. Ausg.* — 4) yfir húsinu yfir þeim C. — *B'. schlägt Änderung des ersten* yfir *in* í *vor.* — 5) *So* (hvarr) C. *nach Bt.* — 6) ofrliði *vermutet Bt.* (Hervarars). — 7) *Vor* menn *ist ein Zahlzeichen* (VIII?? *B'.*) *verwischt; nach dem Vorwurfe, den* Sinfjötli *weiter unten erhebt, scheint* Sigmundr *hier nur 7 Leuten gegenüber gestanden zu haben.* — 8) *Die Stelle ist nach B'. nicht völlig gesichert.* — 9) *So* C. *nach* M. O. *wahrscheinlich,* lúinn *nach B'., eine kleine Lücke zwischen* l. *und* ok ferr *ergänzt B'. durch das hier aufgenommene* mjök. — 10) *Die zu erwartende Anrede des* Sigm. *deutet* C. *nur noch durch einzelne Worte* (. . . . . . dir . . . gi ok fara . . . . *B'*) *an, wofür* Fas. *nach Papierhss. bieten:* Þá kemr Sigmundr þar ok mælti: því kallaðir þú ekki? — 11) *s. fg. S.* —

drepa sjau menn, en ek em barn at aldri hjá þér ok kvadda ek eigi liðs at drepa ellifu menn! — Sigmundr[12]) hleypr at honum svá hart, at hann stakar við ok fellr, Sigmundr bítr í barkann framan. Þann dag máttu þeir eigi komaz ór úlfahǫmunum. Sigmundr leggr hann nú á bak sér ok berr heim í skálann, ok sat hann yfir honum, en bað troll taka úlfhamina. Sigmundr sér einn dag, hvar hreysikettir tveir váru ok bítr annarr í barkann ǫðrum; ok rann sá til skógar ok hefir eitt blað ok fœrir yfir sárit, ok sprettr upp hreysikǫttrinn heill. Sigmundr gengr út ok sér, hvar hrafn flýgr með blaðit ok fœrði honum, hann dregr þetta yfir sárit Sinfjǫtla, en hann sprettr upp þegar heill, sem hann hefði aldri sárr verit. Eptir þat fara þeir til jarðhúss ok eru þar til þess, er þeir skyldu fara ór úlfhǫmunum, þá taka þeir[13]) ok brenna í eldi ok báðu engum at meini verða; ok í þeim óskǫpum unnu þeir mǫrg frægðarverk í ríki Siggeirs konungs; ok er Sinfjǫtli er frumvaxti, þá þykkiz Sigmundr hafa reynt hann mjǫk. Nú líðr eigi langt, áðr Sigmundr vill leita til fǫðurhefnda, ef svá vildi takaz; ok nú fara þeir í brott frá jarðhúsinu einhvern dag ok koma at bœ Siggeirs konungs síð um aptan ok ganga inn í forstofuna, þá er var fyrir hǫllinni, en þar váru inni ǫlker, ok leynaz þar. Dróttning veit nú, hvar þeir eru, ok vill hitta þá; ok er þau finnaz, gera þau þat ráð, at þeir leitaði til fǫðurhefnda, er náttaði. Þau Signý ok konungr eigu tvau bǫrn ung at aldri, þau leika sér á gólfinu at gulli ok renna því eptir gólfinu hallarinnar ok hlaupa þar eptir, ok einn gullhringr hrýtr útar í húsit, þar sem þeir Sigmundr eru, en sveinninn hleypr eptir at leita hringsins. Nú sér hann, hvar sitja tveir menn miklir ok grimmligir, ok hafa síða hjálma ok hvítar brynjur. Nú hleypr hann í hǫllina innar fyrir feðr sinn ok segir honum, hvat hann hefir sét. Nú grunar konungr, at vera munu[14]) svik við hann. Signý heyrir nú, hvat þeir segja; hón stendr upp, tekr bǫrnin bæði ok ferr útar í forstofuna til þeira

11) *Für diese nach B'. sicher lesbaren Worte und die fg. bis* eigi liðs (incl.) *bieten* Fas. *nach Papierhss. nur:* Sinfjötli sagði: eigi vilda ek kveðja þik til liðs *u. w.* — 12) Sidmundr C. — 13) *So* C. *nach Bt.* þeir þá *Paphss.* — 14) *So liest Bt. die Abkürz. des* C. —

ok mælti, at þeir skyldu þat vita, at þau hefði sagt til þeira; ok ræð ek ykkr, at þit drepið þau. — Sigmundr segir: eigi vil ek drepa bǫrn þín, þótt þau hafi sagt til mín! — en Sinfjǫtli lét sér ekki feilaz ok bregðr sverði ok drepr hvárttveggja barnit ok kastar þeim innar í hǫllina fyrir Siggeir konung. Konungr stendr nú upp ok heitr á menn at taka þá menn, er leynz hǫfðu í forstofunni um kveldit. Nú hlaupa menn útar þangat ok vilja hǫndla þá, en þeir verja sik vel ok drengiliga, ok þykkiz þá sá verst hafa lengi, er næst er; ok um síðir verða þeir ofrliði bornir ok verða handteknir ok því næst í bǫnd reknir ok í fjǫtra settir, ok sitja þeir þar þá nótt alla. Nú hyggr konungr at fyrir sér, hvern dauða hann skal fá þeim, þann er kendi lengst; ok er morginn kom, þá lætr konungr haug mikinn gera af grjóti ok torfi; ok er þessi haugr er gerr, þá lét hann setja hellu mikla í miðjan hauginn, svá at annarr jaðarr hellunnar horfði upp, en annarr niðr; hón var svá mikil, at hón tók tveggja vegna, svá at eigi mátti komaz hjá henni. Nú lætr hann taka þá Sigmund ok Sinfjǫtla ok setja í hauginn sínum megin hvárn þeira fyrir því, at honum þótti þeim þat verra at vera eigi báðum saman, en þó mátti heyra hvárr til annars. Ok er þeir váru at tyrfa hauginn, þá kemr Signý þar at ok hefir hálm í fangi sér ok kastar í hauginn til Sinfjǫtla ok biðr þrælana leyna konunginn þessu; þeir já því ok er þá lokit aptr hauginum. Ok er nátta tekr, þá mælti Sinfjǫtli til Sigmundar: ekki ætla ek okkr mat skorta um hríð hér, hefir[14a]) dróttningin kastat fleski inn í hauginn ok vafit um útan hálmi; ok enn þreifar hann um fleskit, ok finnr, at þar var stungit í sverði Sigmundar, ok kendi at hjǫltunum, er myrkt var í hauginum, ok segir Sigmundi; þeir fagna því báðir. Nú skýtr Sinfjǫtli blóðreflinum fyrir ofan helluna ok dregr fast, sverðit bítr helluna. Sigmundr tekr nú blóðrefilinn ok ristu nú í milli sín helluna ok létta eigi fyrr, en lokit er at rísta, sem kveðit er: (*u*) ristu af magni
mikla hellu
Sigmundr hjǫrvi
ok Sinfjǫtli. —

14a) *So* M. O., um hríð, hér *ält. Hrgb.*

Ok nú eru þeir lausir báðir saman í hauginum ok rísta bæði grjót ok járn[15]) ok komaz svá út ór hauginum. Þeir ganga nú heim til hallarinnar, eru menn þá í svefni allir; þeir bera við at hǫllunni ok leggja eld í viðinn; en þeir vakna við gufuna, er inni eru, ok þat, at hǫllin logar yfir þeim. Konungr spyrr, hverir eldana gerði. Hér eru vit Sinfjǫtli, systurson minn — sagði Sigmundr — ok ætlum vit nú, at þat skulir þú vita, at eigi eru allir Vǫlsungar dauðir! Hann biðr systur sína út ganga ok þiggja af honum góð metorð ok mikinn sóma, ok vill svá bœta henni sína harma. Hón svarar: Nú skaltu vita, hvárt ek hefi munat Siggeiri konungi dráp Vǫlsungs konungs; ek lét drepa bǫrn okkur, er mér þóttu ofsein til fǫðurhefnda, ok ek fór í skóg til þín í vǫlvu[16]) líki, ok er Sinfjǫtli okkarr son; hefir hann af því mikit kapp, at hann er bæði sonarson ok dótturson Vǫlsungs konungs; hefi ek þar til unnit alla hluti, at Siggeirr konungr skyldi bana fá, hefi ek ok svá mikit til unnit, at fram kœmiz hefndin, at mér er með øngum kosti líft; skal ek nú deyja með Siggeiri konungi lostig, er ek átta hann nauðig. Síðan kysti hón Sigmund bróður sinn ok Sinfjǫtla ok gekk inn í eldinn ok bað þá vel fara; síðan fekk hón þar bana með Siggeiri konungi ok allri hirð sinni. Þeir frændr fá sér lið ok skipa[17]), ok heldr Sigmundr til ættleifðar sinnar ok rekr ór landi þann konung, er þar hafði í sez eptir Vǫlsung konung. Sigmundr geriz nú ríkr konungr ok ágætr, vitr ok stórráðr; hann átti þá konu, er Borghildr hét; þau áttu tvá sonu, hét Helgi annarr, en annarr Hámundr; ok er Helgi var fœddr, kómu til nornir ok veittu honum formála, ok mæltu, at hann skyldi verða allra konunga frægastr. Sigmundr var þá kominn frá orrostu ok gekk með einum lauk í mót syni sínum, ok hér með gefr hann honum Helga nafn ok þetta at nafnfesti: Hringstaði ok Sólfjǫll ok sverð[18]), ok bað hann vel fremjaz ok verða í ætt Vǫlsunga[18a]); hann geriz stórlyndr ok vinsæll ok fyrir flestum mǫnnum ǫðrum at allri atgervi. Þat er sagt, at hann réz í hernað, þá er hann var fimtán vetra gamall; var Helgi

15) *B'. bemerkt: es sollte wohl heißen* torf, *nach* Völsr. V, 253, 4 *u.* 255, 1. — 16) volfu C. — 17) *Nach B'. wäre* lið ok skip *oder* liðs ok skipa *zu erwarten. Vgl. Wb.* s. v. fá. [3]). — 18) *Vgl.* H. H. 1, 8. — 18a) *So* M. O. —

konungr yfir liðinu, en Sinfjǫtli var fenginn til með honum, ok réðu báðir liði.

IX[1]). Þát er sagt, at Helgi finnr þann konung í hernaði er Hundingr hét; hann var ríkr konungr ok fjǫlmennr ok réð fyrir lǫndum; þar tekz orrosta með þeim, ok gengr Helgi fast fram, ok lýkz með því sjá bardagi, at Helgi fær sigr, en Hundingr konungr fellr ok mikill hluti liðs hans. Nú þykkir Helgi hafa vaxit mikit, er hann hefir felt svá ríkan konung. Synir Hundings bjóða nú út her í mót Helga ok vilja hefna fǫður síns; þeir eiga harða orrostu, ok gengr Helgi í gegnum fylkingar þeira brœðra ok sœkir at merkjum sona Hundings konungs ok feldi þessa Hundings sonu: Álf ok Eyjólf[2]), Hervarð ok Hagbarð[3]), ok fekk hér ágætan sigr. Ok er Helgi ferr frá orrostu, þá fann hann við skóg einn konur margar ok virðuligar sýnum, ok bar þó ein af ǫllum; þær riðu með ágætligum búningi. Helgi spyrr þá at nafni, er fyrir þeim var; en hón nefndiz Sigrún ok kvez vera dóttir Hǫgna konungs. Helgi mælti: farið heim með oss ok verið vel komnar! Þá segir konungs dóttir: annat starf liggr fyrir oss, en drekka með þér. Helgi svarar: Hvat er þat, konungs dóttir? Hón svarar: Hǫgni konungr hefir heitit mik Hoddbroddi[4]), syni Granmars konungs, en ek hefi því heitit, at ek vil eigi eiga hann heldr en einn krákuunga; en þó mun þetta fram fara, nema þú bannir honum ok komir í mót honum með her ok nemir mik á brott, því at með engum konungi vilda[5]) ek heldr setr[6]) búa en með þér. — Ver kát, konungs dóttir! sagði hann — fyrri skulum vit reyna hreysti okkra, en þú sér[7]) honum gipt, ok reyna skulum vit áðr, hvárr af ǫðrum berr, ok hér skal lífit á leggja. Eptir þetta sendir Helgi menn með fégjǫfum at stefna at sér mǫnnum, ok stefnir ǫllu liðinu til Rauðabjarga[8]); beið Helgi þar til þess, er mikill flokkr kom til hans ór Heðinsey, ok þá kom til hans mikit lið ór Nǫrvasund-

IX. 1) *Überschr.* Helgi fekk Sigr(únar *ergänzt B'.*). — 2) *So B.* Eyólf C. — 3) *Etwas abweichende Namensformen finden sich in den Helgiliedern u.* Ngþ. *C.* IV, *vgl. B'. u. Wb.* — 4) *Für* Hoddbr. *erscheint in* Helg. Hund. I *die Form* Höðbr. (*B'.*).— 5) vildi C. — 6) sætr Fas. — 7) sert (*wohl nach Anal. von* ert *gebildet*) C., *vorher* okkar. — 8) *Dafür wird* Helg. Hund. I, 23 (*H. G.*) Brandey *genannt, vgl. B'.* —

um[9]) með fǫgrum skipum ok stórum. Helgi konungr kallar til sín skipstjórnarmann sinn, er Leifr hét, ok spurði, ef hann hefði talit lið þeira; en hann svarar: eigi er hœgt at telja, herra! skip þau er komin eru ór Nǫrvasundum, eru á tólf þúsundir manna, ok er þó hálfu fleira annat. Þá mælti Helgi konungr, at þeir skyldu snúa á þann fjǫrð, er heitir Varinsfjǫrðr, ok svá gerðu þeir.

Nú gerði at þeim storm mikinn ok svá stóran sjó, at[10]) því var líkast at heyra, er bylgjur gnúðu á borðunum, sem þá er bjǫrgum lysti saman. Helgi bað þá ekki óttaz ok eigi svipta seglunum, heldr setja hvert hæra en áðr; þá var við sjálft, at yfir mundi ganga, áðr þeir kœmi at landi. Þá kom þar Sigrún, dóttir Hǫgna konungs, af landi ofan með miklu liði ok snýr þeim í góða hǫfn, er heitir at Gnípalundi. Þessi tíðindi sá landsmenn, ok kom af landi ofan bróðir Hoddbrodds konungs, er þar réð[11]) fyrir, er heitir at Svarinshaugi; hann kallar á þá ok spyrr, hverr stýrði inu mikla liði. Sinfjǫtli stendr upp ok hefir hjálm á hǫfði skygðan sem gler ok brynju hvíta sem snjó, spjót í hendi með ágætligu merki ok gullrendan skjǫld fyrir sér: sá kunni at mæla við konunga: seg svá, er[12]) þú hefir gefit svínum ok hundum ok þú finnr konu þína, at hér eru komnir Vǫlsungar, ok man hér hittaz í liðinu Helgi konungr, ef Hoddbroddr vill finna hann, ok er þat hans gaman at berjaz með frama, meðan þú kyssir ambáttir við eld. — Guðmunðr[13]) svarar: eigi mantu kunna mart virðuligt mæla ok forn minni at segja, er þú lýgr á hǫfðingja; mun hitt sannara, at þú munt lengi hafa fœz á mǫrkum úti við vargamat ok drepit brœðr þína, ok er kynligt, er þú þorir at koma í her með góðum mǫnnum, er mart kalt hræ hefir sogit til blóðs. Sinfjǫtli svarar: Eigi muntu gløgt[14]) muna nú, er þú vart[15]) vǫlvan í Varinsey ok kvaz vilja mann eiga ok kaust mik til þess embættis,

9) *Der Name nach Ba. ohne Stütze in anderen Fassungen der Sage,* í Örvasund Helg. Hund. I, 25; *mit Z.* 5 (*wo* annat = a. lið) *vgl. Str.* 26 *u. Anm.*— 10) at *fehlt* C. — 11) reid C. — 12) at C., *vgl. Ba. u.* Helg. Hund. I, 35. — 13) C. *bietet hier u. w. u.* Granmarr, *doch zeigt* 165, 15 Granmars synir, *daß hier ebenso wie* H. H. I, 33 *ein Sohn des* Gr. (= Guðm.) *gemeint sein muß, welcher Name vielleicht schon Z.* 15 *vor* bróðir Hoddbr. *ausgefallen ist, vgl. B'.* — 14) glokt C. — 15) var C. (*im fg.* kvezt C.) —

at vera þinn maðr; en síðan vartu valkyrja í Ásgarði, ok var við sjálft, at allir mundi berjaz fyrir þínar sakar, ok ek gat við þér níu varga á Laganesi[16]), ok var ek faðir allra. Guðmunðr svarar: Mart kantu ljúga; ek hygg, at engis faðir mættir þú vera, síðan þú vart geldr af dœtrum jǫtunsins á Þórsnesi[17]), ok ertu stjúpson Siggeirs konungs ok látt á mǫrkum úti með vǫrgum, ok kómu þér ǫll óhǫpp senn at hendi; þú drapt brœðr þína ok gerðir þik at illu kunnan. Sinfjǫtli svarar: hvárt mantu[18]) þat, er þú vart merin með hestinum Grana, ok reið ek þér á skeið á Brávelli; síðan vartu geitasveinn Gǫlnis[19]) jǫtuns. Guðmundr segir: fyrri vilda ek seðja fugla á hræi þínu, en deila við þik lengr. Þá mælti Helgi konungr: Betra væri ykkr ok meira snjallræði[20]) at berjaz, en mæla slíkt, er skǫmm er at heyra, ok ekki eru Granmars synir vinir mínir, en þó eru þeir harðir menn. — Guðmunðr ríðr nú i brott ok til fundar við Hoddbrodd konung, þar sem heita Sólfjǫll; hestar þeira heita Sveipuðr ok Sveggjuðr[21]); þeir mœttuz í borgarhliði ok segja honum hersǫgu. Hoddbroddr konungr var í brynju ok hafði hjálm á hǫfði; hann spyrr, hverir þar væri — eða hví eru-þér svá reiðuligir? Guðmunðr segir: hér eru komnir Vǫlsungar ok hafa tólf þúsundir manna við land ok sjau þúsundir við ey þá er Sok heitir; en þar sem heitir fyrir Grindum er þó mestr fjǫlði, ok hygg ek nú, at Helgi muni nú berjaz vilja. Konungr segir: gerum þá boð um allt várt ríki ok sœkjum í mót þeim; siti sá engi heima, er berjaz vill; sendum orð Hrings sonum ok Hǫgna konungi ok Álfi inum gamla, þeir eru bardagamenn miklir. — Funduz þeir þar, er heitir Frekasteinn, ok tókz þar hǫrð orrosta. Helgi gengr fram í gegnum fylkingar; þar varð mikit mannfall. Þá sá þeir

16) *Vgl.* H. H. I, 40 *mit den Var.; nach Bt. wäre viell.* Lagar nesi *zu schr.* — 17) C. *nach B'.* Þrasnesi *mit der Abbrev. für* ra, *welche diese Hs. aber auch für* ar (*vgl. B' zu S.* 87, 10) *zu gebrauchen scheint. Nach* Þórsnesi, *das B'. aus* Helg. Hund. I (*Str.* 42 *H. G.*) *anzieht, ist hier so geschrieben.* — 18) mattu C. — 19) Gollnis H. Hund. I, 45 *H. G.* (*B'.*). — 20) snellr C. — 21) Svegj. C. *u.* Helg. Hund. I, 48, *wo der vorhergeh. Name* (*nach B'. richtiger*) Svipuðr *heißt.* — *Über die anderen* (*z. T. hier entstellten*) *Namen vgl. Wb.* —

skjaldmeyja flokk mikinn, svá sem i loga sæi; þar var Sigrún konungsdóttir. Helgi konungr sótti[22]) í mót Hoddbroddi konungi ok fellir hann undir merkjum. Þá mælti Sigrún: haf þǫkk fyrir þetta þrekvirki! skipt man nú lǫndum; er mér þetta mikill tímadagr, ok muntu fá af þessu veg ok ágæti, er þú hefir svá ríkan konung feldan. — Þat ríki tók Helgi konungr ok dvalðiz þar lengi ok fekk Sigrúnar ok gerðiz frægr konungr ok ágætr, ok er hann hér ekki síðan við þessa sǫgu.

X[1]). Vǫlsungar fara nú heim ok hafa enn mikit aukit sitt ágæti. Sinfjǫtli leggz nú í hernað af nýju; hann sér eina fagra konu ok girniz mjǫk at fá hennar; þeirar konu bað ok bróðir Borghildar, er átti Sigmundr konungr. Þeir þreyta þetta mál með orrostu, ok fellir Sinfjǫtli þenna konung; hann herjar nú víða ok á margar orrostur ok hefir ávalt sigr; geriz hann manna frægstr ok ágætastr ok kemr heim um haustit með mǫrgum skipum ok miklu fé. Hann segir feðr sínum tíðindin, en hann segir dróttningu; hón biðr Sinfjǫtla fara brott ór ríkinu ok læz eigi vilja sjá hann. Sigmundr kvez eigi láta hann í brott fara ok býðr at bœta henni með gulli ok miklu fé, þótt hann hefði øngan fyrri bœtt mann; kvað engi[1a]) frama at sakaz við konur. Hón má nú[2]) þessu eigi á leið koma; hón mælti: þér skuluð ráða, herra, þat samir! — Hón gerir nú erfi bróður síns með ráði konungs, býr nú þessa veizlu með inum beztum fǫngum ok bauð þangat mǫrgu stórmenni. Borghildr bar mǫnnum drykk; hón kemr fyrir Sinfjǫtla með miklu horni; hón mælti: drekk nú, stjúpson! — Hann tók við ok sá í hornit ok mælti: gjǫróttr er drykkrinn. Sigmundr mælti: fá mér þá! hann drakk af; dróttningin mælti: hví skulu aðrir menn drekka fyrir þik ǫl? Hón kom í annat sinn með hornit: drekk nú! ok frýði[3]) honum með morgum orðum; hann tekr við horninu ok mælti: flærðr er drykkrinn. Sigmundr mælti: fá mér þá! It þriðja sinn kom hón ok bað hann drekka af, ef hann hefði hug Vǫlsunga. Sinfjǫtli tók við horninu ok

22) sóti C. —

X. 1) *Überschr.* Frá Volsungum. — 1[a]) aungan C. *nach* M. O. — 2) manu C. — 3) *So B.*, frúdi C. —

mælti: eitr er í drykknum. Sigmundr svarar: lát grǫn sía, sonr! sagði hann; þá var konungr drukkinn mjǫk, ok því sagði hann svá. Sinfjǫtli drekkr ok fellr þegar niðr. Sigmundr ríss upp ok gekk harmr sinn nær bana, ok tók líkit í fang sér ok ferr[4]) til skógar ok kom loks at einum firði; þar sá hann mann á einum báti litlum; sá maðr spyrr, ef hann vildi þiggja at honum far yfir fjǫrðinn; hann játar því. Skipit var svá lítit, at þat bar þá eigi, ok var líkit fyrst flutt, en Sigmundr gekk með firðinum. Ok því næst hvarf Sigmundi skipit ok svá maðrinn; ok eptir þat snýr Sigmundr heim, rekr nú í brott dróttningina ok litlu síðar dó hón. Sigmundr konungr ræðr nú enn ríki sínu ok þykkir verit hafa inn mesti kappi ok konungr í fornum sið. —

XI[1]). Eylimi hefir konungr heitit ríkr ok ágætr; dóttir hans hét Hjǫrdís, allra kvenna vænst ok vitrust; ok þat spyrr Sigmundr konungr, at hón var við hans œði, eða engi ella. Sigmundr sœkir heim Eylima konung; hann gerir veizlu í mót honum mikla, ef hann hefði eigi herferð þangat; fara nú boð þeira í milli, at með vinsemd var nú farit, en eigi með herskap; veizla þessi var ger með inum beztum fǫngum ok með miklu fjǫlmenni. Sigmundi konungi var hvarvetna[2]) sett torg ok annarr farargreiði, koma nú til veizlu ok skipa báðir konungar eina hǫll. Þar var ok kominn Lyngvi[3]) konungr, son Hundings konungs, ok vill hann ok mægjaz við Eylima konung; hann þykkiz sjá, at þeir munu eigi hafa[4]) eitt erindi, þykkiz ok vita, at ófriðar mun af þeim ván, er eigi fær. Nú mælti konungr við dóttur sína: þú ert vitr kona, en ek hefi þat mælt, at þú skalt þér mann kjósa; kjós nú um tvá konunga, ok er þat mitt ráð

4) *B'. bemerkt: es sollte wohl heißen* berr. — *Z.* 2 *wäre* sagði h. *zu entbehren.*

XI. 1) *Die Überschr. nicht mehr recht lesbar.* — 2) haurvetna C. (*u. Strich am Rande*). — 3) *So erscheint der Name in andern Quellen* (*z. B.* Nornag. þ. V *und auch* Völs. C. XII *zu Anf.*: *an dieser u. einigen andern Stellen aber hat* C. Lyngi, *was die Ausgaben* (*auch B.*) *hier beibehielten und C.* XII *eingeführten, vgl. auch N.* [5]) *u.* XII [2]). — 4) *Die von Ba. zitierte Schreibung Björners:* muni báðir hafa e. er. *würde einen bequemeren Sinn ergeben, wahrscheinlich ist* m. eiga e. er. *gemeint. Vgl. Wb.* s. v. erendi*. —

hér um, sem þitt er. — Hón svarar: vant sýniz mér þetta mál, en þó kýs ek þann konung, er frægstr er, en þat er Sigmundr konungr, þótt hann sé mjǫk aldri orpinn — ok var hón honum gefin, en Lyngvi konungr fór í brott. Sigmundr kvángaðiz ok fekk Hjǫrdísar; var þar annan dag ǫðrum betr veitt eða með meira kappi. Eptir þat fór Sigmunðr konungr heim í Húnaland, ok Eylimi konungr mágr hans við honum, ok gætir nú ríkis síns. En Lyngvi[5]) konungr ok brœðr hans safna nú her at sér ok fara nú á hendr Sigmundi konungi, því at þeir hǫfðu jafnan minna hlut ór málum, þótt þetta biti nú fyrir; vilja þeir nú fyrir koma kappi Vǫlsunga; koma nú í Húnaland ok senda Sigmundi konungi orð ok vilja eigi stelaz á hann, en þykkjaz vita, at hann mun eigi flýja[6]). Sigmundr konungr kvez koma mundu til orrostu; hann dró saman her, en Hjǫrdísi var ekit til skógar við eina ambátt, ok mikit fé fór með þeim; hón var þar, meðan þeir bǫrðuz. Víkingar hljópu frá skipum við óvígjan her; Sigmundr konungr ok Eylimi settu upp merki sín, ok var þá blásit í lúðra. Sigmundr konungr lætr nú við kveða sitt horn, er faðir hans hafði átt, ok eggjar sína menn; hafði Sigmundr lið miklu minna; tekz þar nú hǫrð orrosta, ok þótt Sigmundr væri gamall, þá barðiz hann nú hart ok var jafnan fremstr sinna manna; helz hvárki við honum skjǫldr né brynja, ok gekk hann jafnan í gegnum lið óvina sinna á þeim degi, ok engi mátti sjá, hversu fara mundi þeira í millum; mart spjót var þar á lopti ok ǫrvar; en svá hlífðu honum hans spádísir, at hann varð ekki sárr, ok engi kunni tǫl, hversu margr maðr fell fyrir honum, hann hafði báðar hendr blóðgar til axlar; ok er orrosta[6a]) hafði staðit um hríð, þá kom maðr í bardagann með síðan hǫtt[7]) ok heklu blá, hann hafði eitt auga ok geir i hendi; þessi maðr kom á mót Sigmundi konungi ok brá upp geirinum fyrir honum; ok er Sigmundr konungr hjó fast, kom sverðit í geirinn ok brast í sundr í tvá hluti; síðan sneri mannfallinu ok váru Sigmundi konungi horfin heill, ok fell

5) C. *hier* Leynge *oder* Lynge, *vgl.* M. O. — 6) fleygja *oder* flygia C. *vgl.* *B'.* *u.* M. O. — *Vorher* þikizt. *Vgl.* M. O. p. LXXIV [3]). — 6a) *So* C. *nach* M. O. — orrostan *ält. Hrgb.* — 7) C. *hier* hatt, *doch nach C.* III (*vgl. N.* [7]) *ist die gewöhnliche Form auch hier von B. u. mir gewählt.* —

mjǫk liðit fyrir honum. Konungrinn hlífði[7]) sér ekki ok eggjar mjǫk liðit. Nú er sem mælt, at eigi má við margnum; í[8]) þessi orrostu fell Sigmundr konungr ok Eylimi konungr mágr hans í ǫndverðri fylkingu ok mestr hluti liðs hans.

XII[1]). Lyngvi[2]) konungr sœkir nú til konungs bœjarins ok ætlar at taka þar konungsdóttur, en þat bráz honum, fekk hann þar hvárki konu né fé; hann ferr nú yfir landit ok skipar þar sínum mǫnnum ríkit, þykkiz nú hafa drepit alla ætt Vǫlsunga ok ætlar þá eigi munu þurfa[3]) at óttaz heðan frá. Hjǫrðís gekk í valinn eptir orrostuna um nóttina ok kom at þar, sem Sigmundr konungr lá ok spyrr, ef hann væri grœðandi; en hann svarar:

(*v*) Margr lifnar
ór litlum vǫnum,
en horfin eru mér heill[4]) —

svá at ek vil *eigi*[5]) láta grœða mik; vill Óðinn ekki, at vér bregðum[6]) sverði, síðan er nú brotnaði; hefi ek haft[7]) orrostur, meðan honum líkaði. — Hón mælti: enkis þœtti mér ávant, ef þú yrðir grœddr ok hefndir feðr míns. Konungr segir: ǫðrum er þat ætlat; þú ferr með sveinbarn, ok fœð þat vel ok vandliga, ok mun sá sveinn ágætr ok fremstr af várri ætt; varðveit ok vel sverðsbrotin, þar af má gera gott sverð, er heita mun Gramr ok sonr okkarr mun bera ok þar mǫrg stórverk með vinna, þau er aldri munu fyrnaz, ok hans nafn mun uppi, meðan verǫldin stendr[8]). Uni nú við þat, en mik mœða sár, ok ek mun nú vitja frænda várra framgenginna. — Hjǫrdís sitr nú yfir honum, unz hann deyr, ok þá lýsir af degi. Hón sér, at mǫrg skip eru komin við land, hón mælti til ambáttarinnar: vit skulum skipta klæðum, ok skaltu nefnaz nafni mínu, ok segz konungs dóttir — ok þær gera svá. Víkingar geta at líta mikit mannfall ok svá[9]), hvar konurnar fóru til skógar; skilja, at

7) C. lifdi. — 8) í *wurde von den Hergb. ergänzt* (*doch vgl.* M. O., *der* C. XII *schon hier beginnt*). —

XII. 1) *Die Überschr. nicht mehr deutlich lesbar.* — 2) *So* (Lyngvi), *hier* C. — 3) þyfa (?) C. — 4) *Die Halbstr. in den übr. Ausg. als Prosa gedruckt.* — 5) eigi *ergänzt nach* Fas. *u.* *B.* — 6) *Es sollte wohl heißen* bregðim *nach* *B'.*, *vgl. Wb.* — 7) *So* C. *u. B.*, háð Fas. *u. alle Paphss.* — 8) *Dieselben Worte* meðan ver. st. *stehen in* C. *auch nach* fyrnaz. — 9) *So* C. *nach* M. O., *vgl.* 170, 8.

stórtíðindum man gegna, ok hlaupa af skipum; en fyrir þessu liði réð Álfr, son Hjálpreks konungs af Danmǫrk; hann hafði farit fyrir land fram með her sínum; koma nú í valinn, þar sjá þeir mikit mannfall. Konungrinn biðr nú at leita at konunum ok svá gerðu þeir; hann spyrr, hverjar þær væri, en þar[9a]) skiptir eigi at líkindum til; ambáttin hafir svǫr[10]) fyrir þeim ok segir fall Sigmundar konungs ok Eylima konungs ok margs annars stórmennis ok svá, hverir gert hafa. Konungr spurði, hvárt þær vissi, hvar fé konungs væri fólgit; ambáttin svarar: meiri ván[11]), at vér vitim — ok vísar til fjárins; ok finna þeir auð mikinn, svá at eigi þóttuz menn sét hafa jafnmikit saman koma í einn stað eða fleiri gersimar; bera til skipa Álfs konungs. Hjǫrdís fylgði honum ok svá ambáttin. Hann ferr nú heim í ríki sitt, en lætr, at þar sé fallnir þeir konungar, er frægstir váru. Konungr sez við stjórn, en þær sátu í fyrirrúmi á skipinu; hann á tal við þær ok leggr virþing á rœður þeira. Konungr kom heim í ríki sitt við miklu fé; Álfr var manna gerviligastr. Ok er þau hafa skamma stund heima verit, spyrr dróttningin Álf son sinn: hví hefir in fegri kona færi hringa eða verra búnað? ok virðiz mér, at sú muni œðri, er þér hafið minna yfir látit[12]). Hann svarar: grunat hefir mik þat, at eigi sé ambáttarmót á henni, ok þá er vér fundumz, þá tókz henni vel at fagna tignum mǫnnum, ok hér til skal gera eina raun. Þat er nú eitt sinn við drykkju, at konungr sez á tal við þær ok mælti: hvat hafi-þér at marki um dœgrfar, þá er nótt eldir, ef þér sjáið eigi himintungl? Hón svarar: þat mark hǫfum vér hér til, at ek var því vǫn í œsku, at drekka mjǫk[13]) í óttu; ok er ek lét af því, vǫknuðu vér eptir því síðan, ok er þat mitt mark. Konungr brosti at ok mælti: illa var konungsdóttir vǫnd. Hann hittir þá Hjǫrdísi ok spyrr hana slíks ins sama; hón svarar honum: faðir minn gaf mér eitt gull lítit við nátturu þá, at[14]) kólnar í óttu á

9a) *So* C. *nach* M. O. — 10) *So* Fas., *B.*, sv' C. — 11) vön C. — *Die Worte* meiri (er) v. at v. vitim (gørla) *als Verspaar zu lesen?* — 12) *So* Fas. *u. B.*, lat C. — 13) *So* Fas. *u. B. ohne Bemerkung*, miod (= mjöð) *bietet Bj. in Text und anal. in der Übers., desgl. Rassmann* D. *Held.* I, 95 *übersetzt: Meth zu trinken.*— Rafn *übersetzt*: meget tidlig i morgenstunden, *ähnl. Edz.* — *Vgl. Gloss. u.* mjǫk. — 14) *Für* þá at *hat* C. þat. —

fingri mér, þat er mitt mark hér um. Konungr svarar: gnótt var þar gulls, er ambáttir báru, ok munu-þér œrit lengi leynz hafa fyrir mér, ok svá munda ek til þín gert hafa, sem vit værim eins konungs bǫrn bæði, þóttu hefðir þetta sagt[15]); ok enn skal gera verðleikum betr við þik, því at þú skalt vera mín kona, ok skal ek gjalda mund við þér, þá er þú hefir barn getit. — Hón svarar ok segir allt it sanna um sitt ráð; er hón þar nú í miklum sóma ok þykkir in virðuligasta kona.

XIII[1]). Þát er nú sagt, at Hjǫrdís fœðir sveinbarn, ok er sveinninn fœrðr Hjálpreki konungi. Konungrinn varð glaðr við, er hann sá þau in hvǫssu[2]) augu, er hann bar í hǫfði, ok sagði hann øngum mundu líkan verða eða samjafnan, ok var hann vatni ausinn með Sigurðar nafni; frá honum segja allir eitt, at um atferð ok vǫxt var engi hans maki. Hann var þar fœddr með Hjálpreki konungi af mikilli ást; ok þá er nefndir eru allir inir ágæztu menn ok konungar í fornum sǫgum, þá skal Sigurðr fyrir ganga um afl ok atgervi, kapp ok hreysti, er hann hefir haft um hvern mann fram annarra í norðrálfu heimsins. Sigurðr óx þar upp með Hjálpreki ok unni hvert barn honum; hann[3]) fastnaði Álfi konungi[3a]) Hjǫrdísi ok mælti henni mund. — Reginn hét fóstri Sigurðar ok var Hreiðmars son; hann kendi honum íþróttir, tafl ok rúnar ok tungur margar at mæla, sem þá var títt konungasonum, ok marga hluti aðra. Eitt sinn spurði Reginn Sigurð, er þeir váru báðir saman, ef hann vissi, hversu mikit fé faðir hans hefði átt, eða hverir þat varðveittu. Sigurðr svarar ok segir, at konungar varðveittu. Reginn mælti: trúir þú þeim allvel? Sigurdr svarar: þat samir, at þeir varðveita þar til er oss hallkvæmiz[4]), því at þeir kunnu betr at gæta en ek. Annat sinni[4a]) kemr Reginn at máli við Sigurð ok mælti: kynligt er þat, at þú vilt vera hestasveinn konunga eða fara sem hlauparar. Sigurðr svarar: Eigi er þat, því at vér ráðum ǫllu með þeim; er oss ok heimolt þat er vér viljum hafa. Reginn mælti: bið hann

15) eigi þ. s. *alle Paphss.* —

XIII. 1) *Überschr.* Fęddr Sig(urðr). — 2) haussu C. — 3) *d. i.* Hjálprekr. — 3a) konungr C. *nach* M. O. — 4) *So* C. *u.* Fas., haldkv. *B.* — 4a) *So* C. *nach* M. O. —

gefa þér einn hest! Sigurðr svarar: þegar mun þat, er ek vil. Sigurðr hittir nú konunga; þá mælti konungr við Sigurð: hvat viltu af oss þiggja? Sigurðr svarar: einn hest viljum vér þiggja oss til skemtanar. Konungrinn mælti: kjós þér sjálfr hest ok slíkt, er þú vill hafa af várri eigu. Annan dag eptir fór Sigurðr til skógar ok mœtir einum gǫmlum manni með síðu skeggi, sá var honum ókunnigr; hann spyrr, hvert Sigurðr skyldi fara. Hann svarar: hest skyldum vér kjósa, ráð um með oss! Hann mælti: Fǫrum ok rekum til árinnar, er Busiltjǫrn[5]) heitir. Þeir reka hrossin út á djúp árinnar, ok[6]) leggjaz at landi, nema einn hestr, hann tók Sigurðr: hann var grár at lit ok ungr at aldri, mikill vexti ok vænn; engi hafði honum á bak komit. Skeggmaðrinn mælti: þessi hestr er kominn frá Sleipni, ok skal hann vandliga upp fœða, því at hann verðr hverjum hesti betri — maðrinn hverfr þá. Sigurðr kallar hestinn Grana, ok hefir sá hestr beztr verit, Óðinn hafði hann hittan. Enn mælti Reginn til Sigurðar: oflítit fé eigu-þér; þat harmar oss, at þér hlaupið sem þorpara sveinar, en ek veit mikla féván at segja þér, ok er þat meiri ván, at þat sé sómi at sœkja ok virðing, ef þú næðir. Sigurðr spyrr, hvar væri eða hverr varðveitti. Reginn svarar: sá heitir Fáfnir, er hér[7]) liggr skamt heðan á brott, þat heitir Gnítaheiðr; ok er þú kemr þar, þá muntu þat mæla: aldri sáttu meira fé í gulli í einum stað, ok eigi þarftu meira, þóttu verðir allra konunga elztr ok frægstr. Sigurðr svarar: kann ek kyn þessa orms, þótt vér sém ungir, ok hefi ek spurt, at engi þorir at koma á mót honum fyrir vaxtar sakir ok ilsku. Reginn svarar: þat er ekki; sá vǫxtr er eptir hætti lyngorma, ok er gert af miklu meira en er, ok svá mundi þótt hafa inum fyrrum frændum þínum; ok þótt Vǫlsunga ætt sé at þér, þá mun þú eigi hafa þeira skaplyndi, er fyrst eru talðir til alls frama. Sigurðr svarar: vera má, at eigi hǫfum vér mikit af þeira kappi eða snild; en eigi berr nauðsyn[8]) til

5) *So B*, *vgl. Ba.*; Búsilt. Fas. — 6) en þau l. (*oder* ei legst) *Paphss.*, *Rassm.: aber keins schwamm ans Land. Vgl. jedoch Wb. u.* leggjaz. — 7) *B'. frägt: ist* hér *richtig?* — *Für* þat *im fg. vermutet Sm.* þar er. — *Z.* 24 *wäre* sá ek *zu erwarten.* — 8) nausun C. —

at frýja oss, er vér erum[9]) enn lítt af barnsaldri; eða hví eggjar þú þessa svá mjǫk? Reginn svarar: saga er til þess, ok mun ek segja þér. Sigurðr mælti: lát mik heyra!

XIV[1]). Þat er upphaf[2]) sǫgu þessar, at Hreiðmarr hét faðir minn, mikill ok auðigr; son hans hét Fáfnir, en annarr hét Otr[3]), ok var ek inn þriði, ok var ek minstr fyrir mér um atgervi ok yfirlát; kunna ek af járni gera ok af silfri ok gulli ok hverjum hlut[4]) gerða[5]) ek nǫkkut[6]) nýtt. Otr bróðir minn hafði aðra iðn ok náttúru, hann var veiðimaðr mikill ok umfram aðra menn ok var í otrs líki um daga ok var jafnan í ánni ok bar upp fiska með munni sér; veiðifǫngin fœrði hann feðr sínum, ok var honum þat mikill styrkr; mjǫk hefir hann otrs líki á sér, kom síð[7]) heim ok át blundandi ok einn saman, því at hann mátti eigi sjá at þyrri. Fáfnir var miklu mestr ok grimmastr ok vildi sitt eitt kalla láta allt þat er var. Einn dvergr[8]) heitir Andvari — segir Reginn — hann var jafnan í forsinum, er Andvarafors heitir, í geddu líki ok fekk sér þar matar, því at þar var fjǫlði fiska í þeim forsi. Otr bróðir minn fór jafnan í þenna fors ok bar upp fiska í munni sér ok lagði einn senn á land. — Óðinn, Loki, Hœnir fóru leiðar sinnar ok kómu til Andvarafors; Otr hafði þá tekit einn lax ok át blundandi á árbakkanum; Loki tók einn stein ok laust otrinn til bana. Æsir þóttuz mjǫk hepnir af veiði sinni ok flógu belg af otrinum. Þat kveld kómu[9]) þeir til Hreiðmars ok sýndu honum veiðina; þá tóku-vér þá hǫndum ok lǫgðum[10]) á þá gjald ok fjǫrlausn, at þeir fyldi belginn af gulli ok hyldi[11]) hann útan með rauðu gulli. Þá sendu þeir Loka at afla gullsins; hann kom tik Ránar ok fekk net hennar, fór þá til Andvarafors ok kastaði netinu fyrir gedduna, en hón hljóp í netit; þá mælti Loki:

9) *So B.*, erum *fehlt* C., Fas. *ändern* enn *in* erum, *vgl. auch* M. O. —
XIV. *Nach Bt wäre hier überhaupt keine Überschrift* (*also auch kein neuer Abschnitt?*) *vorhanden gewesen.* — 2) *nur* upp C. — 3) C. *hier* otthr, *weiterhin* óttr *u. stets mit* tt (*B'.*). — 4) *B'. vermutet wohl mit Recht* gulli, ok af hv. hl. — 5) gerdi C. — 6) naukvat C., nökkvat *B.* — 7) *So* C. *u. B.*, siðan Fas. — 8) deyrgr C. — 9) kuómu C. — 10) *So* Fas., *B.* (*vgl. Prosa zu* Regm.) — sögdum C. — 11) huldi C. —

(Regm. 1) Hvat's þat fiska,
es rennr[12]) flóði í,
kannat[13]) við víti varask?
hǫfuð þitt
leystu helju ór,
finn[14]) mér lindar[15]) loga!

(Regm. 2) Andvari heitik,
Óinn[16]) hét minn faðir,
margan hefik[17]) fors of[18]) farit;
aumlig norn
skóp oss[19]) í árdaga,
at skyldak[20]) í vatni vaða.

Loki sér gull þat er Andvari átti; en er hann hafði fram reitt gullit, þá hafði hann eptir[21]) einn hring, ok tók Loki hann[22]) af honum. Dvergrinn gekk í steininn ok mælti, at hverjum skyldi at bana verða, er þann gullhring ætti, ok svá allt gullit. Æsirnir reiddu Hreiðmari féit ok tráðu upp otrbelginn ok settu á fœtr; þá skyldu æsirnir hlaða upp hjá gullinu ok hylja útan, en er þat var gert, þá gekk Hreiðmarr fram ok sá eitt granahár ok bað hylja. Þá dró Óðinn hringinn af hendi sér Andvaranaut ok hulði hárit. Þá kvað Loki:

(Regm. 6) Gull's þér nú reitt[23]),
en þú gjǫld hefir
mikil míns hǫfuðs;
syni þínum
verðrat[24]) sæla skǫpuð,
þat's ykkarr[25]) beggja bani!

Síðan drap Fáfnir fǫður sinn — segir Reginn — ok myrði

12) *Zur Versbehandl. vgl. c.* XX [11]). — rennur C. — renn R — rinnr *H. G.* — 13) k. sér *die Hss., vgl. H. G.* — 14) *So L. E.*, ok f. C. — 15) *So B.*, lionar C., linar R; línar, linnar (*u.* liðar?), lindar *Hrgb. der L. E.* (lónar *Bt. zu* Norr. Fornkv.) *vgl. H. G.* — 16) *So* R, Óþinn C. — 17) *So B.*, hefk *H. G.*, hefi ek C *u.* R. — 18) um *L. E.* — 19) skópumk? *B'. So schreibt Gg., H. G.* — 20) *So Gg., H. G.* — 21) eptir *fehlt* C., *wurde aber nach Prosa vor* Regm. 5 *ergänzt.* — 22) þann *Prosa vor* Regm. 5 (*B'.*). — 23) *So* C. *u. Ausg.*, r. *fehlt L. E., vgl. H. G.* — 24) *So* C., verðra *L. E.* — 25) *So* (*doch* ykkar) C., -arr *L. E.* — þat verðr y. b. b. *L. E.* —

hann, ok náða ek ǫngu af fénu. Hann gerðiz svá illr, at hann lagðiz út ok unni ǫngum at njóta fjárins nema sér ok varð síðan at inum versta ormi ok liggr nú á því fé. Síðan fór ek til konungs ok gerðumz ek smiðr hans, ok er þessi rœða til minnar sǫgu, at ek missa[26]) fǫðurarfsins ok bróðurgjaldanna. [Gullit er síðan kallat otrsgjǫld ok hér dœmi af tekin[27]).] Sigurðr svarar: mikit hefir þu látit, ok stórillir hafa þínir frændr verit. Ger[28]) nú eitt sverð af þínum hagleik, þat er ekki sé jafngott gert, ok ek mega vinna[29]) stórverk, ef hugr dugir, ef þú vilt, at ek drepa[30]) þenna inn mikla dreka. Reginn segir: þat geri ek með trausti, ok muntu mega drepa Fáfni með því sverði.

XV[1]). Reginn gerir nú eitt sverð ok fær í hond Sigurði. Hann tók við sverðinu ok mælti: þetta er þitt[2]) smíði, Reginn! ok høggr í steðjann, ok brotnaði sverðit; hann kastar brandinum[3]) ok bað hann smíða annat betra. Reginn gerir[4]) annat sverð ok fær Sigurði, hann leit á; — þetta mun þér líka, en vant mun yðr at smiða. Sigurðr reynir þetta sverð[4a]), ok brýtr sem it fyrra. Þá mælti Sigurðr til Regins: þú munt líkr vera inum fyrrum frændum þínum ok vera ótrúr; gekk nú til móður sinnar, hón fagnar honum vel, talaz nú við ok drekka. Þá mælti Sigurðr: hvart hǫfum vér rétt til spurt, at Sigmundr konungr seldi yðr sverðit Gram í tveim hlutum? Hón svarar: satt er þat. Sigurðr mælti: fá mér í hǫnd, ek vil hafa! — Hón kvað hann líkligann til frama ok fær honum sverðit. Sigurðr hittir nú Regin ok bað hann þar gera af sverð eptir efnum. Reginn reiddiz ok gekk til smiðju með sverðsbrotin; ok þykkir Sigurðr framgjarn[5]) um smíðina. Reginn gerir nú eitt sverð, ok er hann bar

26) *So verbessert nach Bt.*, missi C. — 27) *Die Worte* Gullit *u. w. wären nach Ba. Interpolation, vgl. auch* 116, 9. — 28) Gjor C. *mit rotem* G *und mit der Cap. Überschr.* Reginn gerdi Gram, *vgl. C.* XV [1]). — 29) mega með vinna *vermutet B'.* — 30) *So* C. *nach Bt.* —

XV. 1) *Eine Überschr. findet sich nicht hier, sondern schon vorher, vgl.* XIV [28]). — 2) *So* C, *die Änderung B's.* ilt (*für* þitt) *ist wohl kaum nötig; es scheint vielmehr ein ironischer Ausdruck anzunehmen, wie: das ist nun dein Meisterstück!* — *An* þunt sm. *dachte* M. O. — 3) brotunum *vermutet Bt. wohl ohne Not.* — 4) gerit C. — 4[a]) sverdit C. — 5) *So die Ausg.* — C. *scheint* fram grajarn *zu bieten; vgl.* M. O.

ór aflinum, sýndiz smiðjusveinum, sem eldar brynni ór eggjunum[5a]); biðr nú Sigurð við taka sverðinu ok kvez eigi kunna sverð at gera, ef þetta bilar. Sigurðr hjó í steðjann ok klauf niðr í fótinn, ok brast eigi né brotnaði; hann lofaði sverðit mjǫk ok fór til árinnar með ullarlagð[6]) ok kastar í gegn straumi, ok tók í sundr, er hann brá við sverðinu; gekk Sigurðr þá glaðr heim. Reginn mælti: efna muni-þér heit yður nú, er ek hefi gert sverðit, ok hitta Fáfni. Sigurðr svarar: efna munum vér, ok þó annat fyrr, at hefna fǫður míns. Sigurðr var því ástsælli, sem hann var ellri, af ǫllu fólki, svá at hvert barn unni honum hugástum.

XVI[1]). Grípir[2]) hét maðr ok var móðurbróðir Sigurðar; en litlu síðar, en sverðit vart gert, fór hann á fund Grípis, því at hann var framvíss ok vissi fyrir orlǫg[3]) manna. Sigurðr leitar eptir, hversu ganga man ævi hans; en hann var þó lengi fyrir[4]) ok sagði þó loksins við ákafliga bœn Sigurðar ǫll forlǫg hans, eptir því sem eptir gekk síðan. Ok þá er Grípir hafði þessa hluti sagða, sem hann beiddi, þá reið hann heim. Ok brátt eptir þat finnaz þeir Reginn; þá mælti hann: drep Fáfni, sem þér hétuð! Sigurðr svarar: gera skal þat, ok þó annat fyrr, at hefna Sigmundar konungs ok annarra frænda várra, er þar fellu í þeiri orrostu.

XVII[1]). Nú hittir Sigurðr konunga ok mælti til þeira: hér hǫfum vér verit um hríð, ok eigum vér yðr ástsemd at launa ok mikla virðing; en nú viljum vér ór landi fara ok finna Hundingssonu, ok vilda[2]) ek, at þeir vissi, at Vǫlsungar væri eigi allir dauðir; viljum vér hafa þar til yðarn styrk. Konungar kváðuz allt vilja til fá, þat er hann beiddiz. Er nú búit lið mikit ok allt vandat sem mest, skip ok allr herbúnaðr, svá at hans ferð væri þá vegligri en áðr. Sigurðr stýrir dreka þeim er mestr var ok ágætligastr; segl þeira

5[a]) egginum C. — *Im fg.* Sigurder C. — 6) aullar l. C. —

XVI. 1) *Die Überschr. ist undeutlich geworden.* — 2) Grífir *hier* C., *sonst auch* Gríp. — Gripir *B., vgl. H. G. zu* Gríp. (*pros. Eingang*). — 3) aurlaugh C. — 4) tregr fyrir *schreibt Bj.* (*nach Ba.*) —

XVII. 1) *Überschr.:* Sigurdr drap Lyngha ok Hjorvard ok þá alla . . . — 2) *So B.,* vildi C. —

váru mjǫk vǫnduð ok ítarlig at sjá. Sigla þeir nú góðan byr, ok er fá dœgr váru liðin, þá kom á veðr mikit með stormi, en svá var sjárinn, sem í roðru sæi. Eigi bað Sigurðr svipta seglunum, þótt rifnuðu[3]), heldr bað hann hæra setja en áðr.

Ok er þeir sigldu fram fyrir bergnǫs nǫkkura, þá kallaði maðr upp á skipit ok spyrr, hverr fyrir liðinu eigi at ráða. Honum var sagt, at þar var hǫfðingi Sigurðr Sigmundarson, er nú er frægstr ungra manna. Maðrinn svarar: allir segja þar eitt frá honum, at eigi[4]) megi konungasynir jafnaz við hann; vilda[5]) ek, at þér feldið seglin á nǫkkuru skipinu, ok tœki-þér við mér. Þeir spurðu hann at nafni. Hann svarar:

(Regm. 18) Hnikar hétu mik,
þá's Hugin gladdi[6]),
Vǫlsungr ungi,
ok vegit[7]) hafði[8]);
nú mátt kalla
karl af bjargi[9])
Feng eða Fjǫlni,
far vilk þiggja.

Þeir viku at landi ok tóku karl á skip sín; þá tók af veðrit, ok fara, unz þeir koma at landi í ríki Hundingssona; þá hvarf Fjǫlnir. Þeir láta þegar geisa[10]) eld ok járn, drepa menn, en brenna bygðina, ok eyða þar sem þeir fara; støkkr fjǫlði undan á fund Lyngva[11]) konungs ok segja, at herr er kominn í landit ok ferr með meira geysingi, en dœmi finniz til; kváðu Hundingssonu eigi langsýna, þá er þeir sǫgðuz eigi mundu hræðaz Vǫlsunga — en nú stýrir þessum her Sigurðr Sigmundarson. Lyngvi konungr lætr nú fœra um

3) *B'. bemerkt: man erwartet* rifnaði. — *Vgl. Wb.* — 4) *B'. fragt: vielleicht* engir? — 5) vildi *C.* — 6) *So* C., (*doch* huginn) gladda *B.* — gladdi *korr. aus* gladdak R *der L. E.* — *Vgl. H. G. u. Gloss. s.* Vǫls. Völsungr *ist* Sigkv. in sk. 1, 3 *u.* 13 Sigurðr. — 7) *So* R *u.* Ngþ. *C.* V, *Ausg.* — veghat C. — 8) hafði C *u. alle Hss.*, hafða *B.* — *Für* mátt (*Sm., H. G.*) mattu *die Hss.* — 9) *Nach* bjargi (bergi) *interpung. einige Ausg.* — 10) *So und hernach* geysingi C. — 11) Lynga C. *hier u. öfter, vgl. aber* XII [1]). — 12) *So* C. *u.* M. O., *vor* S. *ergänzen* er Fas. *u. B.* —

allt sitt ríki herboð, vill eigi á flótta leggjaz; stefnir til sín ǫllum þeim mǫnnum, er honum vilja lið veita, kemr nú á mót Sigurði með allmikinn her, ok brœðr hans með honum, tekz þar in harðasta orrosta með þeim; mátti þar á lopti sjá mart spjót ok ǫrvar margar, øxi hart reidda, skjǫldu klofna ok brynjur slitnar, hjálma skífða, hausa klofna ok margan mann steypaz til jarðar. Ok er orrostan hefir svá staðit mjǫk langa hríð, sœkir Sigurðr fram um merkin ok hefir í hendi sverðit Gram; hann høggr bæði menn ok hesta ok gengr í gegnum fylkingar ok hefir báðar hendr blóðgar til axlar, ok stǫkk undan fólk, þar sem hann fór, ok helz hvárki við hjálmr né brynja, ok engi maðr þóttiz fyrr sét hafa þvílíkan mann. Þessi orrosta stóð lengi með miklu mannfalli ok ákafri sókn; ferr þar, sem sjaldnar kann henda, þá er landherrinn sœkir til, at þat kom fyrir ekki; fell þar svá mart fyrir Hundingssonum, at engi maðr vissi tǫl á. Ok Sigurðr[12]) var framarla í fylkingu; þá koma[13]) á mót honum synir Hundings konungs. Sigurðr høggr til Lyngva konungs ok klýfr hjálm hans ok hǫfuð ok brynjaðan búk, ok síðan høggr hann Hjǫrvarð, bróður hans, sundr í tvá hluti, ok þá drap hann alla Hundingssonu, er eptir lifðu, ok mestan hluta liðs þeira. Ferr Sigurðr nú heim með fǫgrum sigri ok miklu fé ok ágæti, er hann hafði fengit í þessi ferð; váru nú veizlur gervar í mót honum heima í ríkinu. Ok er Sigurðr hefir skamma stund heima verit, kemr Reginn at máli við Sigurð[14]) ok segir: nú munu-þér vilja steypa hjálminum Fáfnis, svá sem þér hétuð, því at nú hefir þú hefnt fǫður þíns ok annarra frænda þinna[14a]). Sigurðr svarar: efna munu-vér þat, sem vér hǫfum þar um heitit, ok ekki fellr oss þat ór minni.

XVIII[1]). Nú ríða þeir Sigurðr ok Reginn upp á heiðina á þann farveg, er Fáfnir var vanr at skríða, er hann fór til vatns, ok þat er sagt, at sá hamarr var þrítugr, er hann lá at vatni, þá er hann drakk. Þá mælti Sigurðr: þat sagðir þú, Reginn, at dreki sjá væri eigi meiri en einn lyngormr, en mér sýnaz vegar hans æfar miklir. Reginn mælti: ger grǫf eina ok sez þar í, ok þá er ormrinn skríðr til vatns,

13) kama C. *Vgl.* M. O. — 14) Sigurdr C. — 14a) sinna C, *vgl.* B'.
XVIII. 1) *Überschr.* Nu rída þeir Reginn ok Sigurdr. —

legg þá til hjarta honum ok vinn honum svá bana; þar fyrir fær[2]) þú mikinn frama. Sigurðr mælti: hversu man þá veita, ef ek verð fyrir sveita ormsins? Reginn svarar: eigi má þér ráð ráða, er þú ert við hvatvetna[3]) hræddr, ok ertu ólíkr þínum frændum at hughreysti. Nú ríðr Sigurðr á heiðina, en Reginn hverfr í brott yfrit hræddr. Sigurðr gerði grǫf eina, ok er hann er at þessu verki, kemr at honum einn gamall maðr með síðu skeggi ok spyrr, hvat hann gerir þar, hann segir; þá svarar inn gamli maðr: þetta er óráð, ger fleiri grafar ok lát þar í renna sveitann, en þú sit í einni ok legg til hjartans orminum! — Þá hvarf sá maðr á brottu, en Sigurðr gerir grafar eptir því, sem fyrir var sagt. Ok er ormrinn skreið til vatns, varð svá mikill landskjálfti[4]), svá at ǫll jǫrð skalf í nánd, hann fnýsti eitri alla leið fyrir sik fram, ok eigi hræddiz Sigurðr né óttaz við þann gný. Ok er ormrinn skreið yfir grǫfina, þá leggr Sigurðr sverðinu undir bœxlit vinstra, svá at við hjǫltum nam. Þá hleypr Sigurðr upp ór grǫfinni[5]) ok kippir at sér sverðinu ok hefir allar hendr blóðgar upp til axlar[6]). Ok er inn mikli ormr kendi síns banasárs, þá laust hann hǫfðinu ok sporðinum, svá at allt brast í sundr, er fyrir varð. Ok er Fáfnir fekk banasár[7]), spurði hann: hverr ertu, eða hverr er þinn faðir, eða hver er ætt þín, er þú vart svá djarfr, at þú þorir[8]) at bera vápn á mik? Sigurðr svarar: ætt mín er mǫnnum ókunnig, ek heiti gǫfugt dýr, ok á ek engan fǫður né móður[9]), ok einn saman hefi ek farit. Fáfnir svarar: ef þú átt engan feðr né móður[10]), af hverju undri ertu þá alinn? ok þótt þú segir mér eigi þitt nafn á banadœgri mínu, þá veiztu, at þú lýgr nú. Hann svarar: ek heiti Sigurðr, en faðir minn Sigmundr. Fáfnir svarar: hverr eggjaði þik þessa verks, eða hví léttu at eggjaz? hafðir þú eigi frétt þat, hversu allt fólk er hrætt við mik ok við minn ægishjálm? inn[11]) fráneygi sveinn, þú áttir feðr snarpan! — Sigurðr svarar: til

2) *So* Fas. B., ferr *oder* færr C. — 3) *So Ba.*, hvartvetna C. — 4) landskjafte C. — 5) grafinne C. — 6) *Rassmann* (*Heldensage* I, 123) *u. B'. halten die Stellung dieses Satzes* (þá hleypr *u. w.*) *für unpassend, und verweisen ihn hinter den nächsten.* — 7) *„Man sollte erwarten:* sér banamann sinn" *B'.*, *vgl.* 6). — 8) *So* C *u.* Fas. — þorðir *B.* — 9) *So* Fas., *B.* — eingum C. — 10) mǫdr C. — 11) en C, enn *B.* —

þessa hvatti mik inn harði hugr ok stoðaði til, at gert yrði, þessi in sterka hǫnd ok þetta it snarpa sverð, er nú kendir þú, ok fár er gamall harðr, ef hann er í bernsku blautr. Fáfnir segir: veit ek, ef þú vex[12]) upp með frændum þínum, at þú mundir kunna at vega reiðr; en þetta er meiri furða, er einn bandingi hertekinn skal þorat hafa at vega at mér, því at fár hernuminn er[13]) frœkn til vígs. Sigurðr mælti: bregðr þú mér, at ek væra fjarri mínum frændum[14])? en þótt ek væra hernuminn, þá var ek þó eigi heptr, ok þat fanntu, at ek var lauss. Fáfnir svarar: heiptyrði tekr þú hvetvetna þat[15]) er ek mæli; en gull þetta mun þér at bana verða, er ek hefi átt. Sigurðr svarar: Hverr vill fé hafa allt til ins[16]) eina dags[17]), en eitt sinn skal hverr deyja. Fáfnir mælti: fátt vill þú at mínum dœmum gera, en drukna muntu, ef þú ferr um sjá óvarliga, ok bíð heldr á landi, unz logn er. Sigurðr mælti: seg þú þat, Fáfnir, ef þú ert fróðr mjǫk: hverjar eru þær nornir, er kjósa mǫgu frá mœðrum[18])? Fáfnir svarar: margar eru þær *ok*[19]) sundrlausar, sumar eru ása-ættar, sumar eru álfa-ættar, sumar eru dœtr Dvalins. Sigurðr mælti: hvé heitir sá hólmr, er blanda hjǫrlegi Surtr[20]) ok æsir saman? Fáfnir svarar: hann heitir Óskaptr[21]). Ok enn mælti Fáfnir: Reginn bróðir minn veldr mínum dauða, ok þat hlœgir mik, er hann veldr ok þínum dauða, ok ferr þá, sem hann vildi. Enn mælti Fáfnir: ek bar ægishjálm yfir ǫllu fólki, síðan ek lá á arfi míns bróður, ok svá fnýsta ek eitri alla vega frá mér í brott, at engi þorði at koma í nánd[22]) mér, ok engi vápn hræddumz ek, ok aldri fann ek svá margan mann fyrir mér, at ek þœttumz eigi miklu sterkari; en allir váru hræddir við mik. Sigurðr mælti: sá ægishjálmr, er þú sagðir frá, gefr fám sigr, því at hverr sá er með mǫrgum kemr, má þat finna eitt hvert sinn, at engi er einna hvatastr. Fáfnir

12) *So* Fas. *B. nach C.* — *B'.: vielleicht* vexir = yxir. — 13) er *ist ergänzt.* — 14) *Wohl als Fragesatz zu fassen, so in* Fas. — 15) *So* (*oder* hvervetna í því) *vorgeschlagen von B'.*, hvetvetna því C. *u.* Fas. — 16) *So* (ens) *B.*, enn C. — 17) endadags *hier u.* 181, 11 *Paphss.* — 18) *So B.*, maugr frá medrum C., *vgl.* Fáfn. 12, 6. — 19) ok *ist ergänzt.* — 20) Surt C. 21) *So* (*oder* Úskaptr) C., Úsk. *B.*, *auf* Óskópnir (Fáfn. 15) *als richtigere Form verweist B'.* — 22) inad C. —

svarar: þat ræð ek þér, at þú takir hest þinn ok ríðir á brott sem skjótast[23]), því at þat hendir opt, at sá er banasár fær, hefnir sín sjálfr. Sigurðr segir: þetta eru þín ráð, en annat mun ek gera; ek mun ríða til þíns bóls ok taka þar þat it[24]) mikla gull, er frændr þínir hafa átt. Fáfnir svarar: ríða muntu þar til, er þú finnr svá mikit gull, at œrit[25]) er um þína daga, ok þat sama gull verðr þinn bani ok hvers annars, er þat á. Sigurðr stóð upp ok mælti: heim munda ek ríða, þótt ek mista þessa ins mikla fjár, ef ek vissa, at ek skylda aldri deyja; en hverr frœkn maðr vill fé ráða allt til ins eina dags — en þú, Fáfnir, ligg í fjǫrbrotum, þar er þik Hel hafi! — ok þá deyr Fáfnir.

XIX[1]). Eptir þetta kom Reginn til Sigurðar ok mælti: heill, herra minn! mikinn sigr hefir þú unnit, er þú hefir drepit Fáfni, er engi varð fyrr svá djarfr, at á hans gǫtu þorði sitja, ok þetta fremðarverk mun uppi, meðan verǫldin stendr. Nú stendr Reginn ok sér niðr í jǫrðina langa hríð, ok þegar eptir þetta mælti hann af miklum móði: bróður minn hefir þú drepit, ok varla má ek þessa verks saklauss vera! — Nú tekr Sigurðr sitt sverð Gram ok þerrir á grasinu ok mælti til Regins: fjarri[2]) gekk þú þá, er ek vann þetta verk, ok ek reynda þetta snarpa sverð með minni hendi, ok mínu afli atta ek[3]) við orms megin, meðan þú látt í einum lyngrunni, ok vissir þú *eigi*[4]), hvárt it[5]) var himinn eða jǫrð. Reginn svarar: þessi ormr mætti lengi liggja í sínu bóli, ef eigi hefðir þú notit sverðs þess er ek gerða þér minni hendi, ok eigi hefðir *þú*[6]) þetta einn[7]) unnit ok engi annarra. Sigurðr svarar: þá er menn koma til vígs, þá er manni betra gott hjarta, en hvast[8]) sverð. Þá mælti Reginn við Sigurð af áhyggju mikilli: þú drapt minn bróður,

23) skjóast C. — 24) ed C. — 25) *So wohl zu lesen, vgl.* M. O. — gert *lasen* Fas., *B.* —

XIX. 1) *Überschr.* Reginn drack blód Fáfnis. — 2) C. ferri, *was nach B'. (der jedoch* ferri *in den Text setzt)* = fjarri, *vgl. auch* Fáfn. 28. — 3) *So* (*von* etja) *B. unter Hinweis auf* Fáfn. 28 — átta ek Fas. — 4) eigi *ergänzen* Fas. *u. B.* — 5) C ed, *was in* Fas. *ausgelassen, von B.* = er *gefaßt ist, doch vgl. oben* XVIII, [24]) ed = eð = it *u.* eð = it XXX, [18]) *u.* [27]). — 6) *So ergänzen* Fas. *u. B.* — 7) *So* Fas. *u. Edz.; vgl.* [18]). — enn C. *u. B.* — 8) haust C.

ok varla má ek þessa verks saklauss! Þá skar *Reginn*[9]) hjartat ór orminum með því sverði, er Riðill hét; þá drakk Reginn blóð Fáfnis ok mælti: veit mér eina bœn, er þér er lítit fyrir: gakk til elds með hjartat ok steik, ok gef mér at eta! — Sigurðr fór ok steikti á teini, ok er freyddi ór, þá tók hann fingri sínum á ok skynjaði, hvárt steikt væri; hann *brann ok* brá[10]) fingrinum í munn sér, ok er hjartablóð ormsins kom á tungu honum, þá skildi hann fuglarǫdd; hann heyrði, at igður klǫkuðu á hrísinu hjá honum[11]): þar sitr[12]) Sigurðr ok steikir Fáfnis hjarta, þat skyldi hann sjálfr eta, þá mundi hann verða hverjum manni vitrari. — Ǫnnur segir: þar liggr Reginn ok vill véla þann sem honum trúir. — Þá mælti in þriðja[13]): hǫggvi hann þá hǫfuð af honum, ok má hann þá ráða gullinu því inu mikla einn! — Þá mælti in fjórða: þá væri hann vitrari, ef hann hefði þat, sem þær hǫfðu[14]) ráðit honum, ok riði síðan til bóls Fáfnis[15]) ok tœki þat il mikla gull, er þar er, ok riði síðan upp á Hindarfjall, þar sem Brynhildr sefr, ok mun hann nema þar mikla speki, ok þá væri hann vitr, ef hann hefði yður ráð ok hygði hann um sína þurft[15a]), ok þar er mér úlfsins ván, er ek eyrun sá. — Þá mælti in fimta: eigi er hann svá horskr[16]), sem ek ætlað*a*[17]), ef hann vægir honum, en drepit áðr bróður hans. Þá mælti in sétta: þat væri snjallræði, ef hann dræpi hann ok réði einn[18]) fénu. — Þá mælti Sigurðr: eigi munu þau óskǫp, at Reginn sé minn bani, ok heldr skulu þeir fara báðir brœðr einn veg! — bregðr nú sverðinu Gram ok høggr hǫfuð af Regin; ok eptir þetta etr hann suman hlut hjartans ormsins, en sumt hirðir hann;

9) sk. Sigurdr. C. *u. Ausg.* — sk. Reginn? *B'*. — *Diese Änderung ist freilich durch die Nennung des nicht* Sigurð *gehörigen Schwertes u. durch* Fáfn. *Prosa vor Str.* 31 *geboten.* — 10) *So nach Prosa vor* Fáfn. *Str.* 32 *ergänzt von B.*; hann brá f. C. — 11) *Das fg.* þ *sehr groß, auch findet sich hier in* C. *die Überschr.* Sigurðr át hjartað or. . . . (ormsins? *B'*.). *Hier hätte also ein neues Cap. zu beginnen.* — 12) s. þú Sig. C. — þú *von B. aus Rücksicht auf das fg.* hann *getilgt.* — 13) enn þriðe C. — 14) þér höfðuð *vermutet B'*. — *Im Vorherg. ist* hefði *u. w. mit Z.* 19 *zu vgl.* — 15) Fámnes C. — 15a) *So* M. O., þyrft C., *B.* — 16) hoskr C. — 17) *So B.*, etla C. — *Im fg. wäre* drepit hefir *deutlicher, vgl.* Fáfn. 36, 7. — 18) *So* Fas. *u. B.*, enn C. —

hleypr síðan á hest sinn ok reið eptir slóð Fáfnis ok til hans herbergis ok fann, at þat var opit, ok af járni hurðirnar allar ok þar með allr dyra-umbúningrinn, ok af járni allir stokkar í húsinu, ok grafit í jǫrð niðr. Sigurðr fann þar stórmikit gull ok sverðit Hrotta, ok þar tók hann ægishjálm ok gullbrynjuna ok marga dýrgripi. Hann fann þar svá mikit gull, at honum þótti ván, at eigi mundi meira bera tveir hestar eða þrír; þat gull tekr hann allt ok berr í tvær kistur miklar[19]), tekr nú í tauma hestinum Grana; hestrinn vill nú eigi ganga, ok ekki tjár at keyra. Sigurðr finnr nú, hvat hestrinn vill, hleypr hann á bak ok lýstr hann sporum, ok rennr sjá hestr, sem lauss væri.

XX[1]). Sigurðr ríðr nú langar leiðir, ok allt til þess, er hann kemr upp á Hindarfjall, ok stefndi á leið suðr til Frakklands; á fjallinu sá hann fyrir sér ljós mikit, sem eldr brynni, ok ljómaði af til himins; en er *hann*[2]) kom at, stóð þar fyrir honum skjaldborg ok upp ór merki. Sigurðr gekk í skjaldborgina ok sá, at þar lá maðr ok svaf[2a]) með ǫllum hervápnum; hann tók fyrst hjálminn af hǫfði honum ok sá, at þat var kona; hón var í brynju, ok var svá fǫst, sem hón væri holdgróin; þá reist hann ofan ór hǫfuðsmátt ok í gegnum[3]) niðr, ok svá út í gǫgnum[4]) báðar ermar, ok beit sem klæði. Sigurðr kvað hana helzti[4a]) lengi sofit hafa. Hón spurði, hvat svá var máttugt, er beit brynjuna — ok brá mínum svefni, eða man hér kominn Sigurðr Sigmundarson, er hefir hjálm Fáfnis ok hans bana í hendi? Þá svarar Sigurðr: sá er Vǫlsunga ættar, er þetta verk hefir gert, ok þat hefi ek spurt, at þú ert ríks konungs dóttir, ok þat sama[5]) hefir oss sagt verit frá yðrum vænleik ok vitru, ok þat skulu-vér reyna. Brynhildr segir, at tveir[6]) konungar bǫrðuz, hét annarr Hjálmgunnarr; hann var gamall ok inn mesti hermaðr, ok hefði Óðinn honum sigri heitit; en annarr

19) *B'. bemerkt: nach* miklar *sollte folgen* ok klyfjar þar með Grana *oder etwas Ähnl.* —

XX. 1) *Überschrift:* Frá Sigurde. — 2) hann *wurde von B. ergänzt nach der prosaischen Einl. zu* Sigrdrifm. *die diesem C. der* Völs. *sehr nahe steht.* — 2a) C. sv. m. ok lá; *die Umstell. empfahl Bt.* — 3) *Hier* C. gegnum. — 4) *Hier* C. gaugnum. — 4a) hellti C. — 5) *Für* þat sama *vermutet B'*. svá it sama. — 6) tuerr C. —

Agnarr Auðu bróðir[7]); ek felda Hjálmgunnar í orrostu, en Óðinn stakk mik svefnþorni í hefnd þess ok kvað mik aldri síðan skyldu sigr hafa ok kvað mik giptaz skulu; en ek strengda þess heit þar í mót at giptaz engum þeim er hræðaz kynni[8]). — Sigurðr mælti: kenn oss ráð til stórra hluta! Hón svarar: þér munuð betr kunna, en með þǫkkum *vil ek*[9]) kenna yðr, ef þat[10]) er nokkut, er vér kunnum, þat er yðr mætti líka, í rúnum eða ǫðrum hlutum[10a]), er liggja til hvers hlutar, ok drekkum bæði saman, ok gefi goðin okkr góðan dag, at þér verði nyt ok frægð at mínum vitrleik ok þú munir eptir, þat er vit rœðum. Brynhildr fyldi eitt ker ok fœrði Sigurði, ok mælti:

(Sigrdr. 5) Bjór fœrik þér,
brynþinga valdr[11])!
magni blandinn
ok megintíri[12]);
fullr es ljóða[13])
ok líknstafa,
góðra galdra
ok gamanrúna[14]).

(Sigrdr. 6) Sigrúnar skalt kunna,
ef vill sigr hafa[14a])
ok rísta[15]) á hjalti hjǫrs;
á vettrimum[16])

---

7) Agn. eða Auda br. C, *u. Ausg.* (*diese mit* ð). — *Daß* Auðu (Öðu?) bróðir *die richtigere Form*, eða *entbehrlich sei*, *zeigte B'. aus* Sigrdr. *Prosa zwischen Str.* 4 *u.* 5 (*H. G.*) *u.* Helr. Brynh. *Str.* 8. *An letzterer Stelle hat freilich nur* R Auþo, *dagegen* F Audar *u.* S Auda (*vgl. die Str. in* Ngþ. IX.). — 8) kunni C., kynni *B. nach L. E.* — 9) vil ek *ist ergänzt von* Fas. *u. B.* — 10) *So* M. O., *vgl.* „*vielleicht hat* C. *eher* þat“ *Bt.* — þess Fas., *B.* — 10a) *So* (lutum, *Z.* 9 lutar) C. *nach* M. O., *nach B.* „*vielleicht* listum“. — 11) *So* (valldr) C. *u. Ettm., auch von Gg. empfohlen* (*oder* brynþ. baldr) *gegenüber von* brynþings apaldr *in* R. — *Für diese u. alle fg. Str. gilt öftere Durchführung einer älteren, mehr poetischen Sprache* (*Verschleifung des Pron. mit der Verbalf.*, es *für* er, vill *auch für* vilt, *Streich. überflüss. Pron. u. dgl., meist im Anschlusse an H. G.'s L. Edda durchgeführt*). :R *hier stets* = R *der L. E.* — 12) meginn tíre C. — 13) ljóna C., ljóþa R *u. Ausg.* (f. er hann ljóða). — 14) *So die Ausg. nach L. E.*, gamanrẹðna C. — 14a) *So* R; — ef þú v. snotr vera C. — 15) ríst C., rísta *L. E. u. Ausg.* — 16) *So Ausg. nach L. E.* (sumar á vettr.) — ávett rúnum C. —

ok á valbǫstum[17]),
ok nefna tysvar Tý.

(Sigrdr. 9) Brimrúnar skalt gøra[18]),
ef þu vilt borgit hafa
á sundi seglmǫrum;
á stafni skal rísta
ok á stjórnarblaði,
ok leggja eld í ǫ́r;
fellrat[19]) svá brattr breki
né blár unnir[20]),
þó kømsk[21]) heill af hafi.

(Sigrdr. 11) Málrúnar skalt kunna,
ef vill, at mangi[22]) þér
heiptum gjaldi[23]) harm;
þær um vindr,
þær um vefr,
þær um setr allar saman
á því þingi,
es þjóðir[24]) skulu
í fulla dóma fara.

(Sigrdr. 7) Ǫlrúnar skalt kunna,
ef þu vill, annars kvæn[25])
vélit þik í trygð[26]), ef trúir;
á horni skal rísta[27])
ok á handar baki,
ok merkja á nagli Nauð;

---

17) *So* (-bystum) C, sumar á valb. *L. E.* — 18) *So* C., kunna *oder* rísta *Hrgb. der L. E.* (*nach* s. r. *in* R). — 19) *So B.*, fallat C., era *L. E.* — 20) né svá blár unnir *L. E.*; n. b. undir C. — 21) kømsktu *L. E. u. ältere Ausg.*, kemst C. — 22) att mage C, at magni R *nach B.* N. F.; *Ausg.* mangi *oder* manngi. — 23) *So L. E. u. Ausg.*, gjalda C. — 24) er menn sk. C., þj. *Ausg. nach L. E. Die mittleren drei Verse der Str. sind mit Ettm. vielleicht zu verwerfen.* — 25) *So geschrieben von Sm. u. H. G. nach* vill annars kvæn R, villt a (vilta Fas.) annaz kuenn (kvonn *nach* M. O.) C. — 26) *So Ausg. nach L. E.*, véli þik eigi trygð C. — 27) *So Ausg.* (*doch meist* þær rista) *nach L. E.*, þat r. C. —

full[28]) skal signa
ok við fári[29]) sjá
ok verpa lauk í lǫg[30]);
þá ek þat veit,
at þér verðr aldri
meinblandinn mjǫðr.

(Sigrdr. 8) Bjargrúnar skalt nema,
ef þú vill borgit fá
ok leysa kind frá konu;
á lófa skal rísta[31])
ok um liðu spenna
ok biðja dísir duga.

(Sigrdr. 10) Limrúnar skalt kunna,
ef þú vill læknir vesa
ok kunna sǫr at sjá;
á berki skal rísta
ok á barri[32]) viðar
es[33]) lúti austr limar.

(Sigrdr. 12) Hugrúnar skalt nema[34]),
ef þú vill hverjum vesa
geðhorskari[35]) guma;
(Sigdr. 13) þær of réð,
þær of reist,
þær of hugði Hroptr[36]).

28) *So Ausg. nach L. E.*, aul C. *ohne Bez. neuer Str.;* skal R, skaltu C. — 29) *So L. E. u. Ausg., auch* C. fare. — 30) lauki í l. R. *Die drei Schlußverse fehlen dort; über die Ansichten der Hrgb. vgl. H. G.* — 31) *Die Var. der L. E. bei H. G.* — 32) baðmi *L. E.* — 33) *Für* es *bietet* þeim er *L. E., doch folgen Be. u. Gg. der* Völs. (þess er). — *Für* lúti *bietet L. E.* lúta. — 34) *Für* nema *hat hier u. in Str.* 8, 1 *die L. E.* kunna. — 35) *So* (-hosk.) C., geðsvinnari *L. E.* — 36) *Die L. E. bietet als Schluß der Str. noch:* af þeim legi, er lekit hafði || ór hausi Heiddraupnis, ok ór horni Hoddrofnis. — *Dann folgt die in* Vǫls. *ganz fehlende Str.* 14 Á bjargi stóð með Brímis eggjar, hafði sér á höfði hjálm; þá mælti Míms höfuð fróðlikt it fyrsta orð, ok sagði sanna stafi. — *Diese ist aus verschliedenen Gründen verdächtig.* — *Zwischen Str.* 12 *u.* 13 *nehmen einige Hrgb., so auch H. G., eine Lücke an.* —

(Sigrdr. 15) Á skildi vǫru[37]) ristnar,
þeims stendr fyr skínanda guði[38]),
á eyra A'rvakrs
ok á Alsvinns hófi[39]),
á því hveli, es stendr[40])
und reið Hrungnis *bana*[41]),
á Sleipnis tǫnnum[42])
ok á sleða fjǫtrum;

(Sigrdr. 16) á[43]) bjarnar hrammi
ok á Braga tungu,
á úlfs klóm[44])
ok á arnar nefi[45]);
á blóðgum vængjum
ok á brúar sporði,
á lausnar lófa
ok á[46]) líknar spori;

(Sigrdr. 17) á gleri ok á gulli
ok á góðu silfri[47]),
í víni ok í[48]) virtri
ok á vǫlu sessi[49]);

37) kvað *L. E.* — 38) goði *L. E.* — *Die fg. kursiv gesetzten Worte fehlen in* C *und sind nach* R *ergänzt.* — 39) *So die Ausg. nach L. E.*, Alsvins höfði C. — 40) á þvi hv. er snýsk *lautet der Vers in der L. E.* — 41) undir reið Raugnis C., u. r. Rungnis (= Hrungnis *nach Ba.*) R; und [reið] Hrungnis bana *H. G. nach F. J.* — 42) *So die Ausg. nach L. E.*, taumum (*richtig?*) C. — 43) *Der Strophenanfang ist weder in* C *noch* R *markiert, vgl. auch H. G. zu Str.* 15—17. — 44) klóum *H. G. nach F. J.* — 45) *So Hrgb. nach* R, nefju C. — 46) á *fehlt in* C. — 47) *Für diesen Vers bietet die L. E.* ok á gumna heillum, *vgl.* [49]). — 48) *Das* í *fehlt hier in* R, *doch stellen es die Ausg. vielfach her.* — 49) *So* C., ok vilisessi R, *vgl.* N. F. 417. — *Nach diesem Verse bietet* C *noch* í guma holdi (hollde), *was nach dem Stabreim zu schließen wohl als Var. zu dem zweiten Verse der Str. gehört, wo* á gumna heillum (R) *oder* höllum (*Be.*) *von B. als die ursprünglich richtige Les. bezeichnet wird. Jedenfalls stehen die Worte* í g. holdi *in* C *nicht an richtiger Stelle und sind daher hier aus dem Texte verwiesen.* — *Sie könnten auch Var. zu V.* 5 *sein.* —

á Gungnis[50]) oddi
ok á gýgjar[51]) brjósti,
á nornar nagli
ok á nefi uglu.

(Sigrdr. 18) Allar vǫ́ru af skafnar,
þær's á vǫ́ru ristnar,
ok hrœrðar[52]) við inn helga mjǫð
ok sendar á víða vegu[53]);
þær' u[54]) með ǫlfum,
þær'u með ǫ́sum[55]),
sumar með vísum vǫnum[56]),
sumar hafa menskir menn.

(Sigrdr. 19) Þat eru bókrúnar
ok bjargrúnar
ok allar ǫlrúnar[57])
ok mærar meginrúnar[58]),
hveims[59]) kná óviltar[60])
ok óspiltar
sér at heillum[61]) hafa. —
Njóttu[62]), ef namt,
unz rjúfask[63]) regin!

(Sigrdr. 20) Nú skalt[64]) kjósa,

50) *So Ausg. nach L. E.*, ok Gaupnis oddi C. — 51) Grana R, *was B'. richtiger nennt* (*vgl. jedoch* nornar *Z.* 7). — 52) *So B.*, hreðar C, hverfðar R. — 53) *So* C., vega R. — 54) *So* (ro) R, eru C. — 55) *Das Verspaar lautet in der L. E.:* þær 'ru með ásum, þær 'ru með álfum. — *V.* 6 sumar m. á. C. — 56) *So* R, ok með vísum vanum C. — *Die letzte Zeile wird ebenso wie die vierte von Ettm. getilgt, um eine Str. in* ljóða h. *zu erhalten.* — *Vgl. auch H. G.* — 57) *So Ausg. nach L. F.*, alrunar C. — 58) ok merar ok meg. C., ok metar (mætar *Ausg.*) meg. R, *vgl.* N. F. 417. — 59) *So H. G. nach L. E.*; hverjum er C. — 60) *So* C *u.* R, *darauf folgt in* C of viltar, *in* R ok óspiltar, *welche Worte wohl als besonderer Vers aufzufassen sind. Über Ettm.'s Versuche die Str. zu korrigieren vgl. H. G.* — *Auch das schließende Verspaar der Str. ist metrisch auffällig* (a : a = b : b) *und steht wohl eigentlich außerhalb derselben.* — 61) *So* R, C heilum. — 62) *So* C, njóttu R. — 63) *So* R, rjúfa C. — 64) sk. *steht in* C *zweimal.* —

alls þér's kostr of boðinn,
hvassa vápna[65]) hlynr!
sǫgn[66]) eða þǫgn
haf þú þér sjálfr of hug[67])!
ǫll eru mǫ́l[68]) of metin. —

Sigurðr svarar[69]):

(Sigrdr. 21) Munkak[70]) flœja[71]),
þótt mik feigan vitir,
emkak með[72]) bleyði borinn;
ástrǫ́ð þín
vilk ǫll of hafa,
svá lengi sem lifik[73])! —

XXI[1]). Sigurðr mælti: aldri finnz þér vitrari kona í verǫldu, ok kenn[2]) enn fleiri spekirað! Hón svarar: heimilt er þat at gera at yðrum vilja ok gefa heilræði fyrir yðra eptirleitan ok vitrleik. Þá mælti hón: ver vel við frændr þína ok hefn lítt mótgerða við þá, ok ber við þol, ok tekr þú þar við langæligt lof. Sé við illum hlutum, bæði við meyjar ást ok manns konu, þar stendr opt illt af. Verð lítt mishugi við óvitra menn á fjǫlmennum mótum; þeir mæla opt verra, en þeir viti, ok ertu þegar bleyðimaðr kallaðr ok ætlaðr[3]), at þú sér[4]) sǫnnu sagðr; drep hann annars dags ok gjalt honum svá heiptyrði. Ef þú ferr þann veg, er vándar vættir byggja, ver varr um þik; tak þér ekki herbergi nær gǫtu, þótt þik nátti, því at opt búa þar illar vættir, þær[5]) menn villa. Lát eigi tæla þik fagrar konur, þótt þú sjáir at veizlum, svá at þat standi þér fyrir svefni eða þú fáir af því hugarekka, teyg þær ekki at þér með

65) vópna C. — 66) *So* R, saungh C. — 67) í hug R. — 68) mein R. — 69) *Diese Worte fehlen* R. — 70) *So H. G. nach* R (munka ek), munkað ek C. — 71) *So die meisten Ausg. mit* R — fleyja C. — 72) *So nach* R (emka ek), emkat ek C.; með *ist nach der L. E. ergänzt. Der Schluß lautet dort:* ástr. þ. ek vil öll hafa, sv. l. s. e. l. — „*V.* 2 *läge* vita *nahe*". (1. *Ausg.*) — *Vgl. jetzt* vitak *F. J.* (*H. G.*) *und Edz. Übers.* — 73) *So H. G. nach F. J.*, ek lifi R *u.* C.

XXI. 1) *Überschr. in* C: Speki Rad Brynhillda(r). — 2) *Nach* kenn *vermutet B'. ein ausgefallenes* mér *oder* oss. — 3) *So Bj. u. B.* — ætlar C. *u.* Fas., ætlat *bringt B' in Vorschlag.* — 4) sert C., *vgl. C.* IX, [7]). — 5) „*Ursprünglich wohl* þær er" (*B'.*). —

kossum eða annarri blíðu, ok ef þú heyrir heimslig orð drukkinna manna, deil eigi við þá er víndruknir eru ok tapa viti sínu, slíkir hlutir verða mǫrgum at miklum móðtrega[6]) eða bana. Berz heldr við óvini þína, en þú sér brendr[7]), ok sver eigi rangan eið, því at grimm[8]) hefnd fylgir griðrofi. Ger rœkiliga við dauða menn, sóttdauða eða sædauða eða vápndauða, búðu vandliga um lík þeira; ok *trú*[9]) ekki þeim er þú hefir feldan fyrir fǫður eða bróður eða annan náfrænda, þótt ungr sé:

(*vgl.* Sigrdr. 35, 6) opt es ulfr
í ungum syni!

Sé vandliga við vélráðum vina þinna, en lítt megu-vér sjá fyrir um yðart líf, en eigi skyldi mága hatr á þik koma. Sigurðr mælti: engi finnz þér vitrari maðr[10]), ok þess sver ek, at þik skal ek eiga, ok þú ert við mitt œði. Hón svarar: þik vil ek helzt eiga, þótt ek kjósa um alla menn! — ok þetta bundu þau eiðum með sér. —

XXII[1]). Nú ríðr[1a]) Sigurðr á brott; hans skjǫldr var svá markaðr: laugaðr[2]) í rauðu gulli ok skrifaðr á einn dreki; hann var døkkbrúnaðr it efra, en fagrrauðr it neðra ok þann veg var markaðr hans hjálmr ok sǫðull ok vápnrokkr; hann hafði gullbrynjuna, ok ǫll hans vápn váru gulli búin; ok því var dreki markaðr á hans vápnum ǫllum, at hverr er hann sá[3]), má vita, hverr þar ferr, af ǫllum þeim er frétt hafa, at hann drap þann mikla dreka, er Væringjar[4]) kalla Fáfni; ok fyrir því eru vápn hans ǫll gulli búin ok brún at lit, at hann er langt umfram aðra menn at kurteisi ok allri hœfersku ok náliga at ǫllum hlutum; ok þá er talðir eru allir inir stœrstu[5]) kappar ok inir ágæztu hǫfðingjar, þá mun hann jafnan fremstr talðr, ok hans nafn gengr í ǫllum[6]) tungum fyrir norðan Grikklands haf, ok svá man

6) móthtrega C. — 7) *So* C, Fas., *B.*, blauðr *Bj.* — 8) grim C. — 9) trú *wurde von* Fas. (*u. B'.*) *nach* Sigrdr. 35, 2 *ergänzt, vgl. übrigens B'.* — 10) kona *Bj. nach Papierhss.* —

XXII. 1) *Überschr. in* C. Frá yfirlitum Sighurdar. — *Über das ganze Cap. vgl. P. E. Müller Unters.* 67, 68. — rid C. — 2) *So B. nach* Þiðrs. S. 181 — var svá margfaldr ok laugaðr Fas. *nach* C. *Vgl.* M. O. — 3) *So Papierhss., ähnl.* Þiðrs. þá má vita hverr þar ríðr, C (Fas. *u. B., doch vgl. B'.*) at, ẹr hann er sénn, má vita *u. w.* — 4) Væringar C., Væringjar *B. nach* Þiðrs. — 5) *Vgl. B'.* — 6) allum C. —

vera, meðan verǫldin stendr. Hár hans var brúnt at lit ok fagrt[6a]) at líta ok fór í stórlokka, skeggit var þykt ok skamt ok með sama lit; hánefjaðr var hann ok hafði breitt andlit ok stórbeinótt; augu hans váru svá snǫr, at fár einn þorði at líta undir hans brýnn[7]); herðar hans váru svá miklar, sem tveir menn væri á at sjá. Hans líkami var skapaðr allr við sik á hæð ok digrleik þann[7a]) veg, sem bezt má sama, ok er þat mark um hans hæð, at þá er hann gyrði sik sverðinu Gram — en þat var sjau spanna hátt — ok er hann óð rugakrinn fullvaxinn, þá tók niðr dǫggskórinn á sverðinu akrinn uppstandanda; ok hans afl er meira en vǫxtr. Vel kann[8]) hann sverði at beita ok spjóti at skjóta ok skapti at verpa ok skildi at halda, boga at spenna eða hesti[9]) at ríða, ok margs konar kurteisi nam hann í œsku. Hann var vitr maðr, svá at hann vissi fyrir óorðna hluti, hann skildi fugls rǫdd, ok af slíkum hlutum kómu honum fáir hlutir á óvart. Hann var langtalaðr ok málsnjallr, svá at ekki tók hann þat erendi at mæla, at hann mundi fyrr hætta, en svá sýniz ǫllum, sem enga leið muni eiga at vera nema svá, sem hann segir; ok þat er hans skemtan, at veita lið sínum mǫnnum ok reyna sjálfan sik í stórræðum[10]) ok taka fé af sínum óvinum ok gefa sínum vinum[11]). Eigi skorti hann hug, ok aldri varð hann hræddr.

XXIII[1]). Sigurðr ríðr nú þar til, er hann kemr at einum miklum bœ; þar réð fyrir einn mikill hǫfðingi, sá er Heimir hét; hann átti systur Brynhildar, *er*[2]) Bekkhildr hét, því at hón hafði heima verit ok numit hannyrði[3]), en Brynhildr fór með hjálm ok brynju ok gekk at[4]) vígum, var hón því kǫlluð Brynhildr. Heimir ok Bekkhildr áttu einn son, er Alsviðr hét, manna kurteisastr. Þar léku menn úti, ok er þeir sjá reið mannsins at bœnum, hætta þeir leiknum ok undraz manninn, því at þeir hǫfðu engan slíkan sét, gengu í mót honum ok fǫgnuðu honum vel. Alsviðr býðr honum með

6a) fagr C. — 7) *So nach Bt.*, brún C. — 7a) *So* Þiðrs. (*Ba.*), ok þ. v. C. — 8) *So* C, Fas., *B.* — kunni *Bj. nach Paphss.* — 9) *So* Fas. *u. B.*, hest C. — 10) stórẹðum C. — 11) ok g. s. v. *fehlt in allen Paphss.* —

XXIII. 1) *Überschr. in* C: Sigurdr kom til Heimis. — 2) er *wurde von* Fas. *u. B. ergänzt.* — 3) *So B.*, hanurde C., hannurði Fas. — 4) *So Bj.*, M. O., *vgl. auch B'.*; á C., *B.* —

sér at vera ok af sér at þiggja slíkt, er hann vill; hann þiggr þat, honum er ok skipat vegliga at þjóna, fjórir menn hófu gullit af hestinum, inn fimti tók við honum. Þar mátti sjá marga góða gripi ok fáséna, var þat at skemtan haft, at sjá brynjur ok hjálma ok stóra hringa[5]) ok undarliga mikil gullstaup ok alls konar[5a]) hervápn. Sigurðr dvelz þar lengi í mikilli sœmd, spyrz[6]) nú þetta frægðarverk um ǫll lǫnd, er hann hafði drepit þann inn ógurliga dreka. Þeir undu sér nú vel, ok var hvárr ǫðrum hollr; þat hofðu þeir sér at skemtan, at búa vápn sín ok skepta ǫrvar sínar ok beita haukum sínum.

XXIV[1]). Þá var heim komin til Heimis Brynhildr, fóstra hans, hón sat í einni skemmu við meyjar sínar; hón kunni meira hagleik en aðrar konur; hón lagði sinn borða með gulli ok saumaði á þau stórmerki, er Sigurðr hafði gert: drap ormsins ok upptǫku fjárins[2]) ok dauða Regins. Ok einn dag er frá því sagt, at Sigurðr reið á skóg við hundum sínum ok haukum ok miklu fjǫlmenni, ok er hann kom heim, fló hans haukr[2a]) á hávan turn ok settiz við einn glugg. Sigurðr fór eptir haukinum, þá sér hann eina fagra konu ok kennir, at þar er Brynhildr; honum þykkir um vert allt saman fegrð hennar ok þat er hón gerir; kemr í hǫllina ok vill ønga skemtan við menn eiga. Þá mælti Alsviðr: hví eru-þér svá fálátir? þessi skipan þín harmar oss ok[2b]) þína vini, eða hví máttu eigi gleði halda? haukar þínir hnípa ok svá hestrinn Grani, ok þessa fám[3]) vér seint bót. Sigurðr svarar: góðr vinr, heyr, hvat ek hugsa! minn haukr fló á einn turn, ok er ek tók hann, sá ek eina fagra konu; hón sat við einn gulligan borða ok las þar á mín liðin ok framkomin verk. Alsviðr svarar: þú hefir sét Brynhildi Buðla dóttur, er mestr skǫrungr er. Sigurðr svarar: þat mun satt vera, eða hversu[3a]) kom hón hér? Alsviðr svarar: þess var skamt í milli ok þér kvámuð. Sigurðr segir: þat

5) hingha C. — 5[a]) allz skonar C. *Z.* 6 *u. öfter.* — 6) spyrt C., spyrst *die Ausg., vgl. Gloss.* — 7) ugurl. C. —

XXIV. 1) *Überschr. in* C: Vidrtal Sigurdar ok Brynhilldar. — 2) fjarrins C. — 2[a]) hauk C. — 2[b]) oss ok *zu streichen? Vgl.* M. O. — 3) fáum C. — 3[a]) *So* C *u.* Fas., hv. löngu *schr. B. im Hinblick auf die gegebene Antwort.* —

vissu-vér fyrir fám dǫgum, sú kona hefir oss bezt[4]) sýnz í verǫldu. Alsviðr mælti: gef ekki gaum at einni konu, þvílíkr maðr; er þat illt at sýta, er maðr fær eigi. — Hana skal ek hitta, sagði Sigurðr, ok gefa henni gull ok ná hennar gamni[5]) ok jafnaðarþokka. Alsviðr svarar: Engi fannz sá enn um aldr, er hón léði rúms hjá sér eða gæfi ǫl at drekka, hón vill sik í herskap hafa ok alls konar frægð at fremja. Sigurðr mælti: vér vitum eigi, hvárt hón svarar oss eða eigi, eða lér oss sess hjá sér. — Ok annan dag eptir gekk Sigurðr til skemmunnar, en Alsviðr stóð hjá skemmunni úti ok skepti ǫrvar sínar. Sigurðr mælti: sit heil frú! eða hversu megi-þér? Hón svarar: vel megu-vér, frændr lifa ok vinir, en háttung er í, hverja giptu menn bera til síns endadags. Hann sez hjá henni. Síðan ganga þar inn fjórar konur með stórum borðkerum af gulli ok með inu bezta víni ok standa fyrir þeim; þá mælti Brynhildr: þetta sæti man fám veitt vera, nema faðir minn komi. Hann svarar: nú er veitt þeim er oss líkar. Herbergit var tjaldat af inum dýrstum tjǫldum, ok þakit klæðum allt gólfit. Sigurðr mælti: nú er þat fram komit, er þér hétuð oss. Hón svárar: þér skuluð hér velkomnir! — Síðan reis hón upp ok fjórar meyjar með henni, ok gekk fyrir hann með gullker ok bað hann drekka. Hann réttir í mót hǫndina kerinu ok tók hǫnd hennar með ok setti hana hjá sér; hann tók um háls henni ok kysti hana ok mælti: engi kona hefir þér fegri fœz! Brynhildr mælti: vitrligra ráð er þat, at leggja eigi trúnað sinn á konu vald, því at þær rjúfa jafnan sín heit. Hann mælti: sá kœmi beztr dagr yfir oss, at vér mættim njótaz! — Brynhildr svarar: eigi er þat skipat, at vit búim saman; ek em skjaldmær, ok á ek með herkonungum hjálm, ok þeim man ek at liði verda, ok ekki er mér leitt at berjaz. Sigurðr svarar: þá frjóumz[6]) vér mest, ef vér búum saman, ok meira er at þola þann harm, er hér liggr á, en hvǫss[7]) vápn. Brynhildr svarar: ek man kanna lið hermanna, en þú munt eiga Guðrúnu Gjúka dóttur. Sigurðr svarar: ekki tælir mik eins kon-

4) friðust *Papierhss.* — 5) gafne C, *vgl. aber* M. O. — 6) *So* C, frömumst (= fremjumz) *alle Paphss.* — 7) *So die Hrgb.*, hvass C. —

ungs dóttir[8]), ok ekki lér mér tveggja huga um þetta, ok þess sver ek við guðin, at ek skal þik eiga, eða enga konu ella. — Hón mælti slíkt. — Sigurðr þakkar henni þessi ummæli ok gaf henni gullhring, ok svǫrðu[9]) nú eiða af nýju, ok gengr hann í brott til sinna manna ok er þar um hríð með miklum blóma.

XXV[1]). Gjúki hét konungr; hann halði ríki fyrir sunnan Rín. Hann átti þrjá sonu, er svá hétu: Gunnarr, Hǫgni, Gutthormr; Guðrún hét dóttir hans, hón[2]) var frægst mær, báru þau bǫrn mjǫk af ǫðrum konungabǫrnum um alla atgervi, bæði um vænleik ok vǫxt. Þeir váru jafnan í hernaði ok unnu mǫrg ágætisverk. Gjúki átti Grímhildi ina fjǫlkunngu. Buðli hét konungr, hann var ríkari en Gjúki, ok þó báðir ríkir. Atli hét bróðir Brynhildar; Atli var grimmr maðr, mikill ok svartr ok þó tiguligr, ok inn mesti hermaðr. Grímhildr var grimmhuguð kona. Ráð Gjúkunga stóð með miklum blóma, ok mest fyrir sakir barna hans, er mjǫk váru umfram flesta. Eitt sinn segir Guðrún meyjum sínum, at hón má eigi glǫð vera; ein kona spyrr hana, hvat henni sé at ógleði, hón svarar: eigi fengum vér tíma í draumum, er því harmr í hjarta mér; ráð drauminn, þar er þú fréttir eptir[3]). Hón svarar: seg mér ok lát þik eigi hryggja, því at jafnan dreymir fyrir veðrum. Guðrún svarar: þetta er ekki veðr[4]); þat dreymði mik, at ek sá einn fagran hauk mér á hendi, fjaðrar hans váru með gulligum lit. Konan svarar: margir hafa spurt af yðrum vænleik, vizku ok kurteisi: nǫkkurs konungs son mun biðja þín. Guðrún svarar: engi hlutr þótti mér haukinum betri, ok allt mitt fé vilda ek heldr láta en hann. Konan svarar: sá er þú fær, mun vera vel mentr[5]), ok muntu unna honum mikit. Guðrún svarar: þat angrar mik, at ek veit eigi, hverr hann er, ok skulum vér hitta Brynhildi, hón mun vita. — Þær bjugguz

8) *B'. hält den Ausdruck für verderbt* (eins úríks konungs dóttir? né eins k. d.?) ein kon. d. *Bj.*, Fas. *wie* C. — 9) svardu C. —

XXV. 1) *Überschr. in* C: Frá Gjúka konghe ok sonom. — 2) hann C., *im fg. vermutet B'. wohl mit Recht* fegrst *für* frægst. — 3) *So* C *nach B., wenn auch nicht völlig sicher;* er þvi h. i h. mér (of) drauminn, þar *u. w.* Fas. — *Vielleicht sind die Worte* er þvi harmr *u. w. überhaupt nur Zusatz, sie fehlen in allen Paphss.* — 4) fyrir veðrum *alle Paphss.* — 5) velm. C. —

með gulli ok mikilli fegrð ok fóru með meyjum[6]) sínum, unz þær kómu at hǫll Brynhildar; sú hǫll var búin með gulli ok stóð á einu bergi. Ok er sén er ferð þeira, þá er Brynhildi sagt, at margar konur óku at borginni með gyltum vǫgnum[7]). — Þar man vera Guðrún Gjúka dóttir[8]); mik dreymdi um hana í nótt, ok gǫngum út í mót henni! ekki sœkja oss fríðari konur heim! — Þær gengu út í móti þeim ok fǫgnuðu vel, þær gengu inn í þá ina fǫgru hǫll, salrinn var skrifaðr[9]) innan ok mjǫk silfri búinn, klæði váru breidd undir[10]) fœtr þeim ok þjónuðu allir[11]) þeim; þær hǫfðu margs konar leika. — Guðrún var fáorð, Brynhildr mælti: hví megi-þér eigi gleði bella? — ger eigi þat[12])! skemtum oss allar saman, ok rœðum um ríka konunga ok þeira stórvirki! — Gerum þat! segir Guðrún — eða hverja veiztu fremsta konunga verit hafa? Brynhildr svarar: sonu *Hámundar*[13]), Haka ok Hagbarð; þeir unnu mǫrg frægðarverk í hernaði. Guðrún svarar: miklir váru þeir ok ágætir, en þó nam Sigarr systur þeira, en hefir aðra[14]) inni brenda, ok eru þeir seinir at hefna; eða hví nefndir þú eigi brœðr mína, er nú þykkja fremstir menn? Brynhildr segir: þat er í góðum efnum, en eigi eru þeir enn mjǫk reyndir, ok veit ek einn mjǫk af þeim bera; en þat er Sigurðr, son Sigmundar konungs; hann var þá barn, er hann drap sonu Hundings konungs ok hefndi fǫður síns ok Eylima, móðurfǫður síns. Guðrún mælti: hvat var til merkja um þat? segir þú hann borinn[15]), þá er faðir hans fell? Brynhildr svarar: móðir hans gekk í valinn ok fann Sigmund konung sáran ok bauð at binda sár hans, en bann kvez of gamall síðan at berjaz, en bað hana við þat huggaz, at hón mundi œztan[16]) son ala, ok var þar spá spaks geta[17]), ok eptir andlát Sigmundar konungs fór hón með Álfi konungi, ok var Sigurðr þar upp

6) meyum C. — 7) vagnum C. — 8) Fas., *B. u.* M. O. *ergänzen hier* segir hón. — 9) *So* Fas. *u. B.*, skrifaðar C. — 10) undr C. — 11) allar? *vgl. Z.* 13 oss allar saman. — 12) g. e. þ. *fehlt in allen Paphss.* — 13) *So B.*, C. (*ohne* Hám.) *nur* ss. (= sonu), sonu H. ok Hagbarðs *Bj.*, sonu Hermundar *eine Paphs.* — 14) *B'. denkt an eine Verderbnis der Stelle.* — *Z.* 20 þeir eru (= þat er) *Paphss.* — 15) *Bj. u. B'. denken an* óborinn. — 16) estan C. — 17) ok *u. w. f. allen Paphss.* —

fœddr í mikilli virðingu, ok vann hann mǫrg afreksverk á hverjum degi, ok er hann ágæztr maðr í verǫldu. Guðrún mælti: af ást hefir þú fréttum til hans haldit, en af því kom ek hér, at segja þér drauma mína, er mér fengu mikillar áhyggju. — Brynhildr svarar: lát þik eigi slíkt angra! ver með frændum þínum, er allir vilja þik gleðja. — Þat[18]) dreymdi mik, sagði Guðrún, at vár gengum frá skemmu margar saman ok sám einn mikinn hjǫrt; hann bar langt af ǫðrum dýrum, hár hans var af gulli; vér vildum allar taka dýrit, en ek ein náða, dýrit þótti mér ǫllum hlutum betra; síðan skauztu dýrit fyrir knjám mér, var mér þat svá mikill harmr, at ek mátta trautt bera, síðan gaftu mér einn úlfhvelp, sá dreifði mik blóði brœðra minna. Brynhildr svarar: ek mun ráða, sem eptir mun ganga; til ykkar mun koma Sigurðr, sá er ek kaus mér til manns, Grímhildr gefr honum meinblandinn mjǫð, er ǫllum oss kemr í mikit stríð; hann mantu eiga ok hann skjótt missa; þú munt eiga Atla konung; missa muntu brœðra þinna, ok þá mantu Atla vega[19]). Guðrún svarar: ofrharmr er oss þat, at vita slíkt! — ok fara[20]) þær nú í brott ok heim til Gjúka konungs.

XXVI[1]). Sigurðr ríðr nú í brott með þat mikla gull, skiljaz þeir nú vinir; hann ríðr Grana með ǫllum sínum herbúnaði ok farmi. Hann ríðr þar til, er hann kom at hǫll Gjúka konungs; ríðr nú í borgina, ok þat sér einn af konungs mǫnnum ok mælti: þat hygg ek, at hér fari einn af goðunum; þessi maðr er allr við gull búinn, hestr hans er miklu meiri en aðrir hestar ok afburðarvænn vápnabúnaðr, hann er langt um aðra menn fram, en sjálfr berr hann þó mest af ǫðrum mǫnnum. Konungrinn gengr út með hirð sína ok kvaddi manninn ok spyrr: hverr ertu, er ríðr í borgina, er engi þorði nema at leyfi sona minna? Hann svarar: ek heiti Sigurðr ok em ek son Sigmundar konungs. Gjúki konungr mælti: vel skaltu hér kominn með oss ok þigg hér slíkt sem þú vilt. Ok hann gengr inn í

18) Þ *sehr groß in* C, *zum Zeichen des neuen Abschnittes* (*Kapitels*), *der die Überschr. führt:* Draumr Gudrúnar rádinn af Brynhildi. — 19) sjálf A. drepa *Paphss.* — 20) C. far. —

XXVI. 1) *Überschr. in* C: Sigurdi var blandat úminis aul. —

hǫllina, ok váru allir lágir hjá honum ok allir þjónuðu honum, ok var hann þar í miklu yfirlæti. Þeir ríða allir saman Sigurðr ok Gunnarr ok Hǫgni, ok þó er Sigurðr fyrir þeim um alla atgervi, ok eru þó allir miklir menn fyrir sér. Þat finnr Grímhildr, hvé mikit Sigurðr ann Brynhildi, ok hvé opt[2]) hann getr hennar; hugsar fyrir sér, at þat væri meiri gipta, at hann staðfestiz þar ok ætti dóttur Gjúka konungs, ok sá, at engi mátti við hann jafnaz; sá ok hvert traust at honum var, ok hafði ofr[3]) fjár, miklu meira, en menn vissi dœmi til. Konungr var við hann sem við sonu sína, en þeir virðu hann framar en sik. Eitt kveld, er þeir sátu við drykk, ríss dróttning upp ok gekk fyrir Sigurð ok kvaddi hann ok mælti: fǫgnuðr er oss á[4]) þinni hérvist, ok allt gott viljum vér til yðar leggja, tak hér við horni ok drekk! Hann tók við ok drakk af. Hón mælti: þinn faðir skal vera Gjúki konungr, en ek móðir, brœðr þínir Gunnarr ok Hǫgni ok allir, er eiða vinnið, ok munu þá eigi yðrir jafningjar fáz. — Sigurðr tók því vel, ok við þann drykk munði hann ekki til Brynhildar, hann dvalðiz þar um hríð. Ok eitt sinn gekk Grímhildr fyrir Gjúka konung ok lagði hendr um háls honum ok mælti: hér er nú kominn inn mesti kappi, er finnaz man í verǫldu, væri at honum mikit traust; gipt honum dóttur þína með miklu fé ok slíku ríki, sem hann vill, ok mætti hann hér ynði nema! konungr svarar: fátítt er þat, at bjóða fram dœtr sínar, en meiri vegr er at bjóða honum, en aðrir biði. — Ok eitt kveld skenkir Guðrún; Sigurðr sér, at hón er væn kona ok at ǫllu in kurteisasta. Fimm misseri var Sigurðr þar, svá at þeir sátu með frægð ok vingan, ok rœðaz konungar nú við. Gjúki konungr mælti: mart gott veittir þú oss, Sigurðr! ok mjǫk hefir þú styrkt várt ríki. Gunnarr mælti: allt viljum vér til vinna, at þér dveliz hér lengi, bæði ríki ok vára systur með boði, en eigi mundi annarr fá, þótt bæði. Sigurðr svarar: hafið þǫkk fyrir yðra sœmd! ok þetta skal þiggja. Þeir sverjaz nú í brœðralag, sem þeir sé sambornir brœðr. Nú er ger ágætlig veizla ok stóð marga daga; drekkr Sigurðr nú brúðlaup til Guðrúnar, mátti þar sjá

2) opp C. — 3) of? *vgl. Wb.* — 4) *So* C. *u. B.*, af *Bj.*, at Fas. —

margs konar gleði ok skemtan, ok var hvern dag veitt ǫðrum betr. Þeir fóru nú víða um lǫnd ok vinna mǫrg frægðarverk, drápu marga konungasonu, ok engir menn gerðu slík afrek sem þeir, fara nú heim með miklu herfangi. Sigurðr gaf Guðrúnu at eta af Fáfnis hjarta, ok síðan var hón miklu grimmari en áðr ok vitrari; þeira son hét Sigmunðr. Ok eitt sinn gekk Grímhildr at Gunnari syni sínum ok mælti: yðart ráð stendr með miklum blóma fyrir útan einn hlut, er þér eruð kvánlausir; biðið Brynhildar! þat er gǫfgast ráð, ok mun Sigurðr ríða með yðr. Gunnarr svarar: víst er hón væn ok eigi em ek þessa ófúss! — ok segir nú feðr sínum ok brœðrum ok Sigurði, ok eru allir fýsandi.

XXVII[1]). Þeir búa nú ferð sína listuliga, ríða nú fjǫll ok dali til Buðla konungs, bera upp bónorðit; hann tok því vel, ef hón vill eigi níta[2]), ok segir hana svá stóra, at þann einn mann mun hón eiga, er hón vill. Þá ríða þeir í Hlymdali[3]); Heimir fagnar þeim vel, segir Gunnarr nú erendin. Heimir kvað hennar kør[4]) vera, hvern hón skal eiga; segir þar sal hennar skamt frá ok kvaz þat hyggja, at þann einn mundi hón eiga vilja, er riði eld brennanda, er sleginn er um sal hennar. Þeir finna salinn ok eldinn ok sjá þar borg gulli bysta[5]), ok brann eldr um útan. Gunnarr reið Gota, en Hǫgni Hǫlkvi. Gunnarr keyrir hestinn at eldinum, en hann hopar. Sigurðr mælti: hví hopar þú, Gunnarr? Hann svarar: eigi vill hestrinn hlaupa þenna eld; ok biðr Sigurð ljá sér Grana — heimilt er þat! segir Sigurðr. Gunnarr ríðr nú at eldinum, ok vill Grani eigi ganga. Gunnarr má nú eigi ríða þenna eld;[6]) skipta nú litum, sem Grímhildr kendi þeim Sigurði ok Gunnari. Síðan ríðr Sigurðr ok hefir Gram í hendi ok bindr gullspora á fœtr sér. Grani hleypr fram at eldinum, er hann kendi sporans. Nú verðr gnýr mikill, er eldrinn tók at œsaz, en jǫrð tók at skjalfa, loginn stóð við himin; þetta þorði engi at gera fyrr, ok var sem hann riði í myrkva; þá lægðiz[7]) eldrinn, enn hann gekk af hestinum inn í salinn. Svá er kveðit:

XXVII. 1) *Überschr. in* C: Sigurdr reið vafurloghan Brynhildar Budla dóttur. — 2) *So* C *nach B'*., neita Fas. — 3) þ. r. þ. heim i Hlynd. *Papierhss.* — 4) *So B'*., kjor C., kjör Fas. — 5) lýsta *alle Paphss.* — 6) Grunnarr *bis* eld *f. Paphss.* — 7) *So Ausg.*, lagdizt C. —

(ξ) Eldr nam[8]) œsask,
jǫrð *nam*[8a]) skjalfa,
ok hǫ́r logi
við himin gnæfa[9]);
fár treystisk þar
fylkis rekka
eld at ríða
né yfir stíga.

(o) Sigurðr[9a]) Grana
sverði keyrði,
eldr sloknaði
fyr[10]) øðlingi,
logi allr lægðisk
fyr lofgjǫrnum,
bliku reiði *þau*[11])
es Reginn átti.

Ok er Sigurðr kom inn um logann, fann hann þar eitt fagrt herbergi, ok þar sat í Brynhildr; hón spyrr, hverr sá maðr er. En hann nefndiz Gunnarr Gjúkason: ertu ok ætluð mín kona með jáyrði feðr[12]) þíns, ef ek riða[13]) þinn vafrloga, ok fóstra þíns með yðru atkvæði. — Eigi veit ek gerla, hversu ek skal þessu svara[14]). — Sigurðr stóð réttr í gólfinu ok studdiz á sverðshjǫltin ok mælti til Brynhildar: þér[15]) í mót skal ek gjalda mikinn mund í gulli ok góðum gripum. Hón svarar af áhyggju af sínu sæti, sem álpt af báru, ok hefir sverð í hendi ok hjálm á hǫfði ok var í brynju: Gunnarr! segir hón, rœð ekki slíkt við mik, nema þú sér[16]) hverjum manni fremri, ok þá skaltu drepa, er mín hafa beðit, ef þú hefir traust til; ek var í orrostu með Garðakonungi, ok váru vápn vár lituð í mannablóði, ok þess girnumz vér enn. — Hann svarar: mǫrg stórvirki hafi-þér unnit, en

8) *So nach Papierhss.* Fas., *B*, M. O.; man C., tók *Bj. nach Papierhss.* — 8a) *So H. G.* (*Heusler*) — at œs., en jǫrð at skj. C. — 9) himin *Bj.*, *Sm.*, *H. G.* — himne C., Fas., *B.* — gnæfa Fas., C, -va *B.* — 9a) *Vgl. Wb.* — 10) fyrir *hier u. V.* 6 C. — ødl. *vgl. Wb.*, ödl. *B.* — 11) *So B.*, reid C., Fas. — þau *ergänzen Sm.*, *H. G.* — 12) fedurs C. — 13) *So B.*, ríð á Fas., ridaa C. — 14) segir hón (hun) *ergänzen hier B. u.* Fas. — 15) þar *Bj.* — 16) C *hier* (*wie öfter*) sert. —

minniz nú á heit yður, ef þessi eldr væri riðinn, at þér mundið með þeim manni ganga, er þetta gerði. — Hón finnr nú hér sǫnn svǫr[17]) ok merki þessa máls, stendr upp ok fagnar honum vel. Þar dvelz hann þrjár nætr, ok búa eina rekkju[18]). Hann tekr sverðit Gram ok leggr í meðal þeira bert. Hón spyrr, hví þat sætti; hann kvað sér þat skipat, at svá gerði hann brúðlaup til konu sinnar eða fengi ella bana. Hann tók þá af henni hringinn Andvaranaut, er hann gaf henni[19]), en fekk henni nú annan hring af Fáfnis arfi. Eptir þetta ríðr[19a]) hann brott í þann sama eld til sinna félaga, ok skipta þeir aptr litum, ok ríða síðan í Hlymdali[20]) ok segja, hví farit hafði. Þann sama dag fór Brynhildr heim til fóstra síns ok segir honum af trúnaði, at til hennar kom einn konungr — ok reið minn vafrloga ok kvaz kominn til ráða við mik ok nefndiz Gunnarr; en ek sagða[21]), at þat mundi Sigurðr einn gera, er ek vann eiða á fjallinu, ok er hann minn frumverr. Heimir kvað nú svá búit vera mundu. Brynhildr mælti: dóttur[21a]) okkar Sigurðar Áslaugu skal hér upp fœða með þér. — Fara konungar nú heim, en Brynhildr fór til feðr síns. Grímhildr fagnar þeim vel ok þakkar Sigurði sína fylgð; er þar búiz við veizlu, kom þar mikill mannfjǫldi; þar kom Buðli konungr með dóttur sína ok Atli son hans, ok hefir þessi veizla staðit marga daga; ok er lokit er þessi veizlu, minnir Sigurð allra eiða við Brynhildi, ok lætr þó vera kyrt. Brynhildr ok Gunnarr sátu við skemtan ok drukku gott vín.

XXVIII[1]). Þat er einn dag, at þær gengu til árinnar Rínar[2]) at þvá sér, þá óð Brynhildr lengra út á ána. Guðrún spyrr, hví þat gegndi; Brynhildr segir: hví skal ek um þetta jafnaz við þik heldr en um annat? ek hugða, at minn faðir væri ríkari en þinn, ok minn maðr unnit mǫrg snildarverk[3]) ok riði eld brennanda, en þinn bóndi var þræll Hjálpreks konungs. — Guðrún svarar með reiði: þá væri þú vitrari, ef þegðir[4]), en lastaðir mann minn; er þat allra manna mál, at engi hafi slíkr komit í verǫldina fyrir hversvetna sakir, ok eigi samir þér vel at lasta hann, því at hann er þinn frumverr, ok drap hann Fáfni ok reið vafrlogann, er þú hugðir Gunnar konung, ok hann lá hjá þér ok tók af hendi þér hringinn Andvaranaut, ok máttu nú hér hann kenna. — Brynhildr sér nú þenna hring ok kennir, þá fǫlnar hón sem hón dauð væri; Brynhildr fór heim ok mælti ekki orð um kveldit. Ok er Sigurðr kom í rekkju, spyrr Guðrún: hví er Brynhildr svá ókát? Sigurðr svarar: eigi veit ek glǫgt, en grunar mik, at vér munum vita brátt nǫkkuru gerr. — Guðrún mælti: hví unir hón eigi auð ok sælu ok allra manna lofi, ok fengit þann mann, sem hón vilði? Sigurðr mælti: hvar var hón þá er hón sagði þat, at hón þœttiz inn œzta eiga eða þann er hón vildi helzt[4a]) eiga? Guðrún svarar: ek skal eptir spyrja á morgin, hvern hón vill helzt eiga. Sigurðr svarar: þess let ek þik, ok iðraz[5]) muntu, ef þú gerir þat. Ok um morgininn sátu þær í skemmu sinni ok var Brynhildr hljóð. Þá mælti Guðrún: ver kát, Brynhildr! angrar þik okkart viðrtal? eða hvat stendr þér fyrir gamni? Brynhildr svarar: illt eitt gengr þér[5a]) til þessa, ok hefir þú grimt hjarta. — Virð eigi svá, segir Guðrún, ok seg heldr! Brynhildr svarar: spyr þess eina, at betr[6]) sé attu vitir, þat samir ríkum konum; ok er gott góðu at una, er yðr gengr allt at óskum. — Guðrún svarar: snemt er því enn at hœla, ok er þetta nǫkkur sú forspá; hvat reki-þér at oss? vér gerðum yðr ekki til angrs. — Brynhildr svarar: þess skaltu gjalda, er þú átt Sigurð, ok ek ann þér eigi hans at njóta né gulls ins mikla. — Guðrún svarar: eigi vissa ek yður ummæli, ok vel mætti faðir minn sjá ráð fyrir mér, þóttu værir ekki at hitt. Brynhildr svarar: ekki hǫfum vér launmæli haft, ok þó hǫfum vit eiða svarit, ok vissu-þér þat, at þér véltuð mik, ok þess skal hefna! — Guðrún svarar: þú ert[6a]) betr gefin, en makligt er, ok þinn ofsi man illa sjatna, ok þess munu margir gjalda. — Una mundu-vér, segir Brynhildr, ef eigi ættir þú gǫfgara mann. Guðrún svarar: áttu svá gǫfgan mann, at óvíst er, hvárr[7])

17) saur C. — 18) reykkju C. — 19) er h. g. h. *fehlt in allen Paphss.* — 19[a]) rid C. — 20) Lymdale C. — 21) hugða? — 21[a]) dottir C. —

XXVIII. 1) *Überschr. in* C: Deilld drótthninganna Brynhilldar ok Gudrúnar. — 2) *So* C. *nach* M. O., *vgl. B'*; til ár Rinar *die Paphss.* til árinnar saman Fas., *B.* — 3) fleiri frægðarverk *Paphss.* — 4) *So* C. *nach Bt.*, ef þú þ. Fas. *B.* — *Im fg.* en þú þyrðir at lasta *die Paphss., vgl. auch Ba.* —

4[a]) hellt C. — 5) ydrazt C. — 5[a]) þeir C. — 6) *So* C. *nach Bt.*, bezt Fas. — 6[a]) *So* M. O., er C. — 7) *So vermutet B'. für das* ḥverr *des* C. —

meiri konungr er, ok gnótt fjár ok ríkis. Brynhildr svarar: Sigurðr vá at[8]) Fáfni, ok er þat meira vert en allt ríki Gunnars konungs, svá sem kveðit er:

(π) Sigurðr[8a]) vá at ormi,
en þat síðan man
engum fyrnask,
meðan ǫld lifir;
en hlýri þinn
hvárki þorði
eld at ríða
né yfir stíga[9])!

Guðrún svarar: Grani rann eigi eldinn undir Gunnari konungi, en hann þorði at ríða, ok þarf honum eigi hugar at frýja. Brynhildr svarar: dyljumz[10]) eigi við, at ek[11]) hygg Grímhildi eigi vel. Guðrún svarar: ámæl henni eigi, því at hón er til þín, sem til dóttur sinnar. Brynhildr svarar: hón veldr ǫllum upphǫfum[12]) þess bǫls, er oss bítr; hón bar Sigurði grimt ǫl, svá at eigi munði hann mitt nafn. Gudrún svarar: mart rangt orð mælir þú, ok mikil lygi er slíkt. Brynhildr svarar: njóti-þér svá Sigurðar, sem þér hafið mik eigi svikit, ok er yðart samveldi ómakligt, ok gangi yðr svá, sem ek hygg! — Guðrún svarar: betr mun ek njóta, en þú mundir vilja, ok engi gat þess, at hann ætti ofgott við mik né eitt sinn. Brynhildr svarar: illa mælir þú ok er af þér rennr mantu iðraz, ok hendum eigi heiptyrði. Guðrún segir: þú kastaðir fyrri heiptarorðum á mik; lætr þú nú, sem þú munir yfir bœta, en þó býr grimt undir.— Leggjum niðr ónýtt hjal — segir Brynhildr — ek þagða lengi yfir mínum harmi, þeim er mér bjó í brjósti, en ek ann þínum bróður at eins, ok tǫkum annat tal! — Guðrún segir: langt sér hugr þinn umfram. — Ok þar af stóð mikill ófagnaðr, er þær gengu á ána, ok hón kendi hringinn, ok þar af varð þeira viðrœða.

8) vann á *die Paphss.* — 8[a]) *Vgl. Gloss.* — 9) (π) 7, 8 = (ξ), 7, 8. (*H. G.*) — *Nach B.* (Norr. Fornkv. p. 336) *gehört diese Strophe vielleicht zu* Brot af Sigurðarkviðu. — 10) *So B.*, dylizt C., dylimst Fas. — deilumst *Paphss.* — 11) *So* Fas., *B.*, *nach B′. u.* M. O. *scheint* C. at et ek *zu bieten.* — 12) upp aufum C. —

XXIX[1]). Eptir þetta tal legz Brynhildr í rekkju ok kómu þessi tíðindi fyrir Gunnar konung, at Brynhildr er sjúk; hann hittir hana ok spyrr, hvat henni sé, en hón svarar engu ok liggr, sem hón sé dauð. Ok er hann leitar eptir fast, þá svarar hón: hvat gerðir þú af hring þeim er ek selda þér, er Buðli konungr gaf mér at efsta skilnaði, er þér Gjúkungar[2]) kómuð til hans ok hétuð[3]) at herja eða brenna, nema þér næðið mér; siðan leiddi hann mik á tal ok spyrr, hvern ek køra af þeim sem komnir váru, en ek buðumz til at verja landit ok vera hǫfðingi yfir þriðjungi liðs; váru þá tveir kostir fyrir hendi, at ek munda þeim verða at giptaz, sem hann vildi, eða vera án alls fjár ok hans vináttu, kvað þó sína vináttu mér mundu betr gegna en reiði; þá hugsaða ek með mér, hvárt ek skylda . . . .[4]) hans vilja eða drepa margan mann; ek þóttumz vanfœr til at þreyta við hann, ok þar kom, at ek hétumz þeim er riði hestinum Grana með Fáfnis arfi ok riði minn vafrloga ok dræpi þá menn, er ek kvað[5]) á; nú treystiz engi at ríða, nema Sigurðr einn; hann reið eldinn, því at hann skorti eigi hug til; hann drap orminn ok Regin ok fimm konunga, en eigi þú, Gunnarr! er þú fǫlnaðir sem nár, ok ertu engi konungr né kappi; ok þess strengða ek heit heima at feðr míns, at ek munda þeim einum unna, er ágæztr væri alinn, en þat er Sigurðr; nú erum vér eiðrofa, er vér eigum hann eigi, ok fyrir þetta skal ek ráðandi þíns[6]) dauða, ok eigum vér Grímhildi illt at launa; henni finnz engi kona huglausari[7]) né verri. Gunnarr svarar, svá at fáir heyrðu: mǫrg flærðarorð hefir þú mælt, ok ertu illúðig kona, er þú ámælir þeiri konu, er mjǫk er um þik fram, ok eigi unði hón verr[8]) sínu, svá sem þú gerir eða kvaldi dauða menn ok engan myrði hón ok lifir við lof. Brynhildr svarar: ekki hǫfum vér launþing[9]) haft né ódáðir gert, ok annat er várt eðli, ok fúsari værim vér at drepa yðr. — Síðan vildi hón drepa

XXIX. 1) *Überschr. in* C; Harmr Brynhildar vóx at eins. — 2) *So B.*, Gjúki kongr C., G. konungr Fas., synir Gjúka konungs M. O. — 3) heitud C. — 4) hlýða *ergänzen* Fas. *u. B.* — gera at? — 5) kvæði *Bj.* — 6) hans *die Paphss.* — 7) haugl. C. — 8) yndi h. ver s. C. — 9) launung *Paphss.* —

Gunnar konung, en Hǫgni setti hana í fjǫtra. Gunnarr mælti þá: eigi vil ek, at hón búi í fjǫtrum. Hón svarar: hirð eigi þat, því at aldri sér þú mik glaða síðan í þinni hǫll eða drekka né tefla né hugat mæla ne gulli leggja góð klæði né yðr ráð gefa —; kvað hón sér þat mestan harm, at hón átti eigi Sigurð. Hón settiz upp ok sló sinn borða svá at sundr gekk, ok bað svá lúka[10] skemmudyrum, at langa leið mætti heyra hennar harmtǫlur. Nú er harmr mikill, ok heyrir um allan bœinn. — Guðrún spyrr skemmumeyjar sínar, hví þær sé svá ókátar eða hryggar — eða hvat er yðr, eða hví fari-þér sem vitlausir menn, eða hverr gyzki er yðr orðinn? Þá svarar hirðkona ein, er Svafrlǫð hét: þetta er ótímadagr, vár hǫll er full af harmi. Þá mælti Guðrún til sinnar vinkonu: stattu upp! vér hǫfum lengi sofit; vek Brynhildi, gǫngum til borða ok verum kátar! — Þát geri ek eigi, sagði hón, at vekja hana, né við hana mæla; ok mǫrg dœgr drakk hón eigi mjǫð né vin ok hefir hón fengit goða reiði. — Þá mælti Guðrún til Gunnars: gakk at hitta hana, segir hón, ok seg oss illa kunna hennar meini. — Gunnarr svarar: þat er mér bannat, at hitta hana eða hennar fé at skipta. — Þó ferr Gunnarr at hitta hana ok leitar marga vega málsenða við hana ok fær ekki af um svǫrin[11]; gengr nú á brótt ok hittir Hǫgna ok biðr hann finna hana, en hann kvez vera ófúss ok ferr þó ok fekk ekki af henni; ok er hittr Sigurðr ok beðinn, at finna hana; hann svarar engu, ok er svá búit um kveldit. Ok annan dag eptir, er hann kom heim[12] af dýraveiði, hitti hann Guðrúnu ok mælti: þann veg hefir fyrir mik borit, sem þetta muni til mikils koma hrollr[13] sjá, ok mun Brynhildr deyja. Guðrún svarar: herra minn! mikil kynsl fylgja henni, hón hefir nú sofit sjau dœgr, svá at engi þorði at vekja hana. Sigurðr svarar: eigi sefr hón, hón hefir stórræði með hǫndum við okkr. Þá mælti Guðrún með gráti: þat er mikill harmr, at vita þinn bana, far heldr ok finn hana ok vit, ef sjatni hennar ofsi, gef henni gull ok mýk svá hennar reiði! — Sigurðr gekk út ok fann opinn salinn;

10) l. upp *schreibt Bj.* — 11) *So* Fas., *B.*, suarinn C. — 12) *So* C., Fas., M. O. — heim *fehlt B.* — 13) hjallr (= hjal) sá *Paphss.*, *in andern fehlen die Worte.* —

hann hugði hana sofa, ok brá af henni klæðum ok mælti: vaki þú, Brynhildr! sól skínn um allan bœinn ok er œrit sofit; hritt af þér harmi ok tak gleði! Hón mælti: hví sætir þinni dirfð[14], er þú ferr mik at hitta, mér var engi verri í þessum svikum. — Sigurðr spyrr: hví mælir þú eigi við menn[15], eða hvat angrar þik? Brynhildr svarar: þér skal ek segja mína reiði. — Sigurðr mælti: heilluð ertu, ef þú ætlar grimman minn hug við þik, ok er sjá þinn maðr, er þú kaust. — Nei! segir hón, eigi reið Gunnarr eldinn til vár, ok eigi galt hann mér at mundi feldan val; ek undruðumz þann mann, er kom í minn sal ok þóttumz ek kenna yður augu, ok fekk ek þó eigi víst skilit fyrir þeiri huldu, er lá á minni hamingju. — Sigurðr segir: ekki erum vér gǫfgari menn en synir Gjúka; þeir drápu Danakonung ok mikinn hǫfðingja, bróður Buðla konungs. Brynhildr svarar: mart illt eigum vér þeim upp at inna, ok minn oss ekki á harma vára; þú Sigurðr vátt[16] orminn ok reitt eldinn ok of mína sǫk[16a], ek váru þar eigi synir Gjúka konungs. Sigurðr svarar: ekki varð ek þinn maðr ok ekki[17] vartu mín kona, ok galt við þér mund ágætr konungr. — Brynhildr svarar: eigi sá[18] ek svá Gunnar, at minn hugr *gerði*[18a] hlæja við honum, ok grimm em ek við hann, þótt ek hylma yfir fyrir ǫðrum. — Þat er ógurligt, segir Sigurðr, at unna eigi slíkum konungi; eða hvat angrar þik mest? mér sýniz, sem hans ást sé þér gulli betri. Brynhildr svarar: þat er mér sárast minna harma, at ek fæ eigi því til leiðar komit, at bitrt sverð væri roðit í þínu blóði. — Sigurðr svarar: kvíð eigi því! skamt mun at bíða, áðr bitrt sverð man standa í mínu hjarta ok ekki muntu þér verra biðja, því at þú munt eigi eptir mik lifa, munu ok fáir várir lífsdagar heðan í frá. — Brynhildr svarar: eigi standa[19] þín orð af litlu fári, síðan þér svikuð mik frá ǫllu ynði, ok ekki hirði ek um lífit[20]. Sigurðr svarar: lif þú ok unn Gunnari konungi ok mér, ok allt mitt fé vil ek

14) *So* C., Fas., M. O. — þín d. *Bj. u. B.*, *vgl. Gl. u.* sæta. — 15) við mik *Bj.* — 16) vanst *Bj. nach Paphss.* — 16a) ok of m. s. *fehlt in Paphss.* — 17) *So Paphss.*, ekki *fehlt* C. *u. Ausg.* — 18) *So* C, Fas., M. O. — *B. schreibt* sé, *das auch Sm. im futur. Sinne verlangt, vgl. aber* 18a). — 18a) gerði *erg.* M. O. *im Hinblick auf 215*, 25 (*an 154, 2 erinnerte Edz.*); *dadurch wird Änder. von* sá *in* sé (*vgl.* 18) *und die von* hlæja *in* hlæi (*so Möb. Zz.* 12, 378) *entbehrlich.* — 19) stada C. — 20) *Dem Sinne nach erwartet man* (*wie B'.*

til gefa, at þú deyir eigi. Brynhildr svarar: eigi veiztu gørla mitt eðli; þú berr af ǫllum mǫnnum, en þér hefir engi kona orðit leiðari en ek. Sigurðr svarar: annat er sannara: ek unna þér betr en mér, þótt ek yrða fyrir þeim svikum, ok má því nú ekki bregða, því at ávalt, er ek gáða míns geðs, þá harmaði mik þat, er þú vart eigi mín kona; en af mér bar ek, sem ek mátta, þá er[21]) ek var í konungs hǫll, ok unða ek því þó, at vér várum ǫll saman; kann ok verða, at fram verði at koma þat sem fyrir er spát, ok ekki skal því kvíða. Brynhildr svarar: ofseinat hefir þú at segja, at þik angrar minn harmr, en nú fám vér enga líkn. Sigurðr svarar: gjarna vilda ek, at við stigim[22]) á einn beð bæði, ok værir þú mín kona. Brynhildr svarar: ekki er slíkt at mæla, ok eigi mun ek eiga tvá konunga í einni hǫll, ok fyrr skal ek líf láta, en ek svíkja Gunnar konung—; ok minniz nú á þat, er þau funduz á fjallinu ok sóruz eiða—en nú er því ǫllu brugðit ok vil ek eigi lifa. — Eigi munða ek þitt nafn, sagði Sigurðr, ok eigi kenda ek þik fyrr, en þú vart gipt, ok er þetta inn mesti harmr. Þá mælti Brynhildr: ek vann eið at eiga þann mann, er riði minn vafrloga, en þann eið vilda ek halda eða deyja ella. — Heldr en þú deyir, vil ek þik eiga, en fyrirláta Guðrúnu, segir Sigurðr, en svá þrútnuðu hans síður, at í sundr gengu brynjuhringar. — Eigi vil ek þik, sagði Brynhildr, ok øngan annarra! — Sigurðr gekk í brott; svá segir í Sigurðarkviðu:

(ǫ) Út gekk Sigurðr[22a])
andspjalli[23]) frá
hollvinr lofða
ok hnipnaði[24]),
svát ganga nam
gunnarfúsum
sundr of síður
serkr járnofinn.

Ok er Sigurðr kom í hǫllina, spyrr Gunnarr, hvárt hann viti, hverr meintregi[25]) henni væri, eða hvárt hón hefir mál

bemerkt) ok ekki hirði ek um lífit, siðan þér *u. w.* — 21) *So Bj. u. zweifelnd B'*, þat er C. *u.* Fas., þat *zu streichen denkt Bt.* — 22) stígim Fas. — 22[a]) *s. Gloss.* — 23) *So B.*, anspjalle C., annspjalli Fas., andspilli *vermutet B'.* — 24) hnípaði Fas. *mit* C. — hnipnaði, *was schon Bj. schrieb, nahm B. auf.* — 25) máltregi *Bj.* —

sitt; Sigurðr kvað, hana mæla mega. Ok nú ferr Gunnarr at hitta hana í annat sinn ok spyrr, hví gegndi hennar meini[26]), eða hvárt nǫkkur bót mundi til liggja. Ek vil eigi lifa, sagði Brýnhildr, því at Sigurðr hefir mik vélt ok eigi síðr þik, þá er þú lézt hann fara í mína sæng; nú vil ek eigi tvá menn eiga senn í einni hǫll, ok þetta skal vera bani Sigurðar eða þinn eða minn, því at hann hefir þat allt sagt Guðrúnu, en hón brigzlar[27]) mér.

XXX[1]). Eptir þetta gekk Brynhildr út ok settiz undir skemmuvegg sinn ok hafði margar harmtǫlur, kvað sér allt leitt bæði land ok ríki, er hón átti *eigi*[2]) Sigurð, ok enn kom Gunnarr til hennar. Þá mælti Brynhildr: þú skalt láta bæði ríkit ok féit, lífit ok mik, ok skal ek fara heim til frænda minna ok sitja þar hrygg, nema þú drepir[3]) Sigurð ok son hans; al eigi upp[4]) úlfhvelpinn! — Gunnarr varð nú mjǫk hugsjúkr ok þóttiz eigi vita, hvat helzt lá til, alls[5]) hann var í eiðum við Sigurð, ok lék ýmist í hug; þótti þat þó mest svívirðing, ef konan gengi frá honum. Gunnarr mælti: Brynhildr er mér ǫllu[6]) betri, ok frægst[7]) er hón allra kvenna, ok fyrr skal ek líf láta en týna hennar ást! — ok kallar til sín Hǫgna, bróður sinn, ok mælti: fyrir mik er komit vandmæli mikit! — segir, at hann vil drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygð — ráðum vit þá gullinu ok ǫllu ríkinu. — Hǫgni segir: ekki samir okkr sœrin[8]) at rjúfa með ófriði; er oss ok mikit traust at honum, eru engir konungar oss jafnir, ef sjá inn hýnski konungr lifir, ok slíkan mág fám vér aldri, ok hygg at, hversu gott væri, ef vér ættim slíkan mág ok systursonu[9]); ok sé ek, hversu þetta stenz af, þat hefir Brynhildr vakit, ok hennar ráð koma oss í mikla svívirðing ok skaða. Gunnarr svarar: þetta skal

26) *So* C., Fas., M. O. — mein *Bj.*, *B.*, *vgl. Gl. u.* sæta. — 27) brígslar Fas. —
XXX. 1) *Überschr. in* C: Svikinn Sigurdr. — *Im fg.* settiz *mit* M. O., settz C., sezt *B.* — 2) eigi *ergänzen* Fas. *u. B.* — 3) drepir *in* C. *doppelt.* — 4) *So* C., Fas., *Bt.* — 5) *So B. nach* Sigkv. III, 13 (= Sigkv. in sk. 13 *H. G.*) alls sik . . . . vissi firðan. — lá til alls, hann Fas. — 6) *B'. weist auf* öllum betri Sigkv. III, (Sigkv. in sk.) 15 *hin.* — 7) *So* C. *nach B'.*, fegrst Fas. — 8) sárinn C. — 9) *Die Worte von* ok hygg at *bis* systursonu *sind im Grunde eine müßige Wiederholung des Vorhergehenden, und wären vielleicht besser zu streichen.* — systurson *Paphss.* —

fram fara, ok sé ek ráðit: eggjum til Gutthorm, bróður okkarn, hann er ungr ok fás vitandi ok fyrir útan alla eiða. Hǫgni segir: þat ráð líz mér illa sett, ok þótt fram komi, þá munu-vér gjǫld fyrir taka at svíkja slíkan mann. — Gunnarr segir Sigurð deyja skulu — eða man ek deyja ella! — Hann biðr Brynhildi upp standa ok vera káta; hón stóð upp ok segir þó, at Gunnarr mun eigi koma fyrr í sama rekkju[10]) henni, en þetta er fram komit. Nú rœðaz þeir við brœðr; Gunnarr segir, at þetta er gild banasǫk, at hafa tekit meydóm Brynhildar — ok eggjum Gutthorm at gera þetta verk! — ok kalla hann til sín ok bjóða honum gull ok mikit ríki at[11]) vinna þetta til, þeir tóku orm einn ok af vargsholdi ok létu sjóða ok gáfu honum at eta, sem skáldit kvað:

(σ) Sumir[12]) viðfisk[13]) tóku,
sumir vitnishræ skífðu;
sumir Gutthormi
gǫfu[14]) Gera hold
við mungáti;
ok marga hluti
aðra í tyfrum
— — — — —[15])

Ok við þessa fœzlu varð hann svá æfr ok ágjarn ok allt saman ok fortǫlur Grímhildar[16]), at hann hét at gera þetta verk; þeir hétu honum ok mikilli sœmd í móti. Sigurðr vissi eigi ván þessa[17]) vélræða, mátti hann ok eigi við

10) C *hier* (*u. öfter*) reyckju. — 11) *So Bj. u. B.* — ok vinna C., Fas., M. O. — 12) *So* C. *nach B'.* — Svipir Fas. — 13) *So B., H. G.;* viðfiska C., Fas., M. O.; fiskviðar *Bj.* — 14) *Die Versteilung mit* Fas., *H. G.:* gera *schreiben alle Hrgb., vgl. Wb.* — 15) *B'. nimmt nicht nur den Ausfall einer Verszeile, sondern starke Verderbnis der ganzen Str. an. Bei* gáfu gera hold *erinnert ders. an* af gera deildu (Brot af Sigkv. 4) *und hält die letzten Zeilen für ursprünglich wohl dem Sinne nach übereinstimmend mit* Brot af Sigkv. 4: áðr þeir mætti meins um lystir á horskan hal hendr um leggja. — Norr. Fornkv. S. 337 *findet sich fg. Vermutung:* áðr þ. m. morðs um l. á hal týfrömum h. u. l. — *Andere Konjekturen* (*so* dýfðo *Bj.* = tyfrum) *übergehe ich.* — 16) Brynhildar *alle Paphss.* — *Im fg. für das zweite* at C. a. — 17) C. *mit einer Abkürzung, die auch* þeira *oder* þessara (*so* Fas., *B.*) *gelesen werden kann;* M. O. *entscheidet sich für* þessa. —

skǫpum vinna né sínu aldrlagi, Sigurðr vissi sik ok eigi véla verðan frá þeim. Gutthormr gekk inn at Sigurði eptir um morgininn, er hann hvíldi í rekkju sinni; ok er hann leit við honum, þorði Gutthormr eigi at veita honum tilræði ok hvarf út aptr, ok svá ferr í annat sinn; augu Sigurðar váru svá snǫr, at fár einn þorði gegn at sjá, ok it[18]) þriðja sinn gekk hann inn, ok var Sigurðr þá sofnaðr. Gutthormr brá sverði ok leggr á Sigurði[19]), svá at blóðrefillinn stóð í dýnum undir honum. Sigurðr vaknar við sárit, en Gutthormr gekk út til dyranna, þá tók Sigurðr sverðit Gram ok kastar eptir honum ok kom á bakit ok tók í sundr í miðju; fell annan veg fótahlutr, en annan hǫfuðit[20]) ok hendrnar aptr í skemmuna. Guðrún var sofnuð í faðmi Sigurðar, en vaknaði við óumrœðiligan harm, er hón flaut í hans bloði, ok svá kveinaði[21]) hón með grát ok harmtǫlur, at Sigurðr reis upp við hœgendit ok mælti: grát eigi! sagði hann, þínir brœðr lifa þér til gamans, en þess til[22]) ungan son á ek, er kann eigi at varaz fjándr sína, ok illa hafa þeir fyrir sínum hlut sét: ekki fá þeir sér líkara[23]) mág at ríða í her með sér né systurson, ef sjá næði at vaxa, ok nú er þat fram komit, er fyrir lǫngu var spát, ok vér hǫfum duliz við, en engi má við skǫpum vinna; en þessu veldr Brynhildr, er mér ann um hvern mann fram, ok þess má ek sverja, at Gunnari gerða ek aldri mein, ok þyrmda ek okkrum eiðum, ok eigi var ek ofmikill vinr hans konu; ok ef ek hefða vitat þetta fyrir, ok stiga ek á mína fœtr með mín vápn, þá skyldu margir týna sínu lífi, áðr en ek fella, ok allir þeir brœðr drepnir, ok torveldra mundi þeim at drepa mik en inn mesta vísund eða villigǫlt. — Konungrinn[24]) lét nú líf sitt. — En Guðrún blæs mœðiliga ǫndunni, þat heyrir[25]) Brynhildr ok hló, er

18) eð C. — 19) *So kann die Abkürzung des Namens nach Bt. augefaßt werden.* — 20) *Vgl.* M. O. *bz.* C, höfuð Fas. — *B'. bemerkt, daß natürlicher der untere Körperteil in die Stube zurückfiel, wie dies auch* Sigkv. III, 22 (= Sigkv. in sk. 23 *H. G.*) *berichtet wird.* — 21) *So* Fas., *B.;* C. *undeutlich, vgl.* M. O. (*im Text* veinaði). — 22) *Die Worte* þess til, *die allen Paphss. fehlen, scheinen wenig passend; B'. denkt daran, nur* þess *zu streichen. Vgl.* Sigkv. sk. 26. — 23) *So* C *nach B., der jedoch* þ. slíkan *schreibt nach* Sigkv. III, 27; *während* Fas. *in* ríkara *ändern; vgl. Vigf.* s. v. glíkr II, 2. — 24) *So* C *nach Bt.,* Konungr Fas., *B.* — 25) *So* C *u. B.,* heyrði Fas. —

hón heyrði hennar andvarp. Þá mælti Gunnarr: eigi hlær þú af því, at þér sé glatt um hjartarœtr, eða hví hafnar þú þínum lit? ok mikit forað ertu ok meiri ván, at þú sér feig, ok engi væri makligri til at sjá Atla konung drepinn fyrir augum þér, ok ættir þú þar yfir at standa; nú verðum vér at sitja[26]) yfir mági várum ok bróðurbana. — Hón svarar: engi frýr, at eigi sé fullvegit, en Atli konungr hirðir ekki um hót yður eða reiði, ok hann mun yðr lengr lifa ok hafa meira vald. — Hǫgni mælti: nú er fram komit þat er Brynhildr spáði, ok þetta it[27]) illa verk fám vér[28]) aldri bœtt. Guðrún mælti: frændr mínir hafa drepit minn mann; nú munu-þér ríða í her fyrst, ok er þér komið til bardaga, þá munu-þér finna, at Sigurðr er eigi á aðra hǫnd yðr, ok munu-þér þá sjá, at Sigurðr var *yður*[29]) gæfa ok styrkr, ok ef hann ætti sér slíka sonu, þá mætti-þér styrkjaz við hans afkvæmi ok sína[30]) frændr.

XXXI[1]). Nú þóttiz engi kunna at svara[2]), at Brynhildr beiddi þess hlæjandi, er[3]) hón harmaði með gráti. Þá mælti hón: þat dreymði mik, Gunnarr, at ek átta[4]) kalda sæng, en þú ríðr[5]) í hendr óvinum þínum, ok ǫll ætt yður man illa fara, er þér eruð eiðrofa, ok munðir þú þat óglǫgt[6]), er þit blǫnduðuð blóði saman Sigurðr ok þú, er þú rétt hann[7]), ok hefir þú honum allt illu launat þat er hann gerði vel til þín ok lét þik fremstan vera: ok þá reyndi þat, er hann kom til vár, hvé hann helt sína eiða, at hann lagði okkar í milli it snarpeggjaða sverð, þat er eitri var hert; ok snemma réðu-þér til saka við hann ok við mik. Þá[8]) er ek var heima með feðr mínum, ok hafða ek allt þat er ek vilda, ok ætlaða ek engan yðarn minn skyldu verða, þá er þér riðuð þar at garði þrír konungar — síðan leiddi Atli

26) *So* C, Fas. *u. B., in* Fas. *wird jedoch* sýta *vermutet.* — 27) C. ed. — 28) *So B.,* vér fám C., er v. f. Fas., er vér f. a. bót M. O. — bœtt *in* C. bót *geschr.* — 29) *So B.,* M. O.; yðar Fas., þeirra C. — 30) *Für* sína, *das hier mit* hans *gleichsteht, vermutet B'.* svá. —

XXXI. 1) *In* C. *keine Überschr. oder Absatz; neues Cap.* Fas. *u. B.* — 2) *So nimmt B. die Abkürzung in* C, *die in* Fas. (*irrig*) *durch* sér *wiedergegeben ist,* sjá *die Paphss.* — 3) *So B.,* C. ed. — 4) *So* C., Fas., ætta *B.* — 5) *So* C, Fas., M. O.; riðir *B., vgl. B'.* — 6) úglaukt C. — ok langt er eigi síðan *fügen Paphss. zu.* — 7) er þú lézt drepa h. *Bj.* — 8) þá *die Ausg.* —

mik á tal ok spyrr, ef ek vilda þann eiga, er riði Grana, sá var yðr ekki líkr, ok þá hétumz ek syni Sigmundar konungs ok engum ǫðrum, ok eigi mun yðr faraz[9]), þótt ek deyja. Þá reis Gunnarr upp ok lagði hendr um háls henni ok bað, at hón skyldi lifa ok þiggja fé, ok allir aðrir lǫttu hana at deyja; en hón hratt hverjum[10]) frá sér, er at henni kom, ok kvað ekki tjóa mundu at letja hana þess er hón ætlaði. Síðan hét Gunnarr á Hǫgna ok spyrr hann ráða ok bað hann til fara ok vita, ef hann fengi mýkt skaplyndi hennar ok kvað nú œrna þǫrf vera á hǫndum, ef sefaz mætti hennar harmr, þar til er frá liði. Hǫgni svarar: leti engi maðr hana at deyja, því at hón varð[11]) oss aldri at gagni ok ǫngum manni, síðan hón kom higat. — Nú bað hón taka mikit gull ok bað þar koma alla þá er fé vildu þiggja; síðan tók hón eitt sverð ok lagði undir hǫnd sér ok hneig upp við dýnur ok mælti: taki hér nú gull hverr er þiggja vill! — Allir þǫgðu; Brynhildr mælti: þiggið gullit ok njótið vel! — Enn mælti Brynhildr til Gunnars: Nú man ek segja þér litla stund þat er eptir mun ganga: sættaz munu-þit Guðrún brátt með ráðum Grímhildar innar fjǫlkungu; dóttir Guðrúnar ok Sigurðar man heita Svanhildr, er vænst man fœdd allra kvenna; *man*[12]) Guðrún gefin Atla at sínum óvilja; Oddrúnu mantu vilja eiga, en Atli mun þat banna; þá munu-þit eiga launfundi, ok mun hón þér unna; Atli man þik svíkja ok í ormgarð setja, ok síðan man Atli drepinn ok synir hans, Guðrún man þá drepa; síðan munu hana stórar bárur bera til borgar Jónakrs konungs; þar man hón fœða ágæta sonu; Svanhildr mun ór landi send ok gipt Jǫrmunreki konungi, hana munu bíta Bikka ráð, ok þá er farin ǫll ætt yður, ok eru Guðrúnar harmar at meiri. — Nú[13]) bið ek þik, Gunnarr! efstu bœnar: lát gera eitt bál mikit á sléttum velli ǫllum oss, mér ok Sigurði ok þeim sem drepnir váru með honum; lát þar tjalda yfir af rauðu mannablóði ok brenna mér þar á aðra hǫnd þenna inn hýnska

9) farnast *wird in* Fas. *vermutet.* — 10) hverum C. — 11) *So* C., *B.,* verðr Fas. — 12) *So* M. O., verðr *ergänzt* Fas. *u. B.* — *Im fg. schreibt Bj.* vilja *für* óvilja. — 13) *In* C *großer roter Anfangsbuchstabe u. die Überschr.* Bęn (= bœn) Brynhildar. —

konung, en á aðra hǫnd honum mína menn, tvá at hǫfði, tvá at fótum ok tvá hauka; þá er at jafnaði skipt; látið þar á milli okkar brugðit sverð, sem fyrr, er vit stigum á einn beð ok hétum[14]) þá hjóna[15]) *nafni* ok eigi fellr honum þá hurð á hæla, ef ek fylgi honum, ok er vár leizla þá ekki aumlig, ef honum fylgja fimm ambáttir ok átta þjónar, er faðir minn gaf mér, ok þar brenna ok þeir er drepnir váru með Sigurði; ok fleira munda ek mæla, ef ek væra eigi sár, en nú þýtr undin[16]), en sárit opnaz[17]), ok sagða ek þó satt.

Nú er búit um lík Sigurðar at fornum sið ok gert mikit bál, ok er þat er mjǫk í[18]) kynt, þá var þar lagt á ofan lík Sigurðar Fáfnisbana ok sonar hans þrévetrs[19]), er Brynhildr lét drepa, ok Gutthorms. Ok er bálit var allt loganda, gekk Brynhildr þar á út ok mælti við skemmumeyjar sínar, at þær tœki gull þat er hón vildi gefa þeim, ok eptir þetta deyr Brynhildr ok brann þar með Sigurði ok lauk svá þeira ævi.

XXXII[1]). Nú segir þat hverr er þessi tíðindi heyrir, at engi maðr mun þvílíkr eptir í verǫldunni, ok aldri man síðan borinn slíkr maðr, sem Sigurðr var fyrir hvershvetna sakar, ok hans nafn man aldri fyrnaz í þýverskri[2]) tungu ok á Norðrlǫndum, meðan heimrinn stendr. — Þat er sagt einnhvern dag, þá er Guðrún sat í skemmu sinni, þá mælti hón: betra var þá várt líf, er ek átta Sigurð; svá bar hann af ǫllum mǫnnum, sem gull af járni eða laukr af ǫðrum grǫsum eða hjǫrtr af ǫðrum dýrum, unz brœðr mínir fyrirmunðu mér slíks manns, er ǫllum var fremri; eigi máttu þeir sofa, áðr þeir drápu hann; mikinn gný gerði Grani, þá er hann sá sáran sinn lánardróttinn; síðan rœdda ek við hann, sem við mann, en hann hnípti í jǫrðina ok vissi, at Sigurðr var fallinn. — Síðan hvarf[3]) Guðrún[4]) brott á

14) *So B. nach* Sigkv. III, 68 (Sigkv. in sk. 67 *H. G.*) — heitum C., Fas., *viell.* = hétum, *vgl.* IX [11]) *u. hier* M. O. — 15) *So* C, *B., der nach* Sigk. III, 68 nafni *ergänzt.* — 16) *So* (undinn) C *nach B'., vgl. aber* M. O., öndin Fas. — 17) *So* Fas., *B.*, M. O., optazt C. — 18) í *fehlt in Paphss. u. bei Bj.* — 19) -vetz C. —

XXXII. 1) *Überschr. in* C: Brott haurf Gudrúnar. — 2) *So* C. *u.* Fas.; *B.* (*nach der Thidrs.*) þýðverskri — þýzkri *alle Paphss.* — 3) haurf C. — 4) C. Gudrún *am Rande,* Grane *im Text.*

skóga ok heyrði alla vega frá sér varga þyt, ok þótti þá blíðara at deyja. *Guðrún*[5]) fór, unz *hón*[6]) kom til hallar Hálfs[7]) konungs, ok sat þar með Þóru Hákonar dóttur[8]) í Danmǫrku sjau misseri ok var þar í miklum fagnaði, ok *hón* sló[9]) borða yfir henni ok skrifaði þar á mǫrg ok stór verk ok fagra leika, er tíðir váru í þann tíma, sverð ok brynjur ok allan konungs búnað, skip Sigmundar konungs, er skriðu fyrir land fram; ok þat byrðu þær, er þeir bǫrðuz Sigarr ok Siggeirr á Fjóni[10]) suðr; slíkt var þeira gaman, ok huggaðiz Guðrún nú nǫkkut harms síns. Þetta spyrr Grímhildr, hvar Guðrún er niðr komin, heimtir á tal sonu sína ok spyrr, hverju þeir vilja bœta Guðrúnu son sinn ok mann, kvað þeim þat skylt. Gunnarr segir, kvezt[11]) vilja gefa henni gull ok bœta henni svá harma sína; senda eptir vinum sínum ok búa hesta sína, hjálma, skjǫldu, sverð ok brynjur ok alls konar herklæði, ok var þessi ferð búin it kurteislista[12]), ok engi sá kappi, er mikill var, sat nú heima; hestar þeira váru brynjaðir, ok hverr riddari hafði annathvárt gyltan hjálm eða skygðan. Grímhildr ræz í ferð með þeim ok segir þeira erendi svá fremi fullgert munu verða, at hón siti eigi heima. Þeir hǫfðu alls fimm hundruð manna; þeir hǫfðu ok ágæta menn með sér: þar var Valdamarr[13]) af Danmǫrk ok Eymóðr[14]) ok Jarisleifr. Þeir gengu inn í hǫll Hálfs[15]) konungs; þar váru Langbarðar, Frakkar ok Saxar; þeir fóru með ǫllum herbúnaði ok hǫfðu yfir sér loða rauða, sem kveðit er:

(Guðrkv. II, 20ᵇ) stuttar[16]) brynjur,
steypta hjálma,
skǫlmum gyrðir,
hǫfðu[17]) skarar jarpar.

5) *Auch hier* C. Grana, *ohne Korr.* — 6) C. hann (*auf* Grani *bez.*). — 7) Hjálpreks *Bj.* — 8) Þóra Hákunar dóttir C. — 9) *So B'., vgl.* Guðr. II, 15; ok sló C. — 10) *B'. weist auf* Fívi *in* Guðr. II, 16, *doch vgl. H. G. a. a. O.* — *Für* Sigarr *hat Bj.* Sigmundr. — 11) *So* C. *u. Ausg., doch wäre* segir *wohl zu entbehren.* — 12) *So* C., kurteisligsta Fas. *u. B.* — 13) Valdamar C. — *B'. hält* Valdarr (Guðr. II, 20) *für die echtere Form.* — 14) So C., *auch* R *der L. E.*, Eymaðr *Paphss.; etwa* Eymundr? *Vgl. Gl.* — 15) Hjálpreks *Bj., vgl.* [7]). — 16) *Var. s. H. G.; im fg.* stepla C. — 17) ok h. C. — *Streichung von* ok *empfiehlt B'. nach* Guðr. II, 20. —

þeir vildu selja systur sinni góðar gjafir ok mæltu vel við hana, en hón trúði engum þeira. Síðan fœrði *Grímhildr*[18]) henni meinsamligan drykk, ok varð hón við at taka ok munði síðan engar sakar; sá drykkr var blandinn með jarðar magni ok sæ ok dreyra sonar[19]), ok í því horni váru ristnir hvers kyns stafir ok roðnir með blóði, sem hér segir:

(Guðrkv. II, 23) Vǫru í horni[20])
hvers kyns stafir
ristnir ok roðnir,
ráða né máttak;
lyngfiskr lagar[21]),
lands Haddingja
ax óskorit,
innleið dýra.

(Guðrkv. II, 24) Vǫru þeim bjóri
bǫl mǫrg saman;
urt alls viðar
ok akarn brunnin[22]),
umdǫgg[23]) arins,
iðrar blótnar[24]),
svíns lifr soðin,
þvít sakar deyfði.

Ok eptir þat er vili þeira kom saman, gerðiz fagnaðr mikill. Þá mælti Grímhildr, er hón fann Guðrúnu: vel verði þér, dóttir! ek gef þér gull ok alls konar gripi at þiggja eptir þinn feðr, dýrliga hringa ok ársal hýnskra meyja, þeira[25]) er kurteisastar eru, þá er þér bœttr þinn maðr; síðan skal

18) *So B. nach* Guðr. II, 21 (= 22 *H. G.*); Gunnarr C., Fas. — 19) *Daß die Stelle zu erklären sei nach* Guðr. II, 22, *wies auch Ba. aach*, dr. sonar hennar C., Fas., *B.;* sónar, *Edz., vgl. Wb. u.* són. — *In den fg. Str. einige Kürzungen aus metr. Gründen, vgl. H. G.* — 20) *So* R, í því h. C. — 21) *So F. J., Sm., H. G. nach* C., langr *B. nach* R. — 22) akarnn brunninn C. — 23) C. vin- (vín- Fas.) *oder* um-d.; *letzteres wurde von B. wegen der Übereinstimm. mit* R (*vgl. die Var. für beide Str. bei H. G.*) *vorgezogen.* — 24) *So B. nach L. E.;* ítrar blótna C. *und* Fas. — 25) *B'. bemerkt: es sollte vielleicht heißen:* hýnskar meyjar, þær *wie* Guðr. II, 26 (27 *H. G.*). —

þik gipta Atla konungi inum ríka, þá muntu ráða hans auði, ok lát eigi frændr þína fyrir sakir eins manns ok ger heldr, sem vér biðjum. Guðrún svarar: aldri vil ek eiga Atla konung, ok ekki samir okkr ætt saman at auka. Grímhildr svarar: eigi skaltu nú á heiptir hyggja, ok lát, sem lifi Sigurðr ok Sigmundr, ef þú átt sonu. Guðrún segir: ekki má ek *af*[26]) honum hyggja, hann var ǫllum fremri. Grímhildr segir: þenna konung man þér skipat at eiga, en engan skaltu elligar eiga. Guðrún segir: bjóði-þér mér eigi þenna konung, er illt eitt man af standa þessi ætt, ok mun hann sonu þína[27]) illu beita, ok þar eptir man honum grimmu hefnt vera. Grímhildr[28]) varð við hennar fortǫlur illa við*um* sonu sína[29]) ok mælti: ger, sem vér beiðum, ok muntu þar fyrir taka mikinn metnað ok vára vináttu ok þessa staði, er svá heita: Vinbjǫrg ok Valbjǫrg. Hennar orð stóðuz svá mikit, at þetta varð fram at ganga. Guðrún mælti: þetta mun verða fram at ganga ok þó at mínum óvilja, ok mun þat lítt til yndis, heldr til harma. Síðan stíga þeir á hesta sína, ok eru konur þeira settar í vagna, ok fóru svá *sjau*[30]) daga á hestum, en aðra *sjau* á skipum, ok ina þriðju *sjau* enn landveg, þar til er þeir kómu at einni hári hǫll; henni gekk þar í mót mikit fjǫlmenni, ok var þar búin ágætlig veizla, sem áðr hǫfðu orð í milli farit, ok fór hón fram með sœmd ok mikilli prýði. Ok at þessi veizlu drekkr Atli brúðlaup til Guðrúnar, en aldri gerði hugr hennar við honum hlæja, ok með lítilli blíðu var þeira samvista.

XXXIII[1]). Nú er þat sagt einhverja nótt, at Atli konungr vaknar ór svefni, mælti hann við Guðrúnu: þat dreymði mik, segir hann, at þú legðir á mér sverði. Guðrún réð

26) af *von* Fas. *u. B. ergänzt.* — 27) *So B. nach* Guðr. II, 31 (32 *H. G.*), sína C., Fas. — 28) C. Grímh. *mit einem Abkürzungszeichen, die Auflösung* Grímhildi *schlägt B'. vor;* Grímhildr Fas., *B.* — 29) *So* M. O., C *bietet nach* illa *nur* við sonu sína, *was* (*nach B'.*) *zwar auf* fortölur *sich beziehen ließe, gemäß dem Vorhergehenden u.* Guðr. II, 32 (33 *H. G.*), *doch jedenfalls der Umstellung bedürfte. Im Texte der* Fas. *u. bei B. fehlen diese 3 Worte.* — *Vgl. Gl.* s. v. um 1c). — 30) *So B.,* M. O. *hier u. im fg. nach* Guðr. II, 35, = 36 *H. G.* — *Statt* sjau C. *u.* Fas. *überall* fjóra. — *Vgl. auch Symons bei P. Br. B.* III, 239. —

XXXIII. 1) *Überschr. in* C: Gudrún reist rúnar. —

drauminn ok kvað þat fyrir eldi, er járn dreymði — ok dul þeiri[2]) er þú ætlar þik ǫllum fremra. Atli mælti: enn dreymði mik, sem hér væri vaxnir tveir reyrteinar, ok vilda ek aldri skeðja[3]); síðan váru þeir rifnir upp með rótum ok roðnir í blóði ok bornir á bekki ok boðnir mér at eta[4]); enn dreymði mik, at haukar tveir flygi mér af hendi ok væri bráðalausir, ok fóru til heljar; þótti[4a])mér þeira hjǫrtum við hunang blandit ok þóttumz ek eta; síðan þótti mér, sem hvelpar fagrir lægi fyrir mér ok gullu við hátt, ok át ek hræ þeira at mínum óvilja. — Guðrún segir: eigi eru draumar góðir, en eptir munu[5]) ganga; synir þínir munu vera feigir, ok margir hlutir þungir munu oss at hendi koma. — Þat dreymði mik enn, segir hann, at ek lægi í kǫr[6]) ok væri ráðinn bani minn. — Nú líðr þetta, ok er þeira samvista fálig. Nú íhugar Atli konungr, hvar niðr man komit þat mikla gull, er átt hafði Sigurðr, en þat veit nú Gunnarr konungr ok þeir brœðr. Atli var mikill konungr ok ríkr, vitr ok fjǫlmennr, gerir nú ráð við sína menn, hversu með skal fara; hann veit, at þeir Gunnarr eigu miklu meira fé, en né einir menn megi við þá jafnaz; tekr nú þat ráð at senda menn á fund þeira brœðra ok bjóða þeim til veizlu ok at sœma þá mǫrgum hlutum; sá maðr var fyrir þeim, er Vingi er nefndr. Dróttningin veit nú þeira einmæli ok grunar, at vera muni vélar við brœðr hennar. Guðrún rístr rúnar ok hón tekr einn gullhring ok knýtti í vargshár ok fær þetta í hendr sendimǫnnum konungs. Síðan fóru þeir eptir konungs boði, ok áðr þeir stigi á land, sá Vingi rúnarnar ok sneri á aðra leið ok at Guðrún fýsti í rúnum, at þeir kvæmi á hans fund. Síðan kómu þeir til hallar Gunnars konungs, ok var takit við þeim vel ok gervir fyrir þeim eldar stórir; ok síðan drukku þeir með gleði inn bezta drykk. Þá mælti Vingi: Atli konungr sendir[7]) mik hingat ok vildi, at

2) *So* Fas., B. — C þerri, *vielleicht* þessarri *zu lesen*, þessi *alle Paphss.* — 3) *So B.*, C. skędja, skæðja Fas. — 4) -ętha C, eta Fas., *B.* — 4[a]) þóttu C. — *Vgl.* M. O. LXXIV[3]). — 5) mun? — 6) kaur C *nach B.*, í baði Fas. *ohne Bemerk.* — 7) *So* C, Fas. — sendi *B. nach* Atlakv. 3, 1 — *auch durch das fg.* vildi *empfohlen, aber nicht gefordert.* —

þit sœttið[8]) hann heim (með miklum sóma)[9]) ok þægið af honum mikinn sóma, hjálma ok skjǫldu, sverð ok brynjur, gull ok góð klæði, herlið ok hesta ok mikit lén, ok ykkr léz hann bezt unna síns ríkis. Þá brá Gunnarr hǫfði ok mælti til Hǫgna: hvat skulum vit af þessu boði þiggja[10])? hann býðr okkr at þiggja mikit ríki, en enga konunga veit ek jafnmikit gull eiga sem okkr, því at vit hǫfum þat gull allt, er á Gnítaheiði lá, ok eigum vit stórar skemmur fullar af gulli ok inum beztum hǫggvápnum ok alls konar herklæðum; veit ek minn hestinn beztann ok sverðit hvassast, gullit ágætast. — Hǫgni svarar: undrumz ek boð hans, því at þat hefir hann sjaldan gert, ok óráðligt man vera at fara á hans fund, ok þat undrumz ek, er ek sá gersimar þær er Atli konungr sendi okkr, at ek sá vargshári knýtt í einn gullhring, ok má vera, at Guðrúnu þykki hann úlfshug við okkr hafa, ok vili hón eigi, at vit farim. — Vingi sýnir nú honum rúnarnar þær er hann kvað Guðrúnu sent hafa. Nú gengr alþýða at sofa, en þeir drukku við nǫkkura menn. Þá gekk at kona Hǫgna, er hét Kostbera, kvenna fríðust[11]), ok leit á rúnarnar; kona Gunnars hét Glaumvǫr[12]), skǫrungr mikill; þær skenktu. Konungar gerðuz allmjǫk druknir, þat finnr Vingi ok mælti: ekki er því at leyna, at Atli konungr er þungfœrr mjǫk ok gamlaðr mjǫk at verja sitt ríki, en synir hans ungir ok til engis fœrir; nú vill hann gefa yðr vald yfir ríkinu, meðan þeir eru svá ungir, ok ann yðr bezt at njóta. — Nú var bæði, at Gunnarr var mjǫk drukkinn, en boðit mikit ríki, mátti ok eigi við skǫpum vinna, heitr nú ferðinni ok segir Hǫgna, bróður sínum; hann svarar: yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér, en ófúss em ek þessarar ferðar.

XXXIV[1]). Ok er menn hǫfðu drukkit sem líkaði, þá

8) sęktid C. — 9) *Die eingeklammerten Worte sind vielleicht irrige Voraufnahme des bald dar. fg.* mikinn sóma; *umgekehrt scheint Bj. diese letzteren Worte (und mit ihnen auch* ok þægið af honum) *für Zusatz zu halten.* — 10) þ. *irrig aus Z.* 6? gøra? — 11) *B'. denkt an* fróðust, *doch deutet das fg.* skǫrungr *auch nur auf ein* epitheton ornans *der Erzählung hin.* — 12) Glaunvor C., *doch vgl.* M. O. —

XXXIV. 1) *Ein neuer Abschnitt beginnt in* C *nicht hier* (*wo* Fas. *u. B. ihn ansetzen*), *sondern erst bei den Worten der* Kostbera: Þat dreymdi mik,

fóru þeir at sofa, tekr Kostbera at líta á rúnarnar ok inti stafina ok sá, at annat var á ristit, en undir var, ok viltar váru rúnarnar; hón fekk þó skilit af vizku sinni; eptir þat ferr hón til rekkju hjá bónda sínum. Ok er þau vǫknuðu[2]), mælti hón til Hǫgna: heiman ætlar þú ok er þat óráðligt, far heldr í annat sinn! ok eigi mantu vera gløggrýnn, ef þér þykkir, sem hón hafi í þetta sinn boðit þér, systir þín; ek réð rúnarnar, ok undrumz ek um svá vitra konu, er hón hefir vilt ristit, en svá er undir, sem bani yðarr liggi á; en þar var annathvárt, at henni varð vant stafs, eða elligar hafa aðrir vilt, ok nú skaltu heyra draum minn. — Þat[3]) dreymði mik, at mér þótti hér falla in á[3a]) harðla strǫng, ok bryti upp stokka í hǫllinni. — Hann svarar: þér eruð opt illúðgar, ok á ek ekki skap til þess at fara illu[4]) í mót við menn, nema þat sé makligt; mun hann oss vel fagna. — Hón segir: þér munuð reyna, en eigi mun vinátta fylgja boðinu. Ok enn dreymði mik, at ǫnnur á felli hér inn ok þyti grimmliga[5]) ok bryti upp alla palla í hǫllunni ok bryti fœtr ykkra beggja brœðra, ok mun þat vera nǫkkut[6]). — Hann svarar: þar munu renna akrar, er þú hugðir ána, ok er vér gǫngum akrinn, nema opt stórar agnir fœtr vára. — Þat dreymði mik[7]), at blæja þín brynni, ok hryti eldrinn upp af hǫllunni. — Hann svarar: þat veit ek gørla, hvat þat er: klæði vár liggja hér lítt rœkt[8]), ok munu þau þar brenna, er þú hugðir blæjuna. — Bjǫrn hugða ek hér inn koma, segir hón, ok braut upp konungs hásætit ok hristi svá hrammana[9]), at vér urðum ǫll hrædd, ok hafði oss ǫll senn sér í munni, svá at ekki máttum vér, ok stóð þar af mikil ógn. — Hann svarar: þar man koma veðr mikit, er þú ætlaðir hvítabjǫrn. — Ǫrn þótti mér hér inn koma, segir hón, ok eptir hǫllunni, ok dreifði mik blóði ok[10]) oss ǫll, ok mun þat illt vita, því at mér þótti, sem þat væri hamr Atla konungs. — Hann svarar: opt slátrum vér

vgl. [3]). — 2) vaknuþu C. — 3) *Überschr. in* C.: Haugne réd drauma konu sinnar. — 3[a]) s. á f. *im Gl.* — 4) *So* C. *nach Bt.* — 5) grimligha C. — 6) C. nakuat. — 7) segir hon (hún) *ergänzen B.*, Fas. — 8) *So* B (lit rekt C.), litrekt Fas. — *B'. verweist auf* Atlm. 16, 2 (15, 6 *H. G.*). — 9) hramana C. — 10) dr. mannabl. á *die Paphss.* —

ǫrliga ok hǫggum stór naut oss at gamni, ok er þat fyrir yxnum, er ǫrnu dreymir, ok mun heill hugr Atla við oss. — Ok nú hætta þau þessu tali.

XXXV[1]). Nú er at segja frá Gunnari, at þar er sams dœmi[2]), er þau vakna, at Glaumvǫr kona Gunnars segir drauma sína marga, þá er henni þóttu líkligir til svika, en Gunnarr réð alla því á móti. — Þessi var einn af þeim, sagði hón, at mér þótti blóðugt sverð borit hér inn í hǫllina, ok vartu sverði lagðr í gegnum, ok emjuðu úlfar á báðum endum sverðsins. Konungrinn svarar: smáir hundar vilja oss þar bíta, ok er opt hundagnǫll fyrir vápnum með blóði lituðum. — Hón mælti: enn þótti mér hér inn koma konur, ok váru daprligar, ok[3]) þik kjósa sér til manns; má vera, at þínar dísir hafi þat verit. — Hann svarar: vant geriz nú at ráða, ok má ekki forðaz sitt aldrlag; en eigi ólíkt, at vér verðum skammæir. — Ok um morgininn spretta þeir upp ok vilja fara, en aðrir lǫttu. Síðan mælti Gunnarr við þann mann, er Fjǫrnir hét: statt upp, ok gef oss at drekka af stórum kerum gott vín, því at vera má, at sjá sé vár in síðarsta veizla, ok nú mun inn gamli úlfrinn komaz at gullinu, ef vér deyjum, ok svá[4]) bjǫrninn mun eigi spara at bíta sínum vígtǫnnum! — Síðan leiddi liðit þá út með gráti. Son Hǫgna mælti: farið vel ok hafið góðan tíma[5])! — Eptir var meiri hlutr liðs þeira. Sólarr ok Snævarr[6]), synir Hǫgna, fóru ok einn kappi mikill, er Orkningr hét; hann var bróðir Beru. Fólkit fylgði þeim til skipa, ok lǫttu allir þá fararinnar, en ekki tjóaði. — Þá mælti Glaumvǫr: Vingi, segir hón, meiri ván[7]), at mikil óhamingja standi af þinni kvámu, ok munu stórtíðindi geraz í fǫr þinni. — Hann svarar: þess sver ek, at ek lýg eigi, ok mik taki hár gálgi ok allir gramir, ef ek lýg nǫkkut orð! ok lítt eirði hann sér í slíkum orðum. Þá mælti Bera: farið vel ok með góðum tíma! Hǫgni svarar: verið kátar, hversu sem með oss

XXXV. 1) *Überschr. in* C: Heimannferd þeirra brędra. — 2) samdægris (*unr.*) *Paphss.* — 3) *Bt. vermutet nach* Atlam. 28, 4 (25 *H. G.*) ok vildu þik kj. — 4) *So B.*, C. sá. — 5) *Nach B'. ist* hafit *in* C *ausgestrichen und darauf ein Einschaltungszeichen gesetzt; darnach B':* farið vel ok með góðum tíma (*wie unten*)? — 6) Gnęvarr C., *von B. nach* Dráp Nifl. *u.* Atlam. *berichtigt.* — 7) vǫn C. —

ferr! — Þar skiljaz þau með sínum forlǫgum[7a]). — Síðan reru þeir svá fast ok af miklu afli, at kjǫlrinn gekk undan skipinu mjǫk svá hálfr; þeir knúðu fast árar með stórum bakfǫllum, svá at brotnuðu hlumir ok háir[8]), ok er þeir kómu at landi, festu þeir ekki skip sín. Síðan riðu þeir sínum ágætum hestum myrkan skóg um hríð, nú sjá þeir konungsbœinn[9]), þangat heyra þeir mikinn gný ok vápnabrak ok sjá þar mannfjǫlða ok mikinn viðrbúnað, er þeir hǫfðu, ok ǫll borgarhlið váru full af mǫnnum. Þeir ríða at borginni, ok var hón byrgð; Hogni braut upp hliðit, ok ríða nú í borgina. Þá mælti Vingi: þetta mættir þú vel ógert hafa, ok bíðið nú hér, meðan ek sœki yðr gálgatré; ek bað yðr með blíðu hér koma, en flátt bjó undir; nú man skamt at bíða, áðr þér munuð upp festir. Hǫgni svarar: eigi munu-vér fyrir þér[10]) vægja, ok lítt hygg ek, at vér hrykkim þar er menn skyldu berjaz, ok ekki tjóar þér oss at hræða, ok þat man þér illa gefaz! — hrundu honum síðan ok bǫrðu hann øxarhǫmrum til bana.

XXXVI[1]). Þeir ríða nú at konungs hǫllinni; Atli konungr skipar liði sínu til orrostu, ok svá vikuz fylkingar, at garðr nǫkkurr varð í millum þeira. — »Verið vel komnir með oss[2]), ok fáið mér gull þat it mikla, er vér erum til komnir, þat fé er Sigurðr átti, en nú á Guðrún.« — Gunnarr segir: aldri fær þú þat fé, ok dugandi menn munu-þér hér fyrir hitta, áðr vér látim lífit, ef þér bjóðið oss ófrið; kann vera, at þú veitir þessa veizlu stórmannliga ok af lítilli eymd við ǫrn ok úlf. — »Fyrir lǫngu hafða ek þat mér í hug[3]), at ná yðru lífi, en ráða gullinu ok launa yðr þat níðingsverk, er þér svikuð yðarn inn bezta mág, ok skal ek hans hefna.« — Hǫgni svarar: þat kemr yðr verst at haldi, at liggja lengi á þessu ráði, en eruð[4]) þó at engu búnir. — Nú slær í orrostu harða, ok er fyrst skothríð; ok nú koma fyrir Guðrúnu tíðindin, ok er hón heyrir þetta, verðr hón

7a) faurlughum C. — 8) *Für* hlumir *in allen Paphss. das üblichere* hlummar, *für* háir hár *oder* árar. — 9) k. herinn Fas. — 10) fyr. þat Fas. (*irrig*). —

XXXVI. 1) *Überschr. in* C: Orrosta á borginne ok s. (= sigr *nach* M. O.) — 2) Fas., *B. u.* M. O. *ergänzen hier* segir hann. — 3) segir Atli *ergänzen* Fas., *B. u.* M. O. — 4) *So B. nach* Atlam. 43 (41), C. eru. —

við gneip[5]) ok kastar af sér skikkjunni. Eptir þat gekk hón út ok heilsaði þeim er komnir váru, ok kysti brœðr sína ok sýndi þeim ást, ok þessi var þeira kveðja in síðarsta; þá mælti hón: ek þóttumz ráð hafa við sett, at eigi kœmi-þér, en[6]) engi má við skǫpum vinna! — Þá mælti hón: mun nǫkkut tjóa at leita um sættir? en allir neituðu því þverliga. Nú sér hón, at sárt er leikit við brœðr hennar, hyggr nú á harðræði, fór í brynju ok tók sér sverð ok barðiz með brœðrum sínum ok gekk svá fram sem inn hraustasti karlmaðr, ok þat sǫgðu allir á einn veg, at varla sæi meiri vǫrn en þar. Nú geriz mikit mannfall, ok berr þó af framganga þeira brœðra; orrostan stendr nú lengi fram allt um miðjan dag. Gunnarr ok Hǫgni gengu í gegnum fylkingar Atla konungs, ok svá er sagt, at allr vǫllr flaut í blóði. Synir Hǫgna ganga nú hart fram; Atli konungr mælti: vér hǫfðum[7]) lið mikit ok frítt ok stóra kappa, en nú eru margir af oss fallnir, ok eigum vér yðr illt at launa, drepit nítján kappa mína, en *ellifu* einir eru eptir; — ok verðr hvíld á bardaganum[8]). Þá mælti Atli konungr: fjórir[9]) váru-vér brœðr, ok em ek nú einn eptir; ek hlaut mikla mægð, ok hugða ek mér þat til frama; konu átta ek væna ok vitra, stórlynda ok harðúðga, en ekki má ek njóta hennar vizku, því at sjaldan váru-vit sátt; þér hafið nú drepit marga mína frændr, en svikit mik frá ríkinu ok fénu, ráðit systur mína ok þat harmar mik mest. — Hǫgni segir: hví getr þú slíks? þér brugðuð fyrri friði; þú tókt mína frændkonu ok sveltir í hel ok myrðir ok tókt féit, ok var þat eigi konungligt; ok hlœgligt þykkir mér, er þú tínir þinn harm ok goðunum vil ek þat þakka, er þér gengr illa. —

XXXVII[1]). Nú eggjar Atli konungr liðit at gera harða sókn; berjaz nú snarpliga ok sœkja Gjúkungar at svá fast,

5) *So auch Ba. wie* C. — 6) *In* C *zweimal* enn *geschrieben.* — 7) höfum C., höfðum *änderte B. nach* Atlam. 54 (50). — 8) *In* Fas. *scheinen die letzten Worte noch dem* Atli *zugeteilt. Für* ellifu (*so B. nach* Atlm. 54 = 50) *hat* C. *wohl irrrig* sex; *doch bietet der Stabreim, der auch Änderungen erträgt, keine volle Gewähr der Richtigkeit.* — 9) *In* Atlam. *sind es fünf* (*B'.*) —

XXXVII. 1) *Überschr. in* C: Haugni handtekinn. —

at Atli konungr hrøkkr[2] inn í hǫllina, ok berjaz nú inni ok var orrostan allhǫrð. Sjá bardagi varð með miklu mannspelli ok lýkr svá, at fellr allt lið þeira brœðra, svá at þeir standa tveir upp, ok fór áðr margr[3] maðr til heljar fyrir þeira vápnum. Nú er sótt at Gunnari konungi ok fyrir sakir ofreflis var hann hǫndum tekinn ok í fjǫtra settr. Síðan barðiz Hǫgni af mikilli hreysti[4] ok drengskap ok feldi ina stœrstu kappa Atla konungs tuttugu; hann hratt mǫrgum í þann eld, er þar var gerr í hǫllunni; allir urðu á eitt sáttir, at varla sæi slíkan mann[5]; en þó varð hann at lyktum ofrliði borinn ok hǫndum tekinn. Atli konungr mælti: mikil furða er þat, hvé margr maðr hér hefir farit fyrir honum; nú skeri ór honum hjartat, ok sé þat hans bani! Hǫgni mælti: ger[6], sem þér líkar; glaðliga mun ek hér bíða þess er þér vilið at gera, ok þat muntu skilja, at eigi er hjarta mitt hrætt, ok reynt hefi ek fyrr harða[7] hluti, ok var ek gjarn at þola mannraun, þá er ek var ósárr, en nú eru-vér mjǫk sárir ok mantu[8] einn[9] ráða várum skiptum. — Þá mælti ráðgjafi Atla konungs: sé ek betra ráð: tǫkum heldr þrælinn Hjalla, en forðum Hǫgna; þræll þessi er skapdauði, hann lifir eigi svá lengi, at hann sé eigi dáligr. — Þrællinn heyrir ok œpir hátt ok hleypr[10] undan, hvert er honum þykkir skjóls ván, kvez illt hljóta af ófriði þeira ok váss at gjalda, kveðr þann dag illan vera, er hann skal deyja frá sínum góðum kostum ok svína geymslu. Þeir þrifu hann ok brugðu at honum knífi; hann œpti hátt, áðr hann kendi oddsins. Þá mælti Hǫgni, sem færum er títt, þá er í mannraun koma[11], *at* hann árnaði þrælinum lífs ok kvez eigi vilja skræktun *þá heyra*[12]; kvað sér minna

2) *So B.*, hraukr C. — 3) *So* Fas., *B.* — margh C. — 4) *So die Ausg.*, C. hreiyst, *vgl.* M. O. — 5) *B'. vermutet, daß (ähnlich wie oben* C XXXVI) slíka vörn *vielmehr gemeint sei.* — 6) geri C *u. B., doch vgl. B'.*, ger Fas. *u. B.* N. F. 301. *Ist* geri *Konj. wie* skeri *Z.* 13 *oder dort* skerið *zu schr. nach* Atm. 55? — 7) *B'. vermutet* harðari *nach* Atlam. 60 (= 56 *H. G.*) brattara. — 8) *B'. bemerkt: vielleicht* máttu. — 9) *So B.*, enn C, Fas. — 10) *So B.*, hleypir C, Fas. — 11) *Für diese Worte scheint sich nichts Entsprechendes in der L. E. zu finden; die Ergänzung der Lücke vor* hann *ist nach B'.* — 12) heyra (*nicht in* C, Fas.) *ergänzte schon Bj. nach Paphss.*, þá h. *B. nach* Atlm. 64 (60 *H. G.*), 8. —

fyrir at fremja þenna leik; þrællinn varð[13] *þiggja* þá fjǫrit. Nú eru þeir báðir í fjǫtra settir, Gunnarr *ok Hǫgni*[14]. Þá mælti Atli konungr til Gunnars konungs, at hann skyldi segja til gullsins, ef hann vill lífit þiggja; hann svarar: fyrr skal ek sjá hjarta Hǫgna bróður míns blóðugt. — Ok nú þrifu þeir þrælinn í annat sinn ok skáru[15] ór honum hjartat ok báru fyrir konunginn Gunnar, hann svarar: hjarta Hjalla má hér sjá ins blauða, ok er ólíkt hjarta Hǫgna ins frœkna, því at nú skelfr mjǫk, en hálfu meir, þá er í brjósti honum lá. — Nú gengu þeir eptir eggjun Atla konungs at Hǫgna ok skáru ór honum hjartat ok svá var mikill þróttr hans, at hann hló, meðan hann beið þessa kvǫl[16], ok allir undruðuz þrek hans, ok þat er síðan at minnum haft. Þeir sýndu Gunnari hjarta Hǫgna, *hann svarar: hér má sjá hjarta Hǫgna*[17] ins frœkna, ok er ólíkt hjarta Hjalla ins blauða, því at nú hrœriz lítt, en miðr, meðan í brjósti honum lá; ok svá mantu, Atli, láta þitt líf sem nú látum vér; ok nú veit ek einn, hvar gullit er, ok mun eigi Hǫgni segja þér; mér lék ýmist í hug, þá er vit[18] lifðum báðir, en nu hefi ek einn ráðit fyrir mér: skal Rín nú ráða gullinu, fyrr en Hýnir beri þat á hǫndum sér. Atli konungr mælti: farið í brott með bandingjann! ok svá var gert. Guðrún kveðr nú með sér menn ok hittir Atla *ok segir*[19]: gangi þér nú illa ok eptir því sem þér helduð orð við mik ok *brœðr mína*[20])! — Nú er Gunnarr konungr settr í einn ormgarð; þar váru margir ormar fyrir, ok váru *hendr*[21] hans fast bundnar; Guðrún sendi honum hǫrpu ei*na, en*[22] hann sýndi sína list (ok sló hǫrpuna með mikilli list)[23], at

13) *Die Lücke nach* varð *ergänzte B. nach* Atlm. 63 (59, 10 *H. G.*). — 14) ok H. *ergänzte nach Paphss. schon Bj., auch B.* (*nicht* Fas.). — 15) *So* C, *vgl.* M. O. — 16) C. kaul. — 17) *Die kursiv gesetzten Worte ergänzt B., während Bj. nach Paphss. setzte*: þ. s. G. hj. H. ins fr., ok hann segir: þat er úlíkt *u. w.* — 18) *So* C. *nach Bt.*, vér Fas., *B.* — 19) *So B.*, Fas. ok mælti, *vgl. auch* M. O. — 20) *So nach B'., während B.* Gunnar *ergänzte; in* Fas. *wird* ok *mit dem fg.* nú *verbunden.* — 21) h. *ergänzen nach Paphss.* Fas., *B.* — 22) *So liest B. mit Ergänzung einer kleinen Lücke, die in* Fas. (hörpu, en h. s.) *nicht angegeben ist.* — 23) *Die sehr entbehrlichen Worte* ok sló . . list *fehlen in allen Paphss. u. bei Bj.* —

hann drap strengina með tánum, ok lék svá vel ok afbragðliga, at fáir þóttuz heyrt hafa svá með hǫndum slegit; ok þar til lék hann þessa íprótt, at allir sofnuðu ormarnir, nema ein naðra mikil ok illilig skreið til hans ok gróf inn sínum rana, þar til er hón hjó hans hjarta, ok þar lét hann sitt líf með mikilli hreysti. —

XXXVIII[1]. Atli konungr þóttiz nú hafa unnit mikinn sigr ok sagði Guðrúnu svá sem með nǫkkuru[2]) spotti eða svá sem hann hœldiz: Guðrún, segir hann, mist hefir þú nú brœðra þinna, ok veldr þú því sjálf. Hón svarar: vel líkar þér nú, er þú lýsir vígum þessum fyrir mér; en vera má, at þú iðriz, þá er þú reynir þat er eptir kemr, ok sú mun erfðin lengst eptir lifa at týna eigi[3]) grimdinni, ok mun þér eigi vel ganga, meðan ek lifi. — Hann svarar: vit skulum nú gera okkra sætt, ok vil ek bœta þér brœðr þína með gulli ok dýrum gripum eptir þínum vilja. Hón svarar: lengi hefi ek eigi verit hœg viðreignar ok mátta[4]) um hræfa, meðan Hǫgni lifði; muntu ok aldri bœta mér brœðr mína svá at mér hugni, en opt verðu-vér[5]) konurnar ríki[6]) bornar af yðru valdi; nú eru mínir frændr allir dauðir, ok muntu nú einn við mik ráða; mun ek nú þenna kost upp taka, ok látum gera mikla veizlu, ok vil ek nú erfa brœðr mína ok svá þína frændr[7]). — Gerir hón sik nú blíða í orðum, en þó var samt undir raunar; hann var talhlýðinn ok trúði á hennar orð, er hón gerði sér létt um rœður. Guðrún gerir nú erfi eptir sína brœðr, ok svá Atli konungr eptir sína menn, ok þessi veizla var með mikla svǫrfun[8]). Nú[9]) hyggr Guðrún á harma sína ok sitr um þat, at veita konungi nǫkkura mikla skǫmm; ok um kveldit tók hón sonu þeira Atla konungs, er þeir léku við stokki; sveinarnir glúpnuðu ok spurðu, hvat þeir skyldu. — Hón svarar: spyrið eigi at! bana skal ykkr báðum! — Þeir svǫruðu: ráða muntu bǫrnum þínum, sem

XXXVIII. 1) *Überschr. in* C: Vidtal (*vgl.* M. O.) Atla ok Gudrúnar. — 2) *So* (nockuru) C *nach B′.*, miklu Fas. — 3) C. ei *nach B′.* — 4) *So B′.* mátti C. Fas., = *1. S. nach* M. O. — 5) vér C *nach B.*, við Fas. — 6) *Beachtung verdient die Les.* ofrríki *einiger Paphss.* — 7) *B′. vermutet*: ok svá þú þ. fr. — *etwa* svá ger þú við þ. fr.? — *Im fg.* gior C. — 8) *So B. nach* Atlam. 76, 4 (*71*, 8 *H. G.*). — C. svorpan *nach Bt.*, svorfan *nach* M. O., sveipan Fas. — 9) Nú *mit großem roten* N *in* C. —

þú vilt, þat man engi banna[10]) þér; en þér er skǫmm í at gera þetta. — Síðan skar hón þá á háls. Konungrinn spurði eptir, hvar synir hans væri; Guðrún svarar: ek mun þat segja þér ok glaða[11]) þitt hjarta; þú vaktir við oss mikinn harm, þá er þú drapt brœðr mína, nú skaltu heyra mína rœðu: þú hefir mist þinna sona, ok eru þeira hausar hér at borðkerum hafðir[12]) ok sjálfr draktu þeira blóð við vín blandit; síðan tók ek hjǫrtu þeira ok steikta ek á teini, en þú ázt. — Atli konungr svarar: grimm ertu, er þú myrðir sonu þína ok gaft mér þeira hold at eta, ok skamt lætr þú ills í milli. Guðrún segir: væri minn vili[13]) til at gera þér miklar skammir, ok verðr eigi fullilla farit við slíkan konung. Konungr mælti: verra hefir þú gert, en menn viti dœmi til, ok er mikil óvizka í slíkum harðræðum, ok makligt, at þú værir á báli brend ok barin áðr grjóti í hel, ok hefðir þú þá þat er þú ferr á leið[14]). Hón svarar: þú spár þat þér sjálfum, en ek man hljóta annan dauða! — Þau mæltuz við mǫrg heiptarorð. — Hǫgni átti son eptir, er Niflungr hét; hann hafði mikla heipt við Atla konung ok sagði Guðrúnu, at hann vildi hefna feðr síns; hón tók því vel, ok gera ráð sín; hón kvað mikit happ í, ef þat yrði[14a]) gert. Ok of kveldit, er konungr hafði drukkit, gekk hann til svefns, ok er hann var sofnaðr, kom Guðrún þar ok son Hǫgna. Guðrún tók eitt sverð ok leggr fyrir brjóst Atla konungi, véla þau um bæði, *hón* ok[15]) son Hǫgna. Atli konungr vaknar við sárit ok mælti: eigi man hér þurfa[15a]) um at binda eða umbúð at veita; eða hverr veitir mér þenna áverka? Guðrún segir: ek veld nǫkkuru um, en sumu son Hǫgna! — Atli konungr mælti: eigi sœmði þér þetta at gera, þó at nǫkkur sǫk væri til, ok vartu mér gipt at frænda ráði, ok mund galt ek við þér, þrjá tigu góðra ridd-

10) bana C. — *Im fg. scheint nach B′. ein Mißverständnis von* Atlam. 78 (73 *H. G.*) skömm mun ró reiði *zu liegen.* — 11) eigi glaða *vermutet B′. nach* Atlm. 80 (75), 5. — 12) *So B. nach* Atlm. 82 (77), 6 — bádir C, Fas. — 13) v. mér enn v. *vermutet B.* N. F. 306. — 14) *Ba. bringt auch* fær á leið *und* ferr á leit (*so Bj.*) *in Anschlag.* — 14a) yde C. — 15) hón *ergänzen* Fas. *wohl nach Paphss., da es nach B′ in* C. *fehlt* (*B.* bæði ok son H.) *Hier ist es der Deutlichkeit wegen gesetzt.* — 15a) þyrfa C. —

ara ok[16]) sœmiligra meyja ok marga menn aðra, ok þó léztu þér eigi at hófi, nema þú réðir lǫndum þeim er átt hafði Buðli konungr ok þína sværu léztu opt með gráti sitja. — Guðrún mælti: mart hefir þú mælt ósatt ok ekki hirði ek þat, ok opt var ek óhœg í mínu skapi, en miklu jók-þú á; hér hefir verit opt mikil styrjǫld[17]) í þínum garði, ok bǫrðuz opt frændr ok vinir, ok ýfðiz hvat við annat; ok var betri ævi vár, þá er ek var með Sigurði: drápum konunga ok réðum um eignir þeira ok gáfum grið þeim er svá vildu; en hǫfðingjar gengu á hendr oss, ok létum þann ríkan, er svá vildi; síðan mistum vér hans ok var þat lítit at bera ekkju nafn, en þat harmar mik mest, er ek kom til þín, en átt áðr inn ágæzta konung, ok aldri komtu svá ór orrostu, at eigi bærir þú inn minna hlut. Atli konungr svarar: eigi er þat satt, ok við slíkar fortǫlur batnar hvárigra hluti, því at vér hǫfum skarðan[18]); ger nú til mín sómasamliga ok lát búa um lík mitt til ágætis! — Hón segir: þat mun ek gera, at láta þér gera vegligan grǫft ok gera þér virðuliga steinþró ok vefja þik í fǫgrum dúkum ok hyggja þér hverja þǫrf. — Eptir þat deyr hann, en hón gerði, sem hón hét[19]); síðan lét hón slá eldi í hǫllina. Ok er hirðin vaknaði við óttann, þá vildu menn eigi þola eldinn ok hjugguz sjálfir ok fengu svá bana; lauk þar ævi Atla konungs ok allrar hirðar hans. Guðrún vildi nú eigi lifa eptir þessi verk, en endadagr hennar var eigi enn kominn. — Vǫlsungar ok Gjúkungar, at því er menn segja, hafa verit mestir ofrhugar[20]) ok ríkismenn, ok svá finnz í ǫllum fornkvæðum; ok nú stǫðvaðiz þessi ófriðr með þeima[21]) hætti at liðnum þessum tíðindum.

XXXIX[1]). Guðrún átti dóttur við Sigurði, er Svanhildr hét; hón var allra kvenna vænst ok hafði snǫr augu, sem faðir hennar, svá at fár einn[2]) þorði at sjá undir hennar

16) *Nach* ok *ist die Zahl* XX *in* C *durchstrichen ohne Ersatz, dieselbe findet sich auch in den Paphss.* — *B'. verweist auf* Atlm. 95 (89 *H. G.*), *wo* 7 *Mägde erwähnt sind.* — 17) *So* Fas., *B.* — C. *undeutlich, vgl.* M. O. — 18) *So B. nach* Atlm. 102 (96 *H. G.*), 4. — *In* Fas. *war die Abkürzung des* C. *als* skarðat *oder* -it *aufgefaßt.* — 19) C. hétt. — 20) höfðingjar *Bj.* — 21) *So C.*, þeim *die Paphss.* —

XXXIX. 1) *Überschr. in* C: Frá Gudrúnu. — 2) *So* Fas., *B.*, enn C. —

brýnn; hón bar svá mjǫk af ǫðrum konum um vænleik, sem sól af ǫðrum himintunglum. Guðrún gekk eitt sinn til sævar ok tók grjót í[3]) fang sér ok gekk á sæinn út ok vildi tapa sér; þá hófu hana stórar bárur fram eptir sjánum, ok fluttiz hón með þeira fulltingi ok kom um síðir til borgar Jónakrs konungs; hann var ríkr konungr ok fjǫlmennr, hann fekk Guðrúnar; þeira bǫrn váru þeir: Hamðir[4]) ok Sǫrli ok Erpr. Svanhildr var þar upp fœdd. —

XL[1]). Jǫrmunrekr hefir konungr heitit, hann var ríkr konungr í þann tíma, hans son hét Randverr[2]). Konungr heimtir á tal son sinn ok mælti: þú skalt fara mína sendifǫr til Jónakrs konungs ok minn ráðgjafi, er Bikki heitir; þar er upp fœdd Svanhildr, dóttir Sigurðar Fáfnisbana, er ek veit fegrsta mey undir heimsólu; hana vilda ek helzt[3]) eiga, ok hennar skaltu biðja til handa mér. Hann segir: skylt er þat, herra, at ek fara yðra sendifǫr! — lætr nú búa ferð þeira sœmiliga. Fara þeir nú, unz þeir koma til Jónakrs konungs, sjá Svanhildi, þykkir[4]) mikils um vert hennar fríðleik. Randverr heimti konung á tal ok mælti: Jǫrmunrekr konungr vill bjóða yðr mægi sitt; hefir hann spurn til Svanhildar, ok vill hann kjósa hana sér til konu, ok er ósýnt, at hón sé gefin ríkara manni, en hann er. — Konungr segir, at þat var virðuligt ráð: ok er hann mjǫk frægr. — Guðrún segir: valt[5]) er hamingjunni at treystaz, at eigi bresti hón! — En með fýsing konungs ok ǫllu því er á lá er þetta nú ráðit, ok ferr nú Svanhildr til skips með virðuligu fǫruneyti ok sat í lyptingu hjá konungs syni. Þá mælti Bikki til Randvers: sannligt[6]) væri þat, at þér ættið svá fríða konu, en eigi svá gamall maðr. — Honum fellz þat vel í skap, ok mælti til hennar með blíðu ok hvárt til annars; koma heim í land ok hitta konung. Bikki mælti: þat

3) i *ist nach B'. zweimal geschrieben; es könnte also, wenn dies sonst sich empföhle,* grjóti *gelesen werden.* — 4) Hamþir C. —

XL. 1) *Überschr. in* C: Gipt Svanhilldr ok trodin undir hrossa fótum til bana. — 2) *So C,* Fas. — Randver *B.* — 3) *So* Fas., *B.*, hellt C. — 4) *So* (þikir) *ohne vorhergeh.* ok C. *nach* M. O. — 5) *So* Fas., *B.*, M. O., vatt C (vant?). — ljótt *die Paphss.* — 6) sæmiligt *Bj.* —

samir, herra, at vita, hvat títt er um, þótt vant sé upp at bera, en þat er um vélar þær, er sonr þinn hefir fengit fulla ást Svanhildar, ok er hón hans frilla, ok *lát*[8]) slíkt eigi óhegnt[9])! — Mǫrg ill ráð hafði hann honum áðr kent, þó at þetta biti fyrir of hans ráð ill. Konungr hlýddi hans mǫrgum vándum ráðum; hann mælti ok mátti eigi stilla sik af reiði, at Randver[10]) skyldi taka ok á gálga festa. Ok er hann var til leiddr gálgans, þá tók hann hauk einn ok plokkaði af honum allar fjaðrirnar ok mælti, at sýna skyldi feðr hans; ok er konungrinn sá, mælti hann: þar má nú sjá, at honum þykki[11]) ek þann veg hnugginn[12]) sœmdinni, sem haukrinn fjǫðrunum! ok biðr hann taka af gálganum. Bikki hafði þar um vélt á meðan, ok var hann dauðr. — Enn mælti Bikki: engum manni áttu verri at vera en Svanhildi, lát hana deyja með skǫmm! Konungr svarar: þat ráð munu-vér taka! Síðan var hón bundin í borgarhliði ok hleypt hestum at henni. En er hón brá í sundr augum, þá þorðu eigi hestarnir at sporna[13]) hana; ok er Bikki sá þat, mælti hann, at belg skyldi draga á hǫfuð henni, ok svá var gert, en síðan lét hón líf sitt.

XLI[1]). Guðrún spyrr nú líflát Svanhildar ok mælti við sonu sína: hví siti-þér svá kyrrir eða mælið gleðiorð, þar sem Jǫrmunrekr drap systur ykkra ok trað[2]) undir hestafótum með svívirðing? ok ekki hafið þit líkt skaplyndi Gunnari eða Hǫgna; hefna mundu þeir sinnar[2a]) frændkonu. — Hamðir svarar: lítt lofaðir þú Gunnar ok Hǫgna, þá er þeir[3]) drápu Sigurð ok þú vart[4]) roðin í hans blóði, ok illar váru þínar brœðrahefndir, er þú drapt sonu þína, ok betr mættim vér allir saman drepa Jǫrmunrek konung, ok eigi munu-vér standaz frýjuorð, svá hart sem vér erum eggjaðir! — Guðrún gekk hlæjandi ok gaf þeim at drekka af stórum kerum[5]),

8) lát *ergänzen* Fas., *B.*, M. O. — 9) *So* C — úhefnt *die Paphss.* — 10) Randve *hier* C, *wegen der Flexion des Wortes vgl. Wb.* — 11) þikkir C. — 12) *So B.*, hniginn C. — 13) spora C. —

XLI. 1) *Überschr. in* C: Gudrún eggjar sonu sina at hefna Svanhilldar. — 2) *B'. bemerkt, daß für* trað traddi *zu erwarten wäre.* — 2[a]) sinna C. — 3) *So* Fas., *B.* þá er þeir þér draput C (*etwa* þeir þér drápu?). — 4) var C. — 5) *Ba. vermutet, daß hier nur ein Mißverständnis von* Guðrúnarhv. 7, 3—4 *vorliege.* —

ok eptir þat valði hón þeim stórar brynjur ok góðar ok ǫnnur herklæði. Þá mælti Hamðir: hér munu-vér skilja efsta sinni, ok spyrja muntu tíðindin, ok muntu þá erfi drekka eptir okkr ok Svanhildi. — Eptir þat fóru þeir; en Guðrún gekk til skemmu harmi aukin ok mælti: þrimr mǫnnum var ek gipt: fyrst Sigurði Fáfnisbana, ok var hann svikinn, ok var þat mér inn mesti harmr; síðan var ek gefin Atla konungi, en svá var grimt mitt hjarta við hann, at ek drap sonu okkra í harmi, síðan gekk ek á sjáinn, ok hóf mik at landi með bárum, ok var ek nú gefin þessum konungi; síðan gipta ek Svanhildi af landi í brott með miklu fé, ok er mér þat sárast minna harma, er hón var troðin undir hrossa fótum, eptir Sigurð[6]); en þat er mér grimmast, at Gunnarr varð í ormgarð settr; en þat harðast, er ór Hǫgna var hjarta skorit; ok betr væri, at Sigurðr kœmi mér á móti ok fœra ek með honum; hér sitr nú eigi eptir sonr[7]) ne dóttir mik at hugga; minstu nú, Sigurðr, þess er vit mæltum, þá er vit stigum á einn beð, at þú mundir mín vitja ok ór helju bíða[8])? — Ok lýkr þar hennar harmtǫlur[9]).

XLII[1]). Þat er nú at segja frá sonum Guðrúnar, at hón hafði svá búit þeira herklæði, at þá bitu eigi járn, ok hón bað þá eigi skeðja[2]) grjóti né ǫðrum stórum hlutum ok kvað, þeim at meini munu verða, ef eigi gerði þeir svá. Ok er þeir váru komnir á leið, finna þeir Erp[3]), bróður sinn, ok spyrja[3a]), hvat hann mundi veita þeim. Hann svarar: slíkt sem hǫnd hendi eða fótr fœti. — Þeim þótti þat ekki vera ok drápu hann. Síðan fóru þeir leiðar sinnar ok litla hríð, áðr Hamðir rataði[4]), ok stakk niðr hendi ok mælti: Erpr man satt hafa sagt; ek munda falla nú, ef eigi styddumz ek

6) *B'. erinnert an* Guðrúnarhv. 17, *denkt aber auch an Verderbnis der Stelle. Einen erträglichen Sinn liefert der überlieferte Text denn doch: und dies ist mir der schmerzlichste meiner Verluste, daß sie von Rossen zertreten wurde, (nämlich) nach dem Tode des Sigurd der schmerzl.* — 7) *B'. bemerkt, daß* Guðrúnhv. 18 (19 *H. G.*) snör nó dóttir *steht.* — 8) bjóða *Bj.*, leiða *Paphss.* — *Auch an* beita (Guðrúnhv. 19, 1) *wäre zu denken.* — 9) harmtölum? *fragt B'.* -um *setzt* M. O. *in den Text, vgl. aber* Fort. LXXIV[2]). —

XLII. 1) *Überschr.:* Frá sonun Gudrúnar cap(itulum). — 2) skeþja C., skjóta *Bj. nach Paphss.* — 3) Erph C. — 3[a]) spurja C. — *Im fg.* slík C. — 4) rasaði *Bj. nach Paphss.* —

við hǫndina. Litlu síðar ratar[5]) Sǫrli ok bráz á fótinn ok fekk staðiz[6]) ok mælti: falla munda ek nú, ef eigi stydda ok mik við báða fœtr; — kváðuz þeir nú illa hafa gert við Erp, bróður sinn. Fóru nú, unz þeir kómu til Jǫrmunreks konungs ok gengu fyrir hann ok veittu honum þegar tilræði; hjó Hamðir af honum hendr báðar, en Sǫrli fœtr báða. Þá mælti Hamðir: af mundi nú hǫfuðit, ef Erpr lifði, bróðir okkarr, er vit vágum á leiðinni, ok sám vit þat of síð; sem kveðit er:

(Hamð. 26[a]) Af væri nú hǫfuðit[7]),
ef Erpr lifði,
bróðir inn bǫðfrœkni[8]),
es á braut vǫ́gum!

Í því hǫfðu þeir af brugðit boði móður sinnar, er þeir hǫfðu grjóti skatt[9]). Nú sœkja menn at þeim, en þeir vǫrðuz vel ok drengiliga ok urðu mǫrgum manni at skaða; þá bitu eigi járn. Þá kom at einn maðr *hár*[10]) ok elliligr með eitt auga ok mælti: eigi eru-þér vísir menn, er þér kunnið eigi þeim mǫnnum bana at veita. Konungrinn svarar: gef oss ráð til, ef þú kant! Hann mælti: þér skuluð berja þá gjróti í hel. — Svá var ok gert, ok þá flugu ór ǫllum áttum steinar at þeim, ok varð þeim þat at aldrlagi.

[XLIII[1]). Heimir í Hlymdǫlum[2]) spyrr nú þessi tíðindi, at dauðr er Sigurðr ok Brynhildr; en Áslaug, dóttir þeira, en fóstra Heimis, var þá þrívetr; veit hann nú, at eptir mun leitat at týna meyjunni ok ætt hennar; er honum svá mikill

5) *Bj. auch hier* rasar. — 6) ok f. st. *fehlt in einigen Paphss. u. bei Bj., sollte viell.* ok f. st. við annan *das Ursprüngliche sein?* — 7) *So* (höfdit) C., höfuð R *der L. E.* — 8) br. okkarr inn b., er vit á br. v. C. *u.* R *der L. E.; die im Texte fehl. W. mit H. G. aus metrischen Gründen getilgt.* — 9) *So* C, skaðat *Bj., einige Paphss.* skagt. — 10) hár *ergänzt B. nach* C. III, *vielleicht ist auch* mjök *mit Bj. u. einigen Paphss. zu rezipieren, da es sich.* III *gleichfalls findet;* hárr *empfahl Symons, vgl. Gloss.* — *Im fg.* eldiligr C. —

XLIII. 1) *Überschr. in* C: Sagha Raghnars lodbrókar, *darauf die Anfangsworte* Heimir *usw.* (*z. T. ausradiert*); *der wirkliche Text beginnt dann wieder* Heimir *u. w.* — Fas. *u. B. ziehen das* C. *noch zur* Völsungasaga, *die es in ihrer jetzigen Gestalt offenbar mit der* Ragnars saga Loðbr. *zu verbinden bestimmt ist.* — 2) *So B.*, i hlym- d. C., *viell.* hlymr- *oder* hlymz- d. *zu lesen* (*vgl.* Hlimrdölum *einer Paphs.*) *nach B'.*, Hlymsd. Fas. — *Im fg.* (*u. ö.*) spurr C. —

harmr eptir Brynhildi, fóstru sína, at hann gætti ekki ríkis síns né fjár; sér nú at hann fær eigi meyjunni þar leynt; lætr nú gera eina hǫrpu svá mikla, at þar lét hann meyna Áslaugu í koma ok margar gersimar í gulli ok silfri[3]), ok gengr á brott síðan víða um lǫnd, en um síðir hingat á Norðrlǫnd. Svá var harpa hans hagliga ger, at hana mátti taka í sundr ok saman at fellingum, ok var hann því vanr[4]) um daga, þá er hann fór í hjá vatnfǫllum ok hvergi í nánd bœjum, at hann tók hǫrpuna í sundr ok þó meyjunni, ok hann hafði vínlauk[5]) einn ok gaf henni at eta; en þat er náttúra þess lauks, at maðr má lengi lifa, þótt hann hafi enga aðra fœðu. Ok þá er mærin grét, sló hann hǫrpuna ok þagnaði hón þá, fyrir því at Heimir var vel at íþróttum búinn, þeim er þá váru tíðar; hann hafði ok mǫrg klæði dýrðlig hjá henni í hǫrpunni ok mikit gull. Ok nú ferr hann þangat til, unz hann kemr í Noreg ok kemr til eins bjár[6]) lítils, þess er heitir á Spangarheiði[7]), ok bjó þar karl sá er Áki hét; hann átti konu[8]) ok hét hón Gríma; þar var eigi fleira manna en þau; þann dag var karl farinn í skóg, en kerling var heima, ok heilsar hón Heimi ok spyrr, hvat manna hann væri. Hann kvez vera einn stafkarl ok bað kerlingu húsa; hón segir, at eigi kœmi þar fleira en svá, at hón kvez mundu vel við honum taka, ef hann þœttiz þurfa þar at vera. En er á leið, þá segir hann, at honum þœtti þat mest beinabót, at eldr væri kveyktr[9]) fyrir honum ok síðan væri honum fylgt til svefnhúss, þar er hann skyldi sofa. Ok þá er kerling hafði kveykt eldinn, þá setr hann hǫrpuna upp í set[10]) hjá sér, en kerling var óðamálug; opt varð henni litit til hǫrpunnar, fyrir því at trefr[11]) á einu dýrligu klæði kómu út ór hǫrpunni; ok er hann bakaðiz við eldinn, þá sér hón einn dýrligan gullhring koma fram undan tǫtrum hans, því at hann var illa klæddr. Ok er hann hafði bakaz, sem hann kunni sér þǫrf til, þá hafði hann náttverð, en eptir þat bað

3) sylfri *C.* (*auch sonst öfter* y = i *oder* i). — 4) *So* Fas., *B.*, vaanr C. — 5) *So B.*, C. *abbreviert*, vímlauk Fas. — 6) C. bíar. — 7) *So* C. (*auch* Ragnars s. C. IV), Fas., M. O., Spangareiði *B. Vgl. Wb.* — 8) eina ljóta kerlingu *Bj.* (*nach Paphss.?*). — 9) C. *u. Ausg.* kveiktr, *vgl.* [23]). — 10) *So B.*, sęt C., sæti Fas. — 11) *So* C, *B.*, trefur Fas., trefjur *Cj.* — *Im fg.* út ór C. *nach Bt.*, út á Fas. —

hann kerlingu fylgja sér þangat til, sem hann skyldi sofa um nóttina. Þá sagði kerling, at honum mundi betra vera úti en inni — því at vit karl minn erum opt málug, er hann kemr heim. — Hann biðr hana ráða; gengr nú út ok svá hón; hann tekr hǫrpuna ok hefir[12]) með sér. Kerling gengr út ok ferr þar til, er bygghlaða ein er, ok fylgir honum þar til ok mælti, at hann skyldi þar um búaz, ok kvez þess vænta, at hann mundi[13]) þar njóta svefns síns[14]); ok nú gengr kerling í brott ok annaz þat er hón þurfti[15]); en hann gerir sér svefn. Karl kemr heim, er aptaninn líðr, en kerling hefir fátt unnit þat er hón þurfti[16]); en hann var móðr, er hann kom heim, ok illr viðskiptis, er allt var óbuit þat er hón skyldi annaz hafa; sagði karl, at mikill væri munr sælu, er hann vann hvern dag meira, en hann mátti, en hón vildi til enkis taka þess er gagn[17]) var at. — Ver eigi reiðr, karl minn! sagði[18]) hón — fyrir því at þat kann at vera, at þú mættir nú skamma stund vinna til þess, at vit værim sæl alla ævi. — Hvat er þat? segir karl. — Ker*ling*[18a]) svarar: hér er kominn til herbergis okkars einn maðr, ok ætla ek, at hann hafi allmikit fé með at fara, ok er hniginn á efra aldr ok mun verit hafa inn mesti kappi ok er nú þó móðr mjǫk, ok eigi þykkjumz ek hans maka sét hafa, ok þó ætla ek hann mœddan ok syfjaðan. Þá segir karl: þat sýniz mér óráðligt at svíkja þá ina[19]) fá sem hér koma. — Því muntu lengi lítill fyrir þér, at þér vex allt í augu ok ger[20]) nú annathvárt, at þú drep hann, eða ek tek hann mér til manns, ok munu-vit reka þik í brott, ok segja kann ek þér þá rœðu, er hann mælti við mik í gær kveld, en lítils mun þér þykkja um vert; hann mælti kvennsamliga við mik, ok þat mun mitt ráð vera at taka hann mér til manns, en reka þik í brott eða drepa, ef þú vill eigi eptir því gera, sem ek vil. — Ok er þat sagt, at

12) *So* C., *B.*, hefr Fas. — 13) *So B.*, mundu C, Fas. — 14) *So* Fas., *B.*, M. O., *doch könnte nach B'. auch* svefnsins *gemeint sein.* — 15) C. þyrfti (*wie gew., auch* þyrfa *u. ähnl.*). — 16) *Die nach dem obigen* er h. þ. (*vgl.* [15])) *bis hieher fg. Worte fehlen, wohl aus Versehen, bei Bj.* — 17) *So* Fas., *B.* — gang (= gagn *nach* M. O., *vgl. auch* gang n. *bei Fritzner*) C. — 18) *So* C. *nach* M. O., Fas., *B.*, segir *Bt.* — 18a) *So* Fas., *B*, M. O.; kar *C.* — 19) *So* (ena) *B.*, enu C, Eas., M. O. — *Die fg. Worte des Weibes leiten* Fas. *u. B. durch ein ergänztes* Hón svarar *ein.* — 20) *So* Fas., *B.*, giorr C. *nach* M. O. —

karl hafði kvánríki, ok telr hón um þangat til, er hann lætr at eggjan hennar, tekr øxi sína ok snarbrýnir mjǫk; ok er hann er buinn, fylgir kerling honum þar til, er Heimir sefr, ok var þar hrytr mikill. Þá mælti kerling til karls, at hann skyldi láta verða tilræði sem bezt ok skunda brott með hlaupi — því at ekki máttu standaz lát hans ok óp, ef hann fær þik hǫndum tekit; hón tekr hǫrpuna ok hleypr á brott með. Nú gengr karl þar til, er Heimir sefr; hann høggr til hans, ok verðr þat mikit sár, ok verðr honum laus øxin; hann hleypr þegar í brott, sem hann mátti *hraðast*[21]). Nú vaknar *Heimir*[22]) við áverkann, ok vannz honum at fullu, ok þat er sagt, at svá mikill gnýr varð í hans fjǫrbrotum, at undan gengu súlur í húsinu, ok ofan fell húsit allt, ok varð landskjálfti mikill, ok lýkr þar hans ævi. Nú kom karl þar sem kerling var; segir nú, at hann hefir drepit hann: ok þó var þat of hríð, er ek vissa eigi, hvé fara mundi; ok þessi maðr var furðu mikill fyrir sér, en þó væntir mik, at hann sé nú í helju. Kerling mælti, at hann skyldi hafa þǫkk fyrir verkit: ok væntir mik, at nú hafim vit œrit fé ok skulum vit reyna, hvárt ek hefi satt sagt. Nú kveykja[23]) þau eld, en kerling tekr hǫrpuna ok vildi upp koma, ok mátti eigi annars kostar, en hón varð at brjóta, því at hón hafði eigi hagleik til; ok nú fær hón upp komit hǫrpunni, ok þar sér hón eitt meybarn, at hón þóttiz ekki slíkt sét hafa, ok þó var mikit fé í hǫrpunni. Nú mælti *karl*[24]): þat mun nú verða sem opt, at illa man gefaz at svíkja þann er honum trúir; sýniz mér, sem komin muni ómegð á hendr okkr. Kerling[25]) svarar: eigi er þetta eptir því, sem ek ætla*ða*[26]), en þó skal nú ekki um sakaz. Ok nú spyrr hón, hverrar ættar hón væri; en þessi in unga mær svarar øngu, svá sem hón hefði eigi mál numit. — Nú ferr, sem mik

21) *So vermutet Bt. für das* (*überdies unsichere*) hardast *in* C, (*u.* Fas.), *vgl.* M. O. — 22) C *nach Bt. nur* h *mit Strich* = hann; *doch ist hier eine genauere Bezeichnung der Person kaum zu entbehren:* Heimir *auch* Fas. — 23) kveikja *die älteren Ausg.* — C. *nach B'. hier* kveqva *oder* kvekja, *ersteres bietet* M. O. *im Texte, vgl. auch Anm.* — 24) *So B.*, C. kerling, kellíng (*immer*) Fas. — 25) *Die Abkürzung in* C. *ist nach Bt.* kerling, *nicht* karl (*so* Fas.) *zu lesen.* — 26) *So B.*, ætla C *u.* Fas. —

varði, at okkart ráð mundi illa fara[27]; vit hǫfum unnit glœp mikinn; hvat skulum vit sjá fyrir barni þessu[28]? — Auðvitat er þat, sagði Gríma, hón skal eptir móður minni heita Kráka. — Nú mælti karl: hvat skulum vit sjá fyrir barni þessu? Kerling svarar: ek sé gott ráð til; vit skulum segja hana okkra dóttur ok upp fœða. — Því man engi trúa, sagði karl, miklu er barn þetta gezligra[29], en vit. Erum allóvæn bæði, ok munu engi líkindi á þykkja, at vit munum[30] eiga þvílíkt barn, svá endemlig sem vit erum bæði. — Nú mælti kerling: eigi veiztu, nema ek hafa í nǫkkur brǫgð, at þetta megi eigi óvænt þykkja; ek man láta gera henni koll ok ríða í tjǫru ok ǫðru, er vænst er, at sízt komi hár upp; hón skal eiga hǫtt[31] síðan, eigi skal hón ok vel klædd vera, mun þá saman draga várn[32] yfirlit; má vera, at menn trúi því, at ek hafa mjǫk væn verit, þá er ek var ung; hón skal ok vinna þat er verst er. — En þat hugðu þau karl ok kerling, at hón mætti ekki mæla, er hón svarar þeim aldri. Nú er þat gert, sem kerling hefir fyrir hugat; nú vex hón þar upp í miklu fátœki.]

---

27) Fas., *B. u.* M. O. *ergänzen hier* segir karl. — 28) *Derselbe Ausdruck kehrt bald darauf wieder, B'. vermutet hier* (*etwa*): *welchen Namen sollen wir dem Kinde geben?* — 29) *So oder* gozl. C. *nach B'. u.* M. O. (*Text* gezl.), geðsligra Fas., *B.*, gerfiligra *die Paphss.* — *Im fg. Satzteilung nach* M. O. — en vit erum all. b. Fas., *B.* — 30) *Daß* munim *richtiger sei, bemerkte B'.* — 31) hatt C. — 32) *So* Fas., *B.* — var C., M. O. —

Sǫgu-þáttr

af

Nornagesti.

I[1]. Svá er sagt, at á einum tíma, þá er Óláfr konungr sat í Þróndheimi, bar svá til, at einn maðr kom til hans at áliðnum degi ok kvaddi hann sœmiliga. Konungr tók honum vel ok spurði, hverr hann væri, en hann sagðiz Gestr heita. Konungr svarar: gestr muntu hér vera, hversu sem þú heitir. Gestr svarar: satt segi ek til nafns míns, herra, en gjarna vilda ek at yðr gisting þiggja, ef kostr væri. Konungr sagði honum þat til reiðu vera. En með því, at áliðinn var dagr, vildi konungr ekki tala við gestinn, því at hann gekk þá skjótt til aptansǫngs[2] ok síðan til borðs ok þá til svefns ok náða. Ok á þeiri sǫmu nótt vakti Óláfr konungr Tryggvason í sæng sinni ok las bœnir sínar, en aðrir menn allir sváfu í því herbergi[3]; þá þótti konungi einn álfr eða andi nǫkkurr[4] koma inn í húsit ok þó at luktum dyrum ǫllum[5]; hann kom fyrir[6] rekkju hvers manns, er þar svaf, ok at lyktum[7] kom[8] hann til sængr

---

I. *Überschr. in* F: Hér hefr þaat af Nornagesti. — 2) aftanss. F. — 3) S *bietet von Anfang an nur Fg.:* Þat var á einni nótt, at Óláfr konungr Tryggvason vakti á bœn í sæng sinni, en allir m. sv. aðrir í því h. S. — 4) n. *fehlt* S. — 5) ö. *fehlt* S. — 6) *So* S, fyri F. — 7) ok um síðir S. — 8) kemr S. —